

LOPEN LUKION OPETUSSUUNNITELMA

Voimaan 1.8.2005

Käsitelty 12.5.2005 (Luyljo § 11) ja 29.6.2005 (Sivla § 48)

Muutettu 14.12.2006 (Sivla § 74 ja § 75)

Muutettu 10.2.2008 (Sivla § 18)

Muutettu 3.12.2009 (Sivla § 117)

Muutettu 27.5.2010 (Sivla § 48)

Muutettu 7.10.2010 (Sivla § 69)

Muutettu 4.11.2010 (Sivla § 76)

Sisältö

Sisältö	3
1 Lukiokoulutuksen tehtävä	5
2 Lopen lukion toiminta-ajatus ja arvopainotukset	5
3 Toimintakulttuuri, opiskeluympäristö ja työtavat	6
4 Ohjaustyön suunnitelma	8
5 Eheyttäminen ja aihekokonaisuudet	9
6 Tuntijako	10
7 Kieliohjelma	12
8 Tietostrategia	12
9 Yhteistyö huoltajien kanssa	14
10 Yhteistyö muiden oppilaitosten ja tahojen kanssa	14
11 Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus	14
12 Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus	15
13 Opiskelijahuolto	16
14 Opiskelijan arviointi	16
15 Toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi	23
16 Vieraskielinen opetus	24
17 Etäopetus lukion toimintamuotona	24
18 Itsenäisen opiskelun periaatteet	25
19 Lukiodiplomien ja erillisten päättökokeiden suorittaminen	25
20 Opetuksen tavoitteet ja sisällöt oppiaineittain ja kursseittain	26
20.1 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS, SUOMI ÄIDINKIELENÄ	26
20.2 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS, SUOMI TOISENA KIELENÄ	36
20.3 TOINEN KOTIMAINEN KIELI, RUOTSI, B1-OPPIMÄÄRÄ	43
Vieraat kielet	49
20.4 ENGLANTI, A-OPPIMÄÄRÄ	49
20.5 SAKSA, B2-OPPIMÄÄRÄ	56
20.6 SAKSA, B3-OPPIMÄÄRÄ	62
20.7 RANSKA, B2-OPPIMÄÄRÄ	68
20.8 RANSKA, B3-oppimäärä	75
20.9 VENÄJÄ, B3-oppimäärä	82
20.10 ESPANJA, B3-OPPIMÄÄRÄ	87
20.11 MATEMATIIKKA, pitkä oppimäärä	89
20.12 MATEMATIIKKA, lyhyt oppimäärä	99
20.13 BIOLOGIA	106
20.14 MAANTIEDE	113
20.15 FYSIIKKA	120
20.16 KEMIA	128
Uskonto	134
20.17 EVANKELIS-LUTERILAINEN USKONTO	135
20.18 ORTODOKSINEN USKONTO	139
20.19 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	142
20.20 FILOSOFIA	147
20.21 HISTORIA	151
20.22 YHTEISKUNTAOPPI	158
20.23 PSYKOLOGIA	163
20.24 MUSIIKKI	169
20.25 KUVATAIDE	173
20.26 LIIKUNTA	179

20.27	TERVEYSTIETO	185
20.28	OPINTO-OHJAUS	189
20.29	KOTITALOUS.....	192
20.30	TIETOTEKNIikka	194
20.31	TEKSTIILITYÖ	197
20.32	YRITTÄJYYS.....	198
20.33	KANSAINVÄLISYYSKASVATUS	199
20.34	ILMAILU	200
20.35	PROJEKTIN HALLINTA.....	202
20.36	TIEDEKURSSI.....	203

1 Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukio jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutuksen tehtävänä on antaa laaja-alainen yleissivistys. Sen tulee antaa riittävät valmiudet lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja vastaavilla muilla näytöillä.

Lukion tulee antaa valmiuksia vastata yhteiskunnan ja ympäristön haasteisiin sekä taitoa tarkastella asioita eri näkökulmista. Opiskelijaa tulee ohjata toimimaan vastuuntuntoisena ja velvollisuuksistaan huolehtivana kansalaisena yhteiskunnassa ja tulevaisuuden työelämässä.

Lukio-opetus tukee opiskelijan itsetuntemuksen kehittymistä ja hänen myönteistä kasvuaan aikuisuuteen sekä kannustaa opiskelijaa elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen.

2 Lopen lukion toiminta-ajatus ja arvopainotukset

Missio

Lopen lukio toimii laadukkaana yleislukiona.

Visio

Lopen lukio on elinvoimainen lukio, jonka toimintaympäristönä on verkostoitunut maaseutu. Pienenä lukiona se tarjoaa henkilökohtaisen opetuksen ja hyvän valmentautumisen ylioppilastutkintoon ja jatko-opiskeluun. Kattavan kurssitarjonnan varmistamiseksi se tekee vahvasti yhteistyötä muiden seutukunnan toisen asteen oppilaitosten kanssa. Opetuksessa painotetaan itsenäistä tiedon hankintaa, sen analysointia ja kokonaisuuksien muodostamista.

Arvoperusta

Lukio-opetuksen lähtökohtana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioitus. Ihmisoikeuksia määrittäviä keskeisiä asiakirjoja ovat YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, inhimillisyyteen ja oikeuden-mukaisuuteen. Opiskelija ymmärretään oman oppimisensa, osaamisensa ja maailmankuvansa rakentajaksi.

Opiskelijan työtavat otetaan huomioon arvosanaa määrittäessä. Näin ollen esimerkiksi kotitehtävien toistuva laiminlyönti, vilppi poissaolojen selvityksissä tai selvitysten puuttuminen, myöhästely oppitunneilta, jne. alentavat arvosanaa. Vastuun kantaminen omista opinnoista, poissaolojen välitön selvittäminen, opiskelutovereiden kannustaminen ja auttaminen ovat asioita, joita lukiolaiselta vaaditaan.

Opiskelijoita opastetaan asettamaan tavoitteita omalle opiskelulle jokaisen kurssin alussa olevan huolellisen ja yksilöllisen suunnitteluvaiheen aikana. Oppiaineissa, jotka koostuvat useista peräkkäisistä kursseista, voi suunnittelun pohjana pitää aikaisempien opintojen menestystä ja kokemuksia.

Lukiokoulutuksen tulee edistää avointa demokratiaa, tasa-arvoa ja hyvinvointia.

Tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan oikeutensa ja velvollisuutensa sekä kasvaa aikuiseen vastuuseen omista valinnoistaan ja teoistaan. Opiskelijan tulee saada lukioaikanaan kokemuksia siitä, miten tulevaisuutta rakennetaan yhteisillä päätöksillä ja työllä.

Opiskelijat voivat vaikuttaa omaan oppimisympäristöönsä ja lukion yleisiin asioihin parhaiten oppilaskuntatoiminnan avulla. Koulu tukee oppilaskuntaa järjestämällä yhteisiä tiloja ja pyytämällä oppilaskunnalta lausuntoja lukiota koskevista, keskeisistä kysymyksistä. Oppilaskunnan edustajat osallistuvat koulun työryhmien toimintaan.

Lukio-opetuksen tulee kannustaa tunnistamaan julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä ristiriitoja sekä pohtimaan kriittisesti suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen välisiä epäkohtia ja mahdollisuuksia. Opiskelijan tulee saada lukioaikanaan jäsentynyt käsitys siitä, mitkä ovat kansalaisen perusoikeudet Suomessa, Pohjoismaissa ja Euroopan unionissa, mitä ne käytännössä merkitsevät ja miten niitä ylläpidetään ja edistetään.

Oppilaskunta voi antaa, esimerkiksi kerran lukuvuodessa, lausuntonsa siitä kuinka lukion arvot otetaan huomioon käytännön opetuksessa. Kansalaisten perusoikeuksia käsitellään useissa eri oppiaineissa.

Lukion tulee korostaa kestävästä kehityksestä periaatteita.

Koulukeskukselle laaditaan ympäristöohjelma, jonka sisältöön opiskelijat voivat vaikuttaa. He ovat myös sen eräs toteuttajajoukko.

3 Toimintakulttuuri, opiskeluympäristö ja työtavat

Lopen lukion toimintakulttuuri

Lopen lukion toimintakulttuuri rakentuu työyhteisön jäsenten keskinäiselle kunnioitukselle ja yhteisöllisyyttä edistävälle avoimelle vuorovaikutukselle. Lukio toimii niin, että yhteisön kaikki jäsenet kokevat voivansa vaikuttaa koulun toimintaan ja omaan opiskeluunsa. Opiskelijoita kannustetaan rehellisyyteen ja toiset huomioon ottavaan käyttäytymiseen. Työyhteisön aikuiset toimivat opiskelijoille vastuullisen ja kypsän ihmisen mallina.

Lukiossa nuoria autetaan ymmärtämään, että tulevaisuus rakentuu omista valinnoista, tavoitteellisesta työskentelystä ja vastuun kantamisesta yhteisistä asioista. Ohjauksellisella toimintakulttuurilla tuetaan opiskelijan myönteisen minäkuvan ja oma-aloitteisuuden kehittymistä. Tässä voivat olla apuna esimerkiksi opiskelupäiväkirja, keskustelut ryhmänohjaajan ja aineenopettajien kanssa sekä opiskelijan itsearviointi. Jokaista opiskelijaa pyritään ohjaamaan parhaaseen mahdolliseen oppimistulokseen kannustavan palautteen ja henkilökohtaisen ohjauksen avulla.

Lukio tukee nuorien osallistumista kouluyhteisössä tapahtuvaan päätöksentekoon sekä mahdollistaa aktiivisen vuorovaikutuksen ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Yhteistyö kotien ja huoltajien kanssa auttaa opiskelijoiden kasvua ja kehitystä. Vanhempainillat, henkilökohtaiset tapaamiset, erilaiset tiedotteet jne. pyrkivät tiedottamaan koulun tapahtumista ja opiskelijan opintojen edistymisestä ja kannustamaan huoltajia tulokselliseen vuorovaikutukseen koulun kanssa. Lukio pyrkii kuulemaan vanhempia ja heidän mielipiteitään yhteiseen tavoitteeseen - opiskelijan kehittymiseen ja opintomenestykseen - ja yleiseen kouluviihtyvyyteen liittyvissä asioissa.

Kansainvälisyys ja monikulttuurisuus sekä hyväksyvä suhtautuminen yksilöiden erilaisuuteen on luonteenomaista lukion toimintakulttuurille. Kulttuurin entistä parempi tuntemus sekä tapojen, tottumusten ja traditioiden vaaliminen auttavat nuoria arvostamaan omaa ja muiden kulttuuria. Lukion ja perusasteen yhteistoiminta esimerkiksi erilaisten juhlien ja tilaisuuksien järjestämiseksi ja toimiminen samoissa tiloissa antaa opiskelijalle kokemusta erilaisten ihmisten välisestä yhteistyöstä.

Lopen lukion toimintaohjeet

Lukio noudattaa toimissaan aikuisyhteisön mallia. Yhteisenä tavoitteena on turvallinen, viihtyisä ja kannustava työ- ja opiskeluympäristö. Tavoitteen toteutuminen edellyttää jokaiselta keskinäistä kunnioitusta ja toisen huomioon ottamista sekä hyvien tapojen noudattamista.

Alla olevat periaatteet ohjaavat lukion toimintaa ja ratkaisuja erilaisissa käytännön tilanteissa.

1. Kohtele muita niin kuin toivot, että sinua kohdellaan.
2. Arvosta omaa ja toisen työtä.
3. Pidä huolta ympäristöstä, jossa liikut.
4. Kanna omalta osaltasi vastuu opiskelun sujumisesta.
5. Toimi rakentavasti kouluyhteisön hyväksi.

Oppiminen, opiskeluympäristö ja työtavat

Lukio opiskeluympäristönä, koulun viihtyisät tilat ja ajanmukaiset laitteet sekä oppimisessa käytettävät työtavat innostavat opiskelijaa jatkuvaan oppimiseen ja itsensä kehittämiseen.

Oppimistilanteet suunnitellaan siten, että opiskelija voi kokea oppimisensa merkitykselliseksi ja mielekkääksi. Opiskelijalle luodaan mahdollisuuksia oman oppimisensa kautta kokea myönteisiä kasvukokemuksia ja elämyksiä, jotka saattavat muuttaa hänen asenteitaan, käyttäytymistään ja persoonallisuuttaan.

Oppimisprosessin aikana opiskelijalla itsellään on aktiivinen rooli. Hän ottaa omalta osaltaan vastuun oppimisprosessistaan. Opettaja on ohjaaja, joka auttaa oppijaa tarvittavien tietojen, taitojen ja ymmärtämisen saavuttamisessa. Samalla kun monipuoliset, opiskelijoiden, itsenäistä ja kriittistä ajattelua, omatoimisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevat työtavat mahdollistavat tehokkaan oppimisen, ne kehittävät opiskelijoiden yhteistyö- ja kommunikaatiotaitoja.

Opiskelija asettaa itse itselleen opiskelu- ja oppimistavoitteita. Opiskelijan tietoisuutta omista opiskelutaidoistaan ja tiedoistaan lisätään ohjauksella. Osa opinnoista voidaan suorittaa etäopiskeluna ja/tai itsenäisesti.

4 Ohjaustyön suunnitelma

Ohjaustoiminta muodostaa lukion toiminnassa kokonaisuuden, jonka tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa sekä kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja elämänuraa koskevia valintoja ja ratkaisuja. Lukion opinto-ohjausta järjestetään kurssimuotoisena, henkilökohtaisena ohjauksena ja pienryhmäohjauksena. Ohjauksen tehtävänä on edistää koulutuksellista sekä myös etnistä ja sukupuolten välistä tasa-arvoa ja opiskelijoiden hyvinvointia sekä ehkäistä syrjäytymistä.

Lukion ohjaustoimintaan tulee kaikkien koulun opettaja- ja ohjaushenkilöstöön kuuluvien osallistua. Opinto-ohjaajalla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta. Opettajan tehtävänä on ohjata opiskelijaa opettamansa oppiaineen opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan oma henkilökohtainen opiskelusuunnitelmansa ja seuraamaan sen toteutumista. Opiskelija saa opinto-ohjausta opiskelun tueksi ja valintojen tekemiseksi siten, että hän pystyy suunnittelemaan lukio-opintojensa sisällön ja rakenteen omien voimavarojensa mukaisesti.

Lukio-opiskelusta ja lukio-opintoihin hakeutumisesta tiedotetaan perusopetuksen päättövaiheessa oleville oppilaille, heidän huoltajilleen, oppilaanohjaajille ja opettajille. Lukio-opintonsa aloittavat opiskelijat perehdytetään oppilaitoksen toimintaan sekä lukio-opiskelun ohjeisiin ja menettelytapoihin.

Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Opiskelijoiden opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä kotien kanssa. Opiskelijoiden opinto-ohjelmat tarkistetaan säännöllisesti sekä seurataan heidän opintojensa etenemistä.

Ohjaukseen osallistuvat rehtori, opinto-ohjaaja, ryhmänohjaajat ja aineenopettajat. Opinto-ohjaus toteutetaan kursseina, henkilökohtaisena ohjauksena, pienryhmäohjauksena ja ryhmänohjaus-tuokioina.

Ryhmänohjaus

Ryhmänohjaustuokiot järjestetään säännöllisesti ja niihin osallistuminen on opiskelijalle pakollista. Aineenopettajan ja ryhmänohjaajan tehtävänä on toimia ennaltaehkäisevässä roolissa siten, että he puuttuvat opiskelijoiden poissaoloihin, käyttäytymiseen ja opintomenestyksessä tapahtuviin muutoksiin ja opiskeluvaikeuksiin.

Aineenopettajat opastavat oman oppiaineensa opiskeluun liittyvissä asioissa.

Henkilökohtainen ja pienryhmäohjaus

Opinto-ohjaajan antama henkilökohtainen ohjaus ja pienryhmäohjaus keskittyy opinto-ohjelman, uranvalinnan ja jatko-opiskelun ohjaamiseen. Henkilökohtaisen ohjauksen aiheita ovat esim. opinto-ohjelman muutokset, opiskeluvaikeudet, muualla suoritettavat kurssit, yo-tutkinnon hajauttaminen ja yksilölliset opintosuunnitelmat.

5 Eheyttäminen ja aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuudet ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä kasvatus- ja koulutushaasteita. Samalla ne ovat ajankohtaisia arvokannanottoja. Käytännössä aihekokonaisuudet ovat lukion toimintakulttuuria jäsentäviä toimintaperiaatteita ja oppiainerajat ylittäviä, opetusta eheyttäviä painotuksia. Niissä on kyse koko elämäntapaa koskevista asioista.

Aihekokonaisuuksien suunnittelu ja opetus tulee oppia mieltämään yhtä olennaiseksi opetustyöksi kuin perinteinen oppiaineiden opetus. Siihen käytetty aika ei ole pois oppiaineista, vaan niiden käsittelyn syventämistä.

Aihekokonaisuuksien tieto- ja taitoperusta jakautuu useisiin oppiaineisiin. Pyrkimyksenä on, että edistetään aihekokonaisuuksien toteutumista opetuksessa, lukion toiminnassa, opettajien yhteistyössä sekä usein myös yhteistyöverkostossa muiden toimitsijoiden kanssa.

Kaikkia aihekokonaisuuksia yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija osaa

- havainnoida ja analysoida nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä
- esittää perusteltuja käsityksiä tavoiteltavasta tulevaisuudesta
- arvioida omaa elämäntapaansa ja vallitsevia suuntauksia tulevaisuusnäkökulmasta sekä
- tehdä valintoja ja toimia tavoiteltavana pitämänsä tulevaisuuden puolesta.

Kaikille lukioille yhteisiä aihekokonaisuuksia ovat:

- a) aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys
- b) hyvinvointi ja turvallisuus
- c) kestävä kehitys
- d) kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus
- e) teknologia ja yhteiskunta
- f) viestintä ja mediaosaaminen

Aihekokonaisuudet toteutuvat eri oppiaineiden sisällöissä. Vuosittain päätettävässä työsuunnitelmassa valitaan kunakin vuonna painotettava aihekokonaisuus ja päätetään yli oppiainerajojen menevästä yhteistyöstä kunnan antamien resurssien puitteissa.

6 Tuntijako

Pakolliset ja syventävät kurssit

	1.vuosi				2.vuosi							3.vuosi			
Kielet															
Äidinkieli ja kirjallisuus AI	1	2	7	11	3	4	5	10	11	6	8	9			
Englanti EN	1	2	3	11	4	5	6			7	8	9			
Ruotsi RU	1	2	9		3	4	5			6	7	8			
Saksa B2-kieli SAB2	1	2	3		4	5	6			7	8	9			
B3-kieli SAB3	1	2	3		4	5	6			7	8	9			
Ranska B2-kieli RAB2	1	2	3		4	5	6			7	8	10			
B3-kieli RAB3	1	2	3		4	5	6			7	8	10			
Venäjä B3-kieli VEB3	1	2	3		4	5	6			7	8	9			
Matematiikka (toinen valittava)															
Lyhyt MAB	1	2	3		4	6	7			5	8	9			
Pitkä MAA	1	2	3	4	11	15	5	6	7	8	9	12	10	13	14
Reaaliaineet															
Biologia BI	1	3			2	4				5	6				
Maantieto GE	1	5			2	3				4	6				
Fysiikka FY	1	4	2		3	5	6	7		8	9				
Kemia KE	1	2			3	4				5	6				
Historia HI	1	2	6		3	4	5								
Yhteiskuntaoppi YH					3					1	2	4			
Uskonto UE	1	4			2	5				3					
Elämäkatsomustieto ET	1				2	4				3	5				
Filosofia FI	1				2	3				4					
Psykologia PS	1	2			3	4				5					
Terveystieto	1				2					3					

Taito- ja taideaineet

Musiikki MU	1	3		2	4		5
Kuvataide KU	1	3		2	4		5
Liikunta	1	2	3	4			5

Muut aineet

Opinto-ohjaus	0.4			0.2			0.4 2
---------------	-----	--	--	-----	--	--	-------

Pakolliset kurssit 47 - 51, syventävät kurssit vähintään 10, kursseja yhteensä vähintään 75
Huom! MAB ja MAA sekä UE ja ET ovat vaihtoehtoiset, samoin MU2 ja KU2
(Pakolliset kurssit tummennettu, syventävät normaali teksti)

Soveltavat kurssit

		v. 11-12	v. 12-13	v. 13-14	v. 14-15
B-2 ranska, B-3 ranska	RAB9	1	1	1	1
B-2 saksa, B-3 saksa	SAB10	1	1	1	1
Elokuva-analyysi	ÄI13	1	1	1	1
Englanti, kuull ja luet ym	EN10	1	1	1	1
Harvinaiset urh.lajit	LI8	-	-	1	-
Ilmailukurssit	ILM	1 2	3 4	1 2	3 4
Irti stressistä	LI7	1	1	1	1
Kansainvälisyys	KAN	1	-	1	-
Kemian työkurssi	KE7	1	-	1	-
Kotitalous	KO	2	1	2	1
Kuvataide lukiodipl.	KU6	1	1	1	1
Lehtityön kurssi	ÄI14	1	1	1	1
Pallopelit	LI6	1	1	1	1
Projektinhallinta	PROJ	1	1	1	1
Retkeily ja luonnossa..	LI9	-	1	-	1
Sosiaalipsykologia	PS6	1	-	1	-
Ruotsi, suullinen viest	RUB10	1	-	1	-
Teatteri	ÄI12	1	1	1	1
Tekstiilityö	TS	1	1	1	1
Tiedekurssi	TIED	1	-	1	-
Tietotekniikka	AT	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
Venäjä, keskustelu	VEB10	1	1	1	1
Yrittäjyys	YRIT1,2	1	2	-	1

7 Kieliohjelma

Lopen kunnassa opetetaan A1-kielenä englantia, B1 - kielenä toista kotimaista kieltä, B2 - kielenä saksaa ja ranskaa ja B3 - kielenä saksaa, ranskaa ja venäjää.

8 Tietostrategia

Visio

Lopen lukio on tietoyhteiskunnan osa ja antaa opiskelijoilleen hyvät valmiudet toimia tietoyhteiskunnassa.

Nykytilanne

Melkein jokaisessa luokassa on puhelin ja Internet-yhteys. Remontoiduissa uusissa luokkatiloissa on nykyaikainen av-välineistö dataprojektoreineen ja lukukameroineen. Koululla on myös videoneuvottelulaitteisto. Koulussa on kuulutusjärjestelmä ja A-talossa myös valvontakameroita. Koulussa on myös kirjastotila. A-talossa opettajilla on käytössään hyvät työtilat, joissa on riittävä tietokonekanta A-talon opettajien tarpeisiin.

Tiedotuksen kannalta koulurakennuksen hajanaisuus on ongelma.

Opettajat käyttävät runsaasti sähköisiä viestijärjestelmiä. Arvioinnissa käytetään hallinto-ohjelmaa.

Koulussa on kaksi ATK-luokkaa, ja kielistudio, joita käytetään luokan varsinaisen käyttötarkoituksen lisäksi myös muuhun opetuskäyttöön. Oppilaiden käytössä on oppituntien ulkopuolella kaksi tietokonetta.

Opetuskäytössä käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa jo melko paljon. Esimerkiksi verkko-opetusta oppimisolustoineen on yhdistetty lähiopetukseen ja itsenäiseen opiskeluun reaaliaineissa; kielenopetuksessa käytetään opetusohjelmia. Luokkien tietokoneita käytetään eri aineiden tarpeiden mukaisesti.

Tällä hetkellä opettajakunnalla on vähintään OPE.FI 1-tason perusvalmiudet.

Tieto- ja viestintätekniikan perustavoitteet

a) opiskelijan kannalta

- monipuolinen ja vastuullinen viestijä ja mediankäyttäjä
- riittävät ja ajanmukaiset tv-taidot
- taitava tiedonhaku
- tekijänoikeuslain tunteminen ja noudattaminen koulutyössä
- asiallinen käytös tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvissä tilanteissa (esimerkiksi Internetissä, sähköpostin käyttäjänä ja koulusta tiedotettaessa)

- Tietotekniikan ja terveystiedon tunneilla opiskelija oppii tuntemaan myös tieto- ja viestintäteknikan haittavaikutukset

b) opettajien kannalta

- mahdollisuus käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknikkaa työssään (esimerkiksi riittävä koulutus, ajanmukainen laitteisto ja ohjelmisto jokaisessa opetustilassa)
- riittävä tuki laitteistojen hyödyntämiseksi
- tietoturva on kunnossa ja opettajakunta tietää laitteistojen ja ohjelmistojen muutoksista hyvissä ajoin varautuakseen muutoksiin

Kehittämisen osa-alueet

OPPIMISYMPÄRISTÖ

- Etä/verkko-opiskelumahdollisuus tulisi järjestää jokaiselle opiskelijalle. Keinoina tähän ovat verkko- ja etäopetuksen kehittäminen, opettajien kouluttaminen ja oppilaskoneiden lisääminen oppilaiden käytössä oleviin tiloihin, jotta opiskelijat voisivat hyödyntää koulun koneita myös tuntien ulkopuolella
- oppiaineiden erityisvaatimukset toteutetaan.

TIEDOTTAMINEN

Koulun tiedottamista ovat:

- a) koulun sisäinen tiedottaminen opiskelijoille
- b) koulun sisäinen tiedottaminen opettajille ja muulle henkilökunnalle
- c) ulkoinen tiedottaminen
 - tiedotteet
 - vanhempainillat ja muut tilaisuudet
 - koulun esittely ulkopuolisille
 - koulun verkkosivut
 - tiedotusvälineet

Kaikkea koulun tiedottamista tulee kehittää. Esimerkiksi info-tv voisi ratkaista joitain tiedottamisen ongelmia. ATK-luokan varausjärjestelmä tulee saada aukottomaksi, jotta opetuksessa voitaisiin pitkäjänteisesti käyttää monipuolisia menetelmiä.

KOULUTUS

Opettajille tulee järjestää riittävästi mahdollisuuksia koulutukseen sekä tietoteknisten valmiuksien että tieto- ja viestintäteknikan pedagogisen käytön alalta. Yhä useamman opettajan tulee saada mahdollisuus kouluttautua OPE.FI 2 ja OPE.FI 3 -tasolle.

OPETTAJIEN JAKSAMINEN

Uuden tieto- ja viestintäteknikan käyttöönoton tarkoitus on helpottaa ja järkevöittää opettajien työtä eikä muodostaa uutta rasitetta ja taakkaa. Opettajien jaksamista tulisi seurata myös tieto- ja viestintäteknikan vaikutusten kannalta. Opettajille tulee järjestää lisää ajanmukaisia ja toimivia työtiloja.

9 Yhteistyö huoltajien kanssa

Huoltajat ovat Lopen lukion tärkein yhteistyökumppani tuettaessa opiskelijaa ja hänen hyvinvointiansa. Opiskelijat ja heidän huoltajansa osallistuvat lukion toiminnan kehittämiseen, suunnitteluun ja arviointiin. Yleisestä koulutyöstä tiedottamisen lisäksi huoltaja saa tietoa opiskelijan opintoihin ja koulunkäyntiin liittyvissä asioissa. Tiedottamisesta vastaavat pääasiallisesti rehtori ja ryhmäohjaajat.

Yhteistyömuotoina kodin ja lukion välillä ovat muun muassa vanhempainillat, kirjalliset tiedotteet sekä kyselyt. Vanhempaintoimikunta toimii osaltaan yhteistyötä lisäävänä tahona. Koska opiskelijoiden kasvatusvastuu on kodin ja koulun yhteinen, pyritään yhdessä myös huolehtimaan opiskelijoiden hyvinvoinnista ja voimavarojen riittämisestä opintojen aikana. Kodin ja koulun välillä pyritään käymään keskusteluja opiskelijan harrastusten, työssäkäynnin ja nuoren muun elämäntilanteen vaikutuksesta opiskeluun.

10 Yhteistyö muiden oppilaitosten ja tahojen kanssa

Lopen lukio tekee yhteistyötä erityisesti kunnan oman yläkoulun kanssa ja lähiseudun lukioden ja muiden oppilaitosten kanssa. Lisäksi pienten lukioden verkosto toimii yhteistyökanavana ja antaa ratkaisumalleja koulun arkirutiineihin ja kehittämiseen. Etäopetus ja sen toteuttamismahdollisuudet ovat työn alla. Lukio voi järjestää erilaisia tapahtumia yhteistyössä paikallisten yritysten ja järjestöjen kanssa.

11 Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus

Erityisen tuen tarkoituksena on auttaa ja tukea opiskelijaa siten, että hänellä on tasavertaiset mahdollisuudet suorittaa lukio-opintonsa. Erityistä tukea tarvitsevat sellaiset opiskelijat, jotka ovat tilapäisesti jääneet jälkeen opinnoissaan tai joiden opiskelun edellytykset ovat heikentyneet vamman, sairauden tai toimintavajauden vuoksi. Lisäksi erityisen tuen piiriin kuuluvat opiskelijat, jotka tarvitsevat psyykkistä tai sosiaalista tukea. Opiskelijalla voi olla erityisen tuen tarve myös mielenterveyteen, sosiaaliseen sopeutumattomuuteen tai elämäntilanteeseen liittyvien ongelmien vuoksi.

Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja -asetuksessa ja lukion opetussuunnitelmassa määrätään. Jos opiskelija vapautetaan jonkin oppiaineen opiskelusta, hänen tulee valita sen tilalle muita opintoja niin, että säädetty kurssien vähimmäismäärä täyttyy.

Lukiolain 13§:ssä tarkoitetut oppimistilanteet ja kokeet tulee järjestää siten, että opiskelijan yksilölliset tarpeet tulee huomioon otetuksi. Opiskelijalle voidaan laatia suunnitelma, johon kirjataan, miten yksilölliset toimenpiteet voidaan toteuttaa.

Jos opiskelijan kielenkehityksen häiriö tulee ilmi vasta lukiossa, tukitoimien suunnittelu ja toteuttaminen tulee aloittaa välittömästi.

Opettajien havaintojen perusteella opiskelijat, joilla mahdollisesti on lukivaikeus, ohjataan lukitestaukseen.

Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus ja tukitoimet järjestetään kunkin opiskelijan omien erityistarpeiden mukaan. Koulu huolehtii, että opiskelija saa käyttöönsä tarvittavat avustajapalvelut ja tekniset apuvälineet. Tällaisia palveluja tarvitsevat esim. näkövammaiset ja liikuntavammaiset opiskelijat.

12 Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus

Kieli- ja kulttuuriryhmillä tarkoitetaan tässä saamelaisia, romaneja, viittomakielisiä ja vieraskielisiä. Lopen lukion opetuskieli on suomi.

Vieraskieliset opiskelijat opiskelevat oppiainetta äidinkieli ja kirjallisuus joko suomi toisena kielenä -oppimäärän mukaan tai suomi äidinkielenä -oppimäärän mukaan.

Vieraskielisille opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksien mukaan oman äidinkielen opetusta sekä suomi toisena kielenä -opetusta yhteistyössä muiden lukioiden kanssa.

Kieli- ja kulttuuriryhmien erityispiirteitä pyritään tukemaan. Niille, jotka perusopetuksessa ovat saaneet saamenkielistä, romanikielistä tai viittomakielistä opetusta, jatketaan sitä lukiossa mahdollisuuksien mukaan. Maahanmuuttajien ja muiden vieraskielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan opetussuunnitelman perusteita. Opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli ja kulttuuri, maassaoloaika ja aikaisempi koulunkäynti, pyritään ottamaan opetuksessa huomioon. Opetus ja opiskelu tukevat opiskelijan kasvamista sekä suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön että opiskelijan oman kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Maahanmuuttajalle ja muulle vieraskieliselle opiskelijalle voidaan opettaa koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta suomea toisena kielenä, mikäli hänen suomen kielen taitonsa ei arvioida olevan äidinkielen tasoinen kaikilla kielitaidon osa-alueilla. Maahanmuuttajille ja muille vieraskielisille voidaan mahdollisuuksien mukaan järjestää myös oman äidinkielen opetusta yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa.

Suomen kielen ja opiskelijan äidinkielen opetuksen ohella maahanmuuttajat ja muut vieraskieliset opiskelijat saavat myös muuta tarvittavaa tukea niin, että he selviytyvät lukio-opinnoistaan edellytyksiään vastaavalla tavalla. Maahanmuuttajia ja muita vieraskielisiä opiskelijoita informoidaan jo lukio-opintojen alussa heidän opiskelumahdollisuuksistaan, tukijärjestelyistä sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

13 Opiskelijahuolto

Opiskelijahuolto on opiskelijoiden fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtimista. Tavoitteena on luoda turvallinen ja terve opiskelu- ja työympäristö sekä ehkäistä syrjäytymistä. Opiskelijahuolto on opiskeluympäristön hyvinvoinnin edistämistä sekä oppimisvaikeuksien ja muiden ongelmien varhaista tunnistamista ja niihin puuttumista. Opiskelijoiden osallisuutta oman työyhteisönsä hyvinvoinnin edistämiseksi tulee tukea. Vastuu opiskelijahuollosta kuuluu osaltaan kaikille opiskeluyhteisössä työskenteleville.

Opiskelijahuoltoa koordinoidaan ja kehitetään moniammatillisessa opiskelijahuoltoryhmässä. Opiskelijahuoltoryhmään kuuluvat rehtori, opinto-ohjaaja ja terveydenhoitaja sekä tarvittaessa ryhmänohjaaja. Ryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa. Opiskelijahuoltoryhmä on tarvittaessa yhteydessä myös huoltajiin.

Opiskelijahuollon palveluita ovat kouluterveydenhoitajan ja -lääkärin palvelut, opinto-ohjaajan tuki ja ohjaus opiskeluun. Opiskelija voidaan perusterveydenhuoltopalvelujen lisäksi ohjata esimerkiksi terveyskeskuksen psykiatriselle sairaanhoitajalle, Kanta-Hämeen keskussairaalan Riihimäen yksikön nuorisopsykiatrian osastolle tai kunnan sosiaalityöntekijälle.

Opiskelijahuoltoa ja lukion henkilökuntaa koskee lastensuojelulain 40§:n ilmoitusvelvollisuus: Jos sosiaali- ja terveydenhuollon, koulutoimen, poliisitoimen tai seurakunnan palveluksessa taikka luottamustoimessa oleva henkilö on virkaa tai tointa hoitaessaan saanut tietää ilmeisestä perhe- ja yksilökohtaisen lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta, hänen on ilmoitettava asiasta viipymättä sosiaalilautakunnalle.

Opiskelijahuollon tavoitteena on yksilön tukeminen ja yhteisön toimintakyvyn säilyttäminen fyysisestä ja psyykkisestä turvallisuudesta ja hyvinvointia uhkaavissa tilanteissa.

Opetussuunnitelman liitteenä on koulumme kriisisuunnitelma, jossa selvitetään kriisitilanteiden ennaltaehkäisy ja toiminta erilaisissa kriisitilanteissa.

14 Opiskelijan arviointi

Arvioinnin tavoitteet

Opiskelijan oppimisen arvioinnin tehtävänä on antaa opiskelijalle palautetta opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista sekä lukion aikana että lukio-opiskelun päättyessä. Palautteen tarkoituksena on kannustaa ja ohjata opiskelijaa opintojen suorittamisessa. Lisäksi arviointi antaa tietoja opiskelijan huoltajalle sekä jatko-opintojen järjestäjien, työelämän ja muiden vastaavien tahojen tarpeita varten. Opiskelijan oppimisen arviointi auttaa myös opettajaa ja kouluyhteisöä opetuksen vaikuttavuuden arvioinnissa. Arvosanan antaminen on yksi arvioinnin muoto. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa myönteisellä tavalla omien tavoitteittensa asettamiseen ja työskentelytapojensa tarkentamiseen.

Kurssisuorituksen arviointi

Opiskelijan opiskelema kurssi arvioidaan sen päätyttyä. Arvioinnin tehtävänä on antaa palautetta opiskelijalle kurssin tavoitteiden saavuttamisesta ja oppiaineen opiskelun etenemisestä. Kurssin arvioinnin tulee olla monipuolista ja perustua paitsi mahdollisiin kirjallisiin kokeisiin, opintojen edistymisen jatkuvaan havainnointiin ja opiskelijan tietojen ja taitojen arviointiin. Myös opiskelijan oma itsearviointi voidaan ottaa huomioon käyttäen hyväksi muun muassa kurssin arviointikeskustelua.

Varmistaakseen, että huoltajat saavat asetuksen mukaisen tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, koulu edellyttää huoltajan allekirjoitusta tiedotteisiin sellaisilta opiskelijoilta, jotka eivät vielä ole täysi-ikäisiä.

Numeroarvostelussa käytetään asteikkoa 4-10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4.

Kunkin oppiaineen pakolliset ja opetussuunnitelman perusteissa määritellyt valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroin. Muiden syventävien sekä soveltavien kurssien arviointitapoja voivat olla numeroarviointi, suoritusmerkintä (S =suoritettu), hylätty (H = hylätty) tai sanallinen arviointi. Kirjallisesti annettu sanallinen arviointi ja suullisesti arviointikeskustelussa annettu palaute voivat myös täydentää ja täsmentää numeroarvosanaa. Kesken olevasta kurssisuorituksesta annetaan keskeyttämismerkintä (K = keskeyttänyt).

Kurssi arvioidaan vasta, kun arvioinnin edellytykset täyttyvät. Arvioinnin pohjana on oltava riittävästi opiskelijan antamia erilaisia näyttöjä oppimisestaan ja osaamisestaan. Opiskelijan on osallistuttava opetukseen ja annettava riittävä näyttö osaamisestaan arvioinnin edellytysten täyttymiseksi. Myös arvosana 4 edellyttää aina, että arvioinnin edellytykset täyttyvät.

Arvioinnin edellytyksiä ovat mm.:

- läsnäolo oppitunnilla ja osallistuminen opetukseen
- kurssiin liittyvien tehtävien suorittaminen
- kurssikoe, jos kurssikoetta ei pidetä, kurssin alussa sovitaan vaihtoehtoisista arvioinnin kohteista

Diagnosoidut vammat tai niihin rinnastettavat vaikeudet, kuten lukemis- ja kirjoittamishäiriö, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa huomioon arvioinnissa, siten että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja muuhunkin kuin kirjalliseen näyttöön. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon määrätessä opiskelijan kurssiarvosanaa.

Opiskelijan arvioinnista päättää kunkin oppiaineen tai aineryhmän osalta opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.

Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen.

Arviointiperusteista tiedottaminen parantaa opettajien ja opiskelijoiden oikeusturvaa ja motivoi opintoja. Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin kurssin arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle kurssin alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa.

Opinnoissa eteneminen

Opiskelijan opintojen etenemistä tulee seurata. Jos opiskelija saa arvosanan 4 (hylätty) tai H (hylätty) oppiaineen kahdessa peräkkäin suoritettussa kurssissa, hänelle tulee tuossa aineessa etenemiseste; hän voi jatkaa tuon aineen opiskelua vasta sitten kun hän on korottanut arvosanaansa. Muiden aineiden opiskelua hän voi jatkaa.

Hylättyä arvosanaa tai etenemisestettä voi yrittää poistaa kerran uusintakuulusteluissa tai muulla tavoin järjestetyssä tilaisuudessa lukuvuoden aikana ja toisen kerran kesäkuun tai elokuun uusintakuulustelussa. Ellei uusinta onnistu, kurssi pitää suorittaa uudelleen, jotta saisi kurssista hyväksytyt suorituksen tai arvosanan. Uusintakuulusteluun ilmoittautuminen on sitova. Uusintakuulustelussa saatu numero korvaa aiemman kurssikokeesta saadun numeron. Kurssin arvosana määräytyy kurssikokeesta saadun tuloksen ja ko. kurssin opiskelussa osoitetun jatkuvan näytön ja mahdollisten muiden suoritusten perusteella.

Erityisestä syystä rehtori tai opettaja voi myöntää opiskelijalle luvan suorittaa uusintakuulustelussa tai -kokeessa uudestaan myös hyväksytyt kurssin, tällöin kurssikokeen arvosanaksi tulee kyseisistä suorituksista parempi, joka huomioidaan kurssiarvosanaa annettaessa. Opiskelijalla on oikeus osallistua uudestaan aikaisemmin opiskelemaansa kurssin opetukseen.

Jos opiskelijan kurssisuoritus on kesken tai puutteellisesti suoritettu, hän saa siitä K -merkinnän. Tällaisen kurssin suoritusta on ainakin osittain täydennettävä uusintakokeessa tai muulla tavoin kolmen kuukauden sisällä merkinnän kirjaamisesta. Opettaja voi harkintansa mukaan määrätä kurssin uudelleen suoritettavaksi.

Koeviikko

Jakso päättyy koeviikkoon, jonka aikana järjestetään jaksossa päättyvien kurssien loppukokeet. Koeviikkoon sisältyy koetta edeltävä valmennus sekä kokeen jälkeen tapahtuva koesuoritusten palautus.

Sairauden aiheuttama poissaolo koeviikon kokeista on aina osoitettava terveydenhoitoviranomaisen allekirjoittamalla todistuksella. Selvittämättömät poissaolot koeviikon kokeesta aiheuttavat opiskelijalle K-merkinnän kurssisuoritukseen (= kurssi kesken tai puutteellisesti suoritettu).

Poissaolo

Toistuvat myöhästymiset vaikuttavat alentavasti kurssiarvosanaan. Oppilaan on selvitettävä aineenopettajalle poissaolonsa seuraavan kerran ko. aineen tunnille mennessään, muutoin poissaolo katsotaan asiattomaksi. Täysi-ikäinen (18 vuotta täyttänyt) opiskelija saa allekirjoittaa poissaoloselvityksensä itse, alaikäisiltä poissaoloselvityksen allekirjoittaa hänen vanhempansa tai huoltajansa. Yli 18-vuotiaalta voidaan oman selvityksen lisäksi vaatia myös terveydenhuoltohenkilöstön allekirjoittama todistus sairauspoissaolosta tai hän voi tuoda siitä myös huoltajan tekemän ja allekirjoittaman selvityksen. Poissaoloselvitykset tehdään kaikille opettajille, joiden tunneilta on jouduttu olemaan pois.

Opettajalla on oikeus tarvittaessa määrätä ylimääräisiä tehtäviä poissaolojen korvaamiseksi.

Etukäteen tiedossa olevan perustellun syyn nojalla voidaan pyytää lupaa poissaoloon:

- muutamaksi tunniksi ao. opettajalta
- enintään kolmeksi päiväksi ryhmänohjaajalta
- pitemmäksi ajaksi rehtorilta

Sairauden tai muun vastaavan syyn takia opetuksessa jälkeenyjääneet opiskelijat voivat saada tukiopetusta. Tukiopetuksesta sovitaan erikseen rehtorin tai ao. opettajan kanssa.

Poissaolojen vaikutuksesta kurssiarvosanaan ohjeistetaan opiskelijoita vuosittain.

Varoitus K-merkinnästä kurssiarvosanaksi

Oppilaan korvaamatta jääneiden poissaolojen, puutteellisten suoritusten tai opintojen laiminlyömisestä perusteella aineopettaja varoittaa opiskelijaa suullisesti mahdollisesta K-merkinnästä.

Opintojen hyväksi lukeminen

Opiskelijalla on oikeus lukea hyväksien lukion oppimäärään muualla suoritettujen opintojen, jotka ovat tavoitteiltaan ja keskeisiltä sisällöiltään lukion opetussuunnitelman mukaisia.

”Päätös muualla suoritettavien opintojen hyväksi lukemisesta tulee sitä erikseen pyydettyä tehdä ennen mainittujen opintojen aloittamista.

Opintojen hyväksi lukemisella pyritään välttämään opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentämään opiskeluaikaa. Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamaan arviointiin. Jos kyseessä on lukion opetussuunnitelmassa numeroin arvioitava kurssi, sen arvosana muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

<u>asteikko 1-5</u>	<u>lukioasteikko</u>	<u>asteikko 1-3</u>
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritettu kurssi vastaa, ylempää vai alemmaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailta suoritettujen opintojen voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin pakollisiksi, syventäviksi tai soveltaviksi kurseiksi. Mikäli ne luetaan hyväksi pakollisiin tai opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin syventäviin kurseihin, tulee niistä antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan tarvittaessa edellyttää lisänäyttöjä.

Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkistä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Näitä vastaavuuksia on määritelty tarkemmin oppiaineiden oppimäärien yhteydessä. Tällöin pitkän oppimäärän kurssien arvosanat siirtyvät suoraan lyhyiden kurssien arvosanoiksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän syventäviä tai soveltavia kurseja. Jos opiskelija pyytää, tulee järjestää lisäkuulustelu osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pitempään oppimäärään, menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen.

Maahanmuuttajaopiskelija arvioidaan suomi/ruotsi toisena kielenä (S2/R2) vieraskielisille - oppimäärän mukaan, jos opiskelija on valinnut sen oppimääräkseen riippumatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi/ruotsi toisena kielenä -opetusta vai ei tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi/ruotsi toisena kielenä -kursseista. Suomi/ruotsi äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän mukaisesti suoritettut kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi/ruotsi toisena kielenä -kursseihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi/ruotsi toisena kielenä -kurssin arvosanaksi. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä (S2/R2) vieraskielisille oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Oppiaineen oppimäärän arviointi

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskelemista pakollisista ja syventävistä kursseista sekä niihin läheisesti liittyvistä soveltavista kursseista. Soveltavien kurssien kuulumisesta eri oppiaineiden oppimääriin päätetään opetussuunnitelmassa. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät. Opiskelijan opiskelusuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tavoitteellisiin kurssivalintoihin.

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen valtakunnallisten syventävien kurssien kurssiarvosanojen aritmeettisena keskiarvosanana. Mainituista opinnoista opiskelijalla saa olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään seuraavasti:

Opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskeltuja pakollisia ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä valtakunnallisia syventäviä kursseja,	joista voi olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään
1-2 kurssia	0
3-5 kurssia	1
6-8 kurssia	2
9 kurssia tai enemmän	3

Oppiaineen oppimäärässä ovat mukana kaikki opiskelijan arvioidut pakolliset ja opetussuunnitelman perusteissa määritellyt valtakunnalliset syventävät kurssit, eikä mitään niistä voi jälkikäteen poistaa.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyttä ja oppiaineen hallintaa kuin kurssien arvostelusta määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen pakollisten ja syventävien kurssien pohjalta muodostuvaa arvosanaa on mahdollista korottaa edellä mainitun erillisen kuulustelun lisäksi

- syventävien ja soveltavien kurssien pohjalta saadulla lisänäytöllä
- opiskelijan arvioinnista päättävien harkinnan perusteella, mikäli opiskelijan tiedot ja taidot ovat oppiaineen päättövaiheessa kurssiarvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Päättötodistuksessa numeroin arvioitavat oppiaineet

Lukioasetuksen määrittämin numeroarvosanoin arvioidaan kaikki pakollisten oppiaineiden oppimäärät sekä valinnaiset vieraat kielet. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain yhden kurssin sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää vain kaksi kurssia.

Lukion oppimäärän suoritus

Opiskelijan henkilökohtaiseen opinto-ohjelmaan kuuluvia pakollisia, syventäviä ja soveltavia kursseja tulee olla opiskeltu vähintään siinä laajuudessa kuin ne on määritelty valtioneuvoston 14.11.2002 antamassa tuntijakopäätöksessä.

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät edellä esitetyllä tavalla hyväksytysti ja lukion vähimmäiskurssimäärä 75 kurssia täyttyy. Oppilaitoskohtaisista syventävistä ja soveltavista kursseista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat kurssit.

Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

Opinnoissa etenemistä tai päättöarviointia koskevan päätöksen uusimista on pyydettävä kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.

Jos edellä mainittu uusi arviointi tai ratkaisu, jolla pyyntö on hylätty, on ilmeisen virheellinen, lääninhallitus voi opiskelijan pyynnöstä velvoittaa opettajan toimittamaan uuden arvioinnin tai määrätä opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen muutettavaksi taikka määrätä, mikä arvosana opiskelijalle on annettava.

Opiskelijoille tulee tiedottaa arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän.
2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun henkilö on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritettut opinnot
- todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- tiedot oppilaitoksen todistuksenanto-oikeudesta

- arvosana-asteikko
- selvitys kielten oppimääristä
 - ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)
 - S2/R2 = suomi/ruotsi toisena kielenä vieraskielisille opiskelijoille
 - A = perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkaneen kielen oppimäärä
 - B = perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkaneen yhteisen kielen oppimäärä
 - B2 = perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkaneen valinnaisen kielen oppimäärä
 - B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen kielen oppimäärä

Suomi/ruotsi toisena kielenä vieraskielisille opiskelijoille (S2/R2) merkitään todistuksessa äidinkielen ja kirjallisuuden kohtaan.

Mikäli opiskelijan opiskelema oma äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, se kirjataan soveltaviin opintoihin omaksi kohdaksi otsikolla ”Muu opiskelijan äidinkieli”.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen kurssien määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi: kiitettävä...9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu).

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset erillisistä näytöistä kuten esimerkiksi suoritettut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely muissa oppilaitoksissa suoritetuista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät ole mukana oppiaineiden oppimäärien yhteydessä.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän kursseista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet ja niissä suoritettut kurssit sekä kunkin kurssin arvosana tai merkintä kurssin suorittamisesta (suoritettu/hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista tiedostoa, josta ilmenevät suoritettut kurssit ja niiden arvosanat. Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittama kokonaiskurssimäärä.

15 Toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi

Kunnan ulkoinen arviointi

Lakiin perustuva ulkoinen arviointi tapahtuu opetusministeriön, opetushallituksen tai lääninhallituksen tilauksesta tai toimeenpanemana.

Kunnan sisäinen arviointi

Koulutoimen sisäisessä arvioinnissa on neljä tasoa: kunnanvaltuuston taso, sivistyslautakunnan taso, koulun taso ja yksittäisen työntekijän taso.

Riihimäen seutukunnan kuntien opetustoimien yhteistyönä on luotu arviointijärjestelmä, jonka kautta saadaan tietoa esimerkiksi lukion vaikuttavuudesta, tehokkuudesta ja taloudellisuudesta. Vaikuttavuudella tarkoitetaan oppilaiden oppimistuloksia ja opintojen jälkeistä sijoittumista. Taloudellisuudella tarkoitetaan koulutuksen järjestämisestä aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Tehokkuudella tarkoitetaan sitä millaisia tuloksia taloudellisilla resursseilla saadaan aikaiseksi. Tämän arvioinnin keskeiset tulokset tulee julkistaa. Lukion omat arviointijärjestelmät tai -käytänteet tulee niveltä kunnan luomaan arviointijärjestelmään.

Keskeisiä arvioitavia asioita ovat:

1. oma opetussuunnitelma ja sen toteutuminen
2. toimintakulttuuri ja johtaminen
3. opetukseen liittyvät käytännön järjestelyt
4. resurssien riittävyys
5. henkilöstön jaksaminen, hyvinvointi ja kehittäminen

Arvioinnin kohteista päätetään arviointisuunnitelmassa, joka laaditaan useammaksi lukuvuodeksi. Tässä kouluyhteisön perustyössä tulee olla mukana kaikki koulussa työskentelevät: rehtori, opettajakunta, opiskelijat ja muu koulun henkilökunta, joskus myös huoltajat ja yhteistyötahot.

Itsearviointi on osa opetussuunnitelman jatkuvaa kehittämistä. Arvioinnin kohteena on koulun toimivuus yhteistoiminta-, kasvatus- ja oppimisympäristönä.

Itsearviointia toteutetaan mm. jokaisen jakson päättyessä suoritettavalla jaksokyselyllä, jonka tarkoituksena on kartoittaa opettajakunnan omaa jaksamista, tyytyväisyyttä työolosuhteisiin ym. käytännön järjestelyihin. Eriolaisten tapahtumien arviointeja on koottu kansioon, joita voi hyödyntää suunniteltaessa uusia tapahtumia.

Opetussuunnitelman tarkistaminen

Tämä Lopen lukion opetussuunnitelma tarkistetaan vuosittain. Huoltajat, opettajat ja muut yhteistyötahot jättävät tarkistusehdotuksensa vuosittain syyskuun loppuun mennessä rehtorille tai sivistystoimenjohtajalle. Sivistyslautakunnan nimeämä opetussuunnitelmatyön ohjausryhmä käsittelee esitykset lokakuun aikana. Sivistyslautakunta hyväksyy muutokset vuoden loppuun mennessä. Tarkistettu opetussuunnitelma astuu voimaan seuraavan vuoden elokuun alussa.

16 Vieraskielinen opetus

Lopen lukiossa opetuskielenä on suomi.

17 Etäopetus lukion toimintamuotona

Lukiolain 12 §:n mukaan lukiokoulutus voidaan ylläpitäjän päätöksellä järjestää osaksi tai kokonaan lähi- tai etäopetuksena. Etäopetus ja etäopiskelu ovat joustavia työmenetelmiä oppilaitosten välisessä yhteistyössä, opiskelijoiden tukitoimissa ja opetuksen eriyttämisessä sekä työjärjestyksessä samanaikaisesti tai harvoin tarjottujen opintojen suorittamisessa. Tieto- ja viestintäteknisten taitojen ja mahdollisuuksien karttuessa yhä useampi kykenee joko täysin itsenäisiin tai ohjattuihin virtuaalisiin opintoihin.

Yleisradio ja Opetushallitus tuottavat etälukio-opiskelua tukevia sisältöpalveluja internetiin, radioon ja televisioon. Verkkoon on tuotettu lukion pakollisten kurssien lisäksi syventävien ja soveltavien kurssien materiaalia. Lisäksi Opetushallitus on kehittänyt kansallisen etälukioportaalin.

Virtuaalisten opintojen edellytyksenä ovat hyvät tieto- ja viestintätekniset laitteet ja yhteydet sekä opettajien riittävät valmiudet verkossa tapahtuvaan opettamiseen ja oppimaan ohjaamiseen.

Lopen lukion osalta etäopetusta järjestetään yhteistyössä muiden seutukunnalla toisen asteen opetusta antavien oppilaitosten kanssa. Lisäksi eräitä oman lukion kursseja on mahdollista suorittaa verkkokursseina. Verkkokursseina on toteutettu esimerkiksi seuraavat kurssit:

- ET1 kokonaan yhteistyössä Viialan lukion kanssa
- FI2 suurin osa verkkokurssina
- ET2 suurin osa verkkokurssina
- Lisäksi seuraavissa kursseissa on osa toteutettu verkkokurssina:
 - PS1 ja PS2
 - UEP22
 - HY useita kursseja

Verkkokurssien määrä lisääntyy sitä mukaa, kun opettajien tiedot ja taidot alalla lisääntyvät. Niistä voi vuosittain tiedustella aineenopettajilta.

Koulun videoneuvottelulaitteet mahdollistavat teknisesti opetuksen antamisen ja/tai saamisen siten, että ainakaan kaikki opiskelijat eivät ole samassa tilassa kuin opettaja. Laitteiston käyttöä harkitaan aina, kun sellaiselle kurssille, mistä voi tulla kysymyksiä ylioppilaskirjoituksissa, ilmoittautuu alle 5 oppilasta. Kurssin aikataulu, lähiopetustunnit ja kuljetukset eri oppilaitosten välillä sovitaan kurssin alussa opettajan ja opiskelijoiden kesken. Kurssin kustannusten jako kuntien kesken sovitaan kuntien edustajien välisissä neuvotteluissa vuosittain.

Seutukunnan lukioiden tuntikiertokaavion yhteisillä koodeilla mahdollistetaan opetukseen osallistuminen ilman päällekkäisyyksiä.

18 Itsenäisen opiskelun periaatteet

Osa opinnoista voidaan lukioasetuksen mukaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti. Tärkeää on, että opiskelijalle annetaan mahdollisuus suorittaa kursseja osallistumatta opetukseen

Opiskelija laatii opettajan antamien ohjeiden pohjalta itsenäisesti suoritettavan kurssin opiskelusuunnitelman, jonka opettaja hyväksyy. Suunnitelmassa määritellään kurssin suorittamisen menettelytavat ja aikataulut. Tärkeää on, että opiskelija ymmärtää oman vastuunsa merkityksen kurssin itsenäisestä suorittamisesta.

Itsenäisen opiskelun tavoitteet ovat samat normaalisti suoritettuun kurssiin verrattuna. Arviointikriteerit voivat kuitenkin poiketa normaalikurssista suoritustavasta riippuen. Asianomaisen opettajan tulee selvittää opiskelijalle arviointikriteerit itsenäisen opiskelun suunnittelun yhteydessä.

Kurssi voidaan suorittaa itsenäisesti myös etä- ja verkko-opiskeluna.

19 Lukiodiplomien ja erillisten päättökokeiden suorittaminen

Kuvataiteen lukiodiplomi

Lopen lukiossa on mahdollista suorittaa kuvataiteen lukiodiplomi. Kuvataiteen lukiodiplomi suoritetaan vuosittain opetushallituksesta saatavien ohjeiden ja tehtävien mukaisesti.

Puheviestinnän päättökoe

Lopen lukiossa on mahdollista suorittaa puheviestinnän päättökoe. Päättökoe edellyttää pakollisten äidinkielen ja kirjallisuuden kurssien suorittamista. Koe suoritetaan vuosittain opetushallituksesta saatavien ohjeiden ja tehtävien mukaisesti.

20 Opetuksen tavoitteet ja sisällöt oppiaineittain ja kursseittain

20.1 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS, SUOMI ÄIDINKIELENÄ

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta ohjaa näkemys äidinkielestä käsitejärjestelmänä, jolla ihminen jäsentää maailmaa ja rakentaa sosiaalista todellisuutta. Äidinkielen myötä ihminen omaksuu yhteisönsä kulttuurin ja rakentaa omaa identiteettiään. Tämä mahdollistaa sosiaalisen vuorovaikutuksen sekä kulttuurin jatkuvuuden ja sen kehittämisen.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on lukio-opetuksen keskeinen taito-, tieto-, kulttuuri- ja taideaine, joka tarjoaa aineksia kielelliseen ja kulttuuriseen yleissivistykseen. Se saa sisältöjä kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteistä sekä kulttuurin tutkimuksesta. Kielen, kirjallisuuden ja viestinnän tietoja sekä lukemisen, kirjoittamisen ja puheviestinnän taitoja opitaan erilaisissa viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus opastaa arvostamaan omaa kulttuuria ja kieltä. Oppiaine ohjaa monikulttuurisuuden ja monikielisyyden ymmärtämiseen ja kielelliseen ja kulttuuriseen suvaitsevaisuuteen.

Lukion kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on kaunokirjallisuuden ymmärtäminen, tekstien erittelemine ja tulkitseminen eri näkökulmista. Kaunokirjallisuus tarjoaa aineksia henkiseen kasvuun, kulttuuri-identiteetin muodostumiseen ja omien ilmaisuvarojen monipuolistamiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus tähtää sellaisiin viestintä- ja vuorovaikutustaitoihin, jotka luovat riittävät edellytykset jatko-opinnoille, osallisuudelle työelämässä ja aktiiviselle kansalaisuudelle. Sosiaalinen vuorovaikutus ja oppiminen perustuvat monipuoliseen viestintäosaamiseen ja vankkaan luku- ja kirjoitustaitoon sekä taitoon käyttää kieltä tilanteen vaatimalla tavalla. Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus ohjaa aktiiviseen tiedon hankkimiseen, tiedon kriittiseen käsittelyyn ja tulkintaan.

Opetuksessa pyritään oppiaineen sisäiseen integraatioon, sillä eri tieto- ja taitoalueet ovat toiminnallisessa yhteydessä toisiinsa. Niitä yhdistävänä tekijänä on kieli ja näkemys ihmisestä tavoitteellisesti toimivana, itseään ilmaisevana, merkityksiä tulkitsevana ja tuottavana viestijänä.

Opetuksen tavoitteet

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan kielestä, kirjallisuudesta ja viestinnästä ja osaa hyödyntää niihin liittyviä käsitteitä
- kehittää ja monipuolistaa viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan niin, että hän pystyy tavoitteelliseen ja tarkoituksenmukaiseen vuorovaikutukseen
- oppii käyttämään kieltä entistä tarkoituksenmukaisemmin sekä puheessa että kirjoituksessa
- oppii ymmärtämään ja analysoimaan tekstin ja kontekstin suhdetta
- syventää tekstitaitojaan siten, että hän osaa eritellä, tulkita, arvioida, hyödyntää ja tuottaa erilaisia tekstejä entistä tietoisempina niiden tavoitteista ja konteksteista
- oppii arvioimaan tekstin ilmaisua, esimerkiksi retorisia keinoja ja argumentaatiota, sekä soveltamaan tietojaan tekstien vastaanottamiseen ja tuottamiseen
- syventää kirjallisuuden tuntemustaan ja kehittää siten ajatteluaan, laajentaa kirjallista yleissivistystään, mielikuvitustaan ja eläytymiskykyään ja rakentaa maailmankuvaansa
- hallitsee kirjoitetun kielen normit ja ymmärtää yhteisen kirjakielen tarpeellisuuden
- osaa valikoida ja kriittisesti arvioida erilaisia tietolähteitä, tiedon luotettavuutta, käyttökelpoisuutta ja tarkoituspäriä, osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknikkaa oppiaineen opiskelussa
- nauttii kulttuurista ja arvostaa sen monipuolisuutta.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Kieli, tekstit ja vuorovaikutus (ÄI1)

Opiskelijan käsitys kielestä, teksteistä ja niiden tulkinnasta syvenee, ja hänen taitonsa lukea tekstejä kehittyy. Hän osaa jäsentää viestintäympäristöään sekä tunnistaa omia taitojaan puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana, lukijana ja median käyttäjänä niin, että hänen viestijäkuvansa tarkentuu.

SUORITUS

- pakollinen
- suoritetaan ennen muita pakollisia kursseja
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tekstikäsitystään
- oppii tarkastelemaan monenlaisia tekstejä entistä tietoisempaan tulkintaansa ohjaavista seikoista
- ymmärtää tekstin merkityskokonaisuutena ja tarkastelee sen piirteitä tavoitteen, viestintätilanteen ja -välineen kannalta
- oppii tarkastelemaan kielenkäyttöään, lukemistapojaan ja viestintäänsä entistä tietoisemmin
- tottuu huoltamaan tuottamiensa tekstien kieliasua
- syventää tietojaan ryhmäviestinnästä: hän kehittää ja oppii arvioimaan omia osallistumistapojaan ryhmän vuorovaikutuksen ja ilmapiirin sekä ryhmätyön tai keskustelun tuloksellisuuden kannalta.

KESKEISET SISÄLLÖT

- tekstien tulkintaa ja tuottamista ohjaavia perustekijöitä kuten tavoite, vastaanottaja, tekstilaji ja tekstityyppi
- viestintätilanteen ja -välineen vaikutus tekstiin
- tekstikäsitteen syventäminen, esimerkiksi puhutut ja kirjoitetut tekstit, mediatekstit, sähköiset ja graafiset tekstit, asia- ja kaunokirjalliset tekstit, julkiset ja yksityiset tekstit
- erilaisten tekstien kielen ja sisällön havainnointia ja harjoittelua: ymmärrettävyys, havainnollisuus ja eheys
- tekstien referointi ja kommentointi
- omien viestintätietojen, -taitojen, -asenteiden ja -motivaation arviointi lukio-opiskelun näkökulmasta
- vuorovaikutustaidot ryhmässä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

2. Tekstien rakenteita ja merkityksiä (ÄI2)

Opiskelija harjaantuu erittelemään tekstien kieltä, rakenteita ja merkityksiä sekä oppii näkemään

tekstin yhteyden kontekstiin ja muihin teksteihin. Opiskelija syventää tekstilajituntemustaan ja kehittyy erilaisten tekstien tuottajana.

SUORITUS

- pakollinen
- suoritetaan kurssin Ä1 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa arvioida tekstien sisältöä, näkökulmia, tyyliä ja muotoa sekä oppii erittelemään tekstiä temporaalisista, kausaalisista, kontrastiivisista ja muista merkityssuhteista koostuvana kokonaisuutena, oppii tekstien erittelyssä tarvittavaa käsitteistöä ja pystyy soveltamaan sitä myös tuottaessaan itse tekstiä
- tottuu työstämään tekstiään oman ja toisten arvion pohjalta
- oppii suunnittelemaan ja laatimaan puhuttuja ja kirjoitettuja asiatekstejä sekä kykenee välittämään sanomansa kuuntelijoille tai lukijoille tavoitteittensa mukaisesti
- oppii tiedonhankintastrategioita, käyttää painettuja ja sähköisiä tietolähteitä sekä löytää käyttökelpoista ja luotettavaa tietoa kirjoitelmansa tai puhe-esityksensä pohjaksi.

KESKEISET SISÄLLÖT

- tekstuaaliset keinot, esimerkiksi lausetyypit ja -rakenteet, sananvalinnat, kielen kuvallisuus; jaksotus, viittaussuhteet, kytkökset; fokusointi, aiheen rajausta ja näkökulman valinta
- informatiivisen puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen ja arviointi
- kirjoittaminen prosessina: tarkoituksenmukaisen aineksen haku, kriittinen valikointi ja siihen viittaaminen ja hyödyntäminen omassa tekstissä sekä tekstin ja sen kieliasun hiominen erityisesti rakenteen ja tekstin eheyden kannalta

ARVIOINTI

- numeroarviointi

3. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (Ä13)

Opiskelijoiden käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä syvenee.

SUORITUS

- pakollinen
- suoritetaan kurssien Ä1 ja Ä2 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään kielen kuvallisuutta ja monitulkintaisuutta
- syventää tietojansa kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä
- kehittyy fiktiivisten tekstien analysoijana erilaisia lukija- ja tulkintalähtökohtia sekä tarpeellisia kirjallisuustieteellisiä käsitteitä käyttäen
- oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti
- harjaantuu käyttämään kurssilla havainnoituja kielen keinoja tarkoituksenmukaisesti omassa ilmaisussaan.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kirjallisuuden erittelyä ja tulkintaa tulkinnan kannalta perusteltua käsitteistöä ja lähestymistapaa hyödyntäen

- proosa kirjallisuudenlajina: kerrontateknisiä keinoja, esimerkiksi kertoja, näkökulma, aihe, henkilö, aika, miljö, teema, motiivi
- lyriikka kirjallisuudenlajina: käsitteinä esimerkiksi runon puhuja, säe, säkeistö, rytmi, mitallisuus, toisto, kielen kuvallisuus
- draama kirjallisuudenlajina
- novellien, runojen ja draaman erittelyä
- kirjallisuuden keinojen käyttöä omissa teksteissä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

4. Tekstit ja vaikuttaminen (ÄI4)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden kieltä erityisesti vaikuttamisen näkökulmasta. Hän perehtyy argumentointiin ja syventää siihen liittyviä tietoja. Hän oppii analysoimaan ja tuottamaan argumentatiivisia tekstejä.

SUORITUS

- pakollinen
- suoritetaan kurssien ÄI1, ÄI2 ja ÄI3 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää medialukutaitoaan, jolloin hän pystyy analysoimaan ja tulkitsemaan erilaisia mediatekstejä, niiden taustoja ja tavoitteita sekä kriittisesti arvioimaan median välittämää informaatiota ja vaikutusta yksilöihin ja yhteiskuntaan
- osaa niin kirjoittajana kuin puhujanakin perustella monipuolisesti näkemyksiään sekä arvioida vaikuttamispyrkimyksiä ja tekstin luotettavuutta
- osaa tarkastella kirjallisuuden yhteiskunnallista vaikutusta
- oppii tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä arvoja myös eettisistä lähtökohdista.

KESKEISET SISÄLLÖT

- suora ja epäsuora vaikuttaminen: esimerkiksi suostuttelu, ohjailu, manipulointi; mainonta, propaganda; ironia, satiiri, parodia
- vaikuttamaan pyrkivien tekstien lajeja, graafisia ja sähköisiä tekstejä: mielipide, kolumni, pakina, arvostelu, pääkirjoitus, kommentti, mainos
- argumentointitavat ja retoriset keinot
- kantaa ottavia puheenvuoroja, keskusteluja ja väittelyitä
- tietoisesti vaikuttamaan pyrkivää kirjallisuutta ja muita kantaa ottavia tekstejä
- tekstien ideologisuus, lähdekritiikki ja mediakritiikki
- viestijän vastuu; mediavalinnat ja verkkoetiikka

ARVIOINTI

- numeroarviointi

5. Teksti, tyyli ja konteksti (ÄI5)

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden tyyliä siten, että hän osaa ottaa huomioon kontekstin merkityksen tulkinnessa ja tekstin tuottamisessa.

SUORITUS

- pakollinen
- suoritetaan kurssien Ä11 - Ä14 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tarkastelemaan niin fiktiivisiä tekstejä kuin asiatekstejäkin niiden kulttuurikontekstissa ja suhteessa muihin teksteihin
- oppii erittelemään tyylin elementtejä ja niiden vaikutusta tekstin kokonaisuuteen
- pystyy itsenäiseen kirjoitusprosessiin aiheen ja näkökulman valinnasta, aineiston koonnasta ja järjestelystä tekstin muokkaamisen ja tyylin hionnan kautta oman pohdiskelevan tekstin laadintaan
- kehittää omaa ilmaisutapaansa ja kirjallista tyyliään.

KESKEISET SISÄLLÖT

- eri aikakausia ja tyylejä edustavia kaunokirjallisia ja muita tekstejä erityisesti kulttuurisen kontekstin näkökulmasta
- tekstien tarkastelua ihmiskuvan, maailmankuvan, arvo- ja aatemaailman ilmentäjinä sekä oman aikansa että nykyajan kontekstissa
- tyylin aineksien kuten sananvalinnan, sävyn, kielen kuvallisuuden, rytmin ja lauserakenteen vaikutus tekstiin
- oppiaineen sisältöihin liittyvästä aiheesta, itse valitusta näkökulmasta laadittu pohdiskeleva teksti
- oman tyylin hiontaa ja huoltoa

ARVIOINTI

- numeroarviointi

6. Kieli, kirjallisuus ja identiteetti (Ä16)

Opiskelija saa yleiskuvan suomen kielen sekä suomalaisen kirjallisuuden ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteiskunnalle.

SUORITUS

- pakollinen
- suoritetaan kurssien Ä11 - Ä15 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan suomen kielen kehityksen vaiheita ja ymmärtää eurooppalaisten kieli- ja kulttuurikontaktien vaikutuksen suomalaisen kulttuurin muotoutumiseen ja jatkuvaan muutokseen
- arvostaa nyky-Suomen monikulttuurisuutta ja -kielisyyttä ja ymmärtää äidinkielen merkityksen jokaiselle ihmiselle
- tuntee suomalaisen kirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja. Hän osaa arvioida niiden merkitystä oman kulttuurinsa näkökulmasta kulttuurisen ja yksilöllisen identiteetin rakentajana.

KESKEISET SISÄLLÖT

- teksti suullisessa ja kirjallisessa traditiossa: kansanrunoudesta kirjallisuuteen, kirjoitetusta kulttuurista nykyviestintään
- suomen kielen muotoutuminen ja muuttuminen kansainvälisessä ympäristössä; kielenohjailun periaatteet opiskelijan kielenkäytön näkökulmasta
- kielen ja kirjallisuuden merkitys kansallisen identiteetin rakentamisessa
- suomalaista kaunokirjallisuutta aika- ja kulttuurikontekstissaan, keskeisiä teoksia ja teemoja
- kirjallisia ja suullisia tuotoksia kurssin teemoihin liittyvistä aiheista

ARVIOINTI

- numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

7. Puheviestinnän taitojen syventäminen (ÄI7)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa puheviestintään liittyviä tietojaan ja taitojaan sekä oppii arvioimaan puheviestinnän merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä.

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- suositellaan suoritettavaksi ensimmäisen tai toisen opiskeluvuoden aikana
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan vuorovaikutuksen luonteesta, ominaispiirteistä ja puhe-kulttuurista
- kehittää puhumisrohkeuttaan ja ilmaisuvarmuuttaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan
- tunnistaa ja osaa analysoida sekä puhujan että sanoman luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- vuorovaikutustilanteiden osatekijät ja ominaispiirteet
- verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä
- esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja menettelytavat
- esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelua erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- puheviestinnän kulttuurisia piirteitä ja suomalaista puhe-kulttuuria

ARVIOINTI

- numeroarviointi

8. Tekstitaitojen syventäminen (ÄI8)

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan analysoida ja tuottaa tekstejä.

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- suoritetaan kolmantena opiskeluvuotena
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa taitoaan lukea analyttisesti ja kriittisesti erilaisia tekstejä
- varmentaa taitoaan kirjoittaa sisällöltään, rakenteeltaan ja tyyliältään ehyttä ja johdonmukaista tekstiä.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kerrataan ja syvennetään seuraavia asioita:

- tekstityypit ja tekstilajit
- tekstianalyysi ja siinä tarvittavat käsitteet
- tekstin rakentaminen: ideointi, suunnittelu, näkökulman valinta, jäsentely, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja ulkoasun viimeistely
- kielenhuoltoa

ARVIOINTI

- numeroarviointi

9. Kirjoittaminen ja nykykulttuuri (ÄI9)

Opiskelija perehtyy kulttuuri- ja yhteiskunnalliseen keskusteluun, median ajankohtaisaiheisiin ja nykykirjallisuuteen. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee, ajattelutaitonsa kehittyä ja kirjallinen ilmaisunsa kypsyy kohti lukion päättötason vaatimuksia.

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- suoritetaan kolmantena opiskeluvuotena
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään ajankohtaisia kielen, kirjallisuuden ja viestinnän teemoja
- oppii arvioimaan ja arvottamaan ajankohtaisia tekstejä eettisin ja esteettisin perustein ja näkemään niiden merkityksen osana yhteiskunnallista keskustelua
- löytää nykykirjallisuudesta itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun
- osoittaa kypsyyttä oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- nykykirjallisuutta ja sen ilmiöitä
- ajankohtaisia suullisia ja kirjallisia puheenvuoroja kieltä ja kulttuuria käsittelevistä aiheista
- mediatekstien ajankohtaisaiheiden, ilmaisukeinojen ja vaikutusten tarkastelua
- osallistumista lukija- ja kirjoittajayhteisöön

ARVIOINTI

- numeroarviointi

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

10. Luova kirjoittaminen (ÄI10)

SUORITUS

- koulukohtainen syventävä
- suoritetaan kurssien ÄI1 - ÄI3 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Oman, persoonallisen kirjoitustyylin ja -taidon kehittäminen ja monipuolistaminen.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssilla tehdään kirjoitusharjoituksia, joiden avulla tutustutaan erilaisiin tekstityyppeihin, tyyliin ja kirjoitustekniikoihin. Kokeillaan erilaisia tekstiä elävöittäviä tyylikeinoja.

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

11. Klassinen kirjallisuus (ÄI11)

SUORITUS

- koulukohtainen syventävä
- suoritusajankohta vapaa
- itsenäisesti suoritettava

TAVOITTEET

Laajennetaan kirjallisuuden tuntemusta ja yleissivistystä sekä syvennetään kirjallisuuden tulkintataitoa.

KESKEISET SISÄLLÖT

Opiskelija lukee omatoimisesti 10 kaunokirjallista teosta ja tenttii ne 2 - 3 osassa. Teokset on valittava seuraavasta listasta, ja tentittäviin teoksiin täytyy sisältyä vähintään yksi näytelmä ja yksi runoteos. Luettavat teokset sovitaan etukäteen opettajan kanssa ja ne eivät saa olla samoja kuin pakollisilla kursseilla luettavat.

Näytelmät: Shakespeare (jokin tunnetuimmista näytelmistä); Canth: Anna-Liisa; Ibsen: Nukkekotit; Kivi: Nummisuutarit

Runoteokset: Jokin seuraavien kirjailijoiden runokokoelmista: Leino, Hellaakoski, Södergran, Runeberg, Vala, Viita

Kertomakirjallisuus: Sillanpää: Nuorena nukkunut; Waltari (historiallinen romaani vastaa kahta luettavaa teosta); Aho: Rautatie; Jotuni: Arkielämää; Linna: Täällä Pohjantähden alla (kukin osa vastaa kahta luettavaa teosta); Dostojevski: Rikos ja rangaistus; Hemingway: Vanhus ja meri; Marquez: Sadan vuoden yksinäisyys; Vonnegut: Teurastamo 5; Steinbeck: Torstai on toivoa täynnä; Camus: Rutto

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

SOVELTAVAT KURSSIT

12. Teatterikurssi (ÄI12)

SUORITUS

- soveltava
- suoritusajankohta vapaa
- ei itsenäistä suoritusta
- kurssi on mahdollista korvata osallistumalla jonkin teatterin (esim. Lopen kesäteatterin) tuotantoon. Suoritusmerkinnän saamisen edellytyksenä on, että opiskelija harjoituskauden jälkeen näyttelee tuotannossa näytäntökauden ajan.

TAVOITTEET

Draamallisen ilmaisun ymmärtäminen ja ilmaisutaitojen kehittäminen.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssilla paneudutaan näyttelijäntyöhön, roolihahmon luomiseen, lavastukseen, äänitehosteiden ja vaatetuksen luomiseen. Näyttelijäntyön perustaksi tehdään keskittymis-, aisti- ja kontaktiharjoituksia ja harjoitellaan äänenkäyttöä ja improvisaatiota. Kurssin lopputyönä valmistellaan teatteriesitys, joka esitetään esim. joulun- tai kevätjuhlassa.

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

13. Elokuva-analyysi: Neljä näkökulmaa elokuvaan (ÄI13)

SUORITUS

- soveltava
- suoritusajankohta vapaa
- ei itsenäistä suoritusta.

TAVOITTEET

Antaa opiskelijalle välineitä elokuvan tulkintaan ja innostaa itse tutustumaan elokuvaan taidemuotona.

KESKEISET SISÄLLÖT

Esimerkiksi äidinkielen, filosofian, historian ja kuvaamataidon lähtökohdista tutustutaan neljään elokuvaan. Näkökulmat saattavat vaihdella lukuvuosittain. Työtavat sovitaan vuosittain, esimerkiksi esseet, keskustelut elokuvasta, esitelmät elokuvan tekemisestä ja ohjaajasta, ryhmätyöt tai oppilastyöt.

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

14. Lehtityön kurssi (ÄI14)

SUORITUS

- soveltava
- suoritusajankohta vapaa
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssilla tutustutaan erilaisiin lehden tekstityyppeihin ja harjoitellaan lehtijuttujen tekemistä. Tarkoituksena on tutustua lehden tekemisen eri vaiheisiin ja osallistua lehden tekemiseen. Kurssin aikana tehdään koululle lehti, joka julkaistaan sähköisessä muodossa.

KESKEISET SISÄLLÖT

Lehden tekstityypit, lehden toimittamisen eri vaiheet, lehtikuvaus ja lehden taitto, tuotetaan koulun lehti.

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

AIHEKOKONAISUUDET

AKTIIVINEN KANSALAISSUUS JA YRITTÄJYYS SEKÄ VIESTINTÄ JA MEDIA-OSAAMINEN

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys sekä viestintä ja mediaosaaminen -aihekokonaisuudet tulevat esille erityisesti kurssissa ÄI4, jossa opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden kieltä vaikuttamisen näkökulmasta. Kurssin keskeisenä tavoitteena on kasvattaa opiskelijoita osallistuviksi, vastuuta kantaviksi ja kriittisiksi kansalaisiksi ja tarjota opiskelijalle opetusta ja toimintamuotoja, joiden avulla hän syventää ymmärrystään median keskeisestä asemasta ja merkityksestä kulttuurissamme ja yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa.

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Hyvinvointi ja turvallisuus -aihekokonaisuus tulee esille erityisesti kursseilla ÄI7 ja ÄI10. Kurssilla ÄI7 opitaan ilmaisemaan omia näkemyksiä ja rohkaistutaan toimimaan erilaisissa suullisissa vuorovaikutustilanteissa. Kurssilla ÄI10 harjaannutaan käsittelemään omia tunteita ja kokemuksia kirjoittamisen kautta.

KESTÄVÄ KEHITYS

Kaikki äidinkielen kurssit ohjaavat opiskelijaa kriittiseen ajatteluun mm. lukemisen, kirjoittamisen ja ryhmäkeskustelujen kautta. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen yhtenä keskeisenä tavoitteena on, että opiskelijasta kehittyy aktiivinen kansalainen, joka osaa tehdä yhteistyötä paremman tulevaisuuden puolesta paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti

KULTTUURI-IDENTITEETTI JA KULTTUURIEN TUNTEMUS

Kaikki äidinkielen kurssit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuksia rakentaa kulttuuri-identiteettiään ja oppia tuntemaan muita kulttuureja mm. kaunokirjallisuuden kautta .

TEKNOLOGIA JA YHTEISKUNTA

Äidinkielen kursseilla harjaannutaan mahdollisuuksien mukaan käyttämään nykyaikaista havainnollistamistekniikkaa puheesityksen tukena. Lisäksi opiskelija pääsee esimerkiksi kirjoittaessaan pohtimaan ja arvioimaan teknologian vaikutuksia elämäntapaan, yhteiskuntaan ja luonnonympäristön tilaan.

20.2 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS, SUOMI TOISENA KIELENÄ

Opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä -oppimäärän mukaan. Oppimäärän lähtö-kohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito oman äidin-kielen rinnalle. Lukion suomi toisena kielenä -oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan.

Suomi toisena kielenä -opetuksen keskeinen tavoite on, että opiskelija saavuttaa sellaisen suomen kielen taidon, että hän voi opiskella täysipainoisesti kaikkia lukion oppiaineita ja että hänen on mahdollista jatkaa opintojaan sekä selviytyä työelämässä suomen kielellä. Yhdessä oman äidinkielen opetuksen kanssa suomi toisena kielenä -opetus vahvistaa opiskelijan monikulttuurista identiteettiä ja rakentaa pohjaa toiminnalliselle kaksikielisyydelle.

Opetuksen tavoitteet

- Suomi toisena kielenä -opetuksen tavoitteena on, että opiskelija
- kehittää suomen kielen taitonsa niin hyväksi, että hän pystyy käyttämään sitä ajattelun, oppimisen, ilmaisun ja vaikuttamisen sekä sosiaalisten suhteiden luomisen ja ylläpitämisen välineenä
- osaa ja rohkenee ilmaista itseään ymmärrettävästi erilaisissa arkielämän ja opiskelun viestintätilanteissa
- hallitsee suomen kielen perusrakenteet kielen eri tasoilla ja tulee entistä tietoisemmaksi suomen kielen erityispiirteistä omaan kieleensä tai muihin kieliin verraten
- kykenee hyödyntämään erilaisia tekstejä, ja oppii tietoyhteiskunnassa tarvittavaa kriittistä tulkinta- ja arviointitaitoa
- parantaa taitoaan etsiä, valita, muokata ja välittää tietoa erilaisista lähteistä
- tottuu työskennellessään käyttämään sanakirjoja ja kielenoppaita
- perehtyy suomalaiseen yhteiskuntaan, mediaan, kulttuuriin ja kirjallisuuteen (yhteistyössä muun aineopetuksen kanssa)
- havaitsee kielen vaihtelun puhujan, tilanteen ja alueen mukaan ja laajentaa tietojaan puhutun ja kirjoitetun kielen peruseroista ja työnjaosta
- oppii ymmärtämään toisen kielen oppimisprosessia, pystyy tarkkailemaan omaa kielitaitoaan, arvioimaan edistymistään ja haluaa kehittää kielitaitoaan sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa
- oppii pohtimaan kaksi- tai monikielisyttään; hänen käsityksensä kielen merkityksestä identiteetille syvenee.

Arviointi

- Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen B2.2-taso (toimiva itsenäinen kielitaito) kuvaa pääpiirtein suomi toisena kielenä -opiskelijan hyvää osaamista lukion päättövaiheessa. Opiskelijan kielitaitoprofiilin vahvimmat alueet ovat kuullun ja luetun ymmärtäminen, joissa hyvän osaajan taito ylittää B2.2-tasolle. Kirjoittamisen alueella B2.1-taso (itsenäisen kielitaidon perustaso) kuvaa hyvää osaamista.
- Opiskelijaa arvioidaan suomi toisena kielenä -oppimäärän mukaan, jos se on valittu hänen oppimääräkseen huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä -opetusta vai ei tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä -kursseista. Äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä -oppimäärän mukaisesti suoritettavat kurssit

luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi toisena kielenä -kursseihin, ja niiltä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä -kurssin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä -kurssit korvaavat äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä -oppimäärän kurssit vain siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pääsääntöisesti pakollisten kurssien osalta edellytetään lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Perusteet hallintaan (S21)

SUORITUS

- pakollinen
- suoritetaan ennen muita pakollisia kursseja
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjoittelee lukio-opinnoissa tarvittavaa yleiskielistä esitystapaa sekä kirjallisesti että suullisesti
- tiedostaa suomen kielen perusrakenteet ja tulee varmaksi niiden hallinnassa
- pystyy asettamaan tavoitteita suomen kielen opiskelulle ja rohkaistuu suomen kielen käyttäjänä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- opiskelijan kielitaidon kartoitus
- opiskelijan tausta ja kokemukset
- kahden kulttuurin ja kielen keskellä eläminen
- lukion opiskelukulttuuri, suomen kielen opiskelutekniikka
- parihaastattelut, arkielämään ja sosiaalisiin tilanteisiin liittyvät pienet puheenvuorot
- suomen kielen keskeiset äänne- ja muoto-opilliset piirteet
- aineistopohjainen kirjoitelma

ARVIOINTI

- numeroarviointi

2. Kieli käyttöön (S22)

SUORITUS

- pakollinen
- suoritetaan kurssin S21 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu viestimään tilanteen mukaisesti ja tulee tietoiseksi toimintamahdolli-suuksistaan vuorovaikutustilanteissa
- oppii erottamaan eri tyylejä ja sävyjä kirjoitetussa ja puhutussa kielessä

- oppii erittelemään ja hallitsemaan kielen lauserakenteita sekä ymmärtämään sanaston muodostumiskeinoja.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kielitilanteiden vaihtelu ja puheen variaatio
- erilaisia kaunokirjallisia ja asiatekstejä
- eri asiointitilanteita
- hankitun tiedon suullista ja kirjallista raportointia
- kielen lausetason perusrakenteet
 - peruslauseen rakentaminen
 - peruslauseen jäsenet, erityisesti objekti
 - suomen kielelle ominaiset lausetyypit
- sananmuodostuskeinot

ARVIOINTI

- numeroarviointi

3. Kielellä vaikutetaan (S23)

SUORITUS

- pakollinen
- suoritetaan kurssin S22 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää erityyppisiä suullisia ja kirjallisia asiatekstejä, erityisesti mielipidetekstejä, sekä oppii löytämään tekstin ydinajatuksen ja ottamaan kantaa niihin
- rohkaistuu muodostamaan ja ilmaisemaan mielipiteitään perustellen
- oppii tunnistamaan, miten häneen vaikutetaan
- tarkastelee myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana
- parantaa kielen perusrakenteiden hallintaa, erityisesti sijamuotojen merkitystehtäviä ja rektioita.

KESKEISET SISÄLLÖT

- mielipidekirjoituksia ja ajankohtaisohjelmia
- asiatekstin analysointi- ja tulkintaharjoituksia
- perustelemisen harjoittelusta sekä suullisesti että kirjallisesti
- ryhmäkeskustelutehtäviä
- kaunokirjallisuus ja media vaikuttajana
- nominaalimuotojen ja lauseenvastikkeiden tarkastelua
- vertailumuotoja ja rektioseikkoja

ARVIOINTI

- numeroarviointi

4. Syvemmät tekstitaidot (S24)

SUORITUS

- pakollinen
- suoritetaan kurssin S23 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu erittelevään luku- ja kirjoitustaitoon sekä rohkaistuu persoonalliseen kielen tuottamiseen
- harjaantuu löytämään erilaisista teksteistä niiden pääajatuksot, tulkitsemaan tekstin ydinsisältöä sekä totuttautuu kirjoittamaan aineiston pohjalta.

KESKEISET SISÄLLÖT

- erilaisia mediatekstejä; niiden tulkintaa ja hyödyntämistä
- tekstin tuottamista erilaisista aineistoista
- luovaa kirjoittamista
- referointia

ARVIOINTI

- numeroarviointi

5. Suomalainen kulttuuri tutuksi (S25)

SUORITUS

- pakollinen
- suoritetaan kurssin S214 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu suomalaiseen kulttuuriin, erityisesti kirjallisuuteen sekä muihin taiteisiin ja mediakulttuuriin ja vertailee suomalaista kulttuuria tuntemiinsa muihin kulttuureihin
- hyödyntää mediaa kulttuurin välittäjänä sekä saa taide-elämyksiä ja aineksia oman identiteettinsä rakentamiseen.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kirjallisuuden keskeisiä lajeja
- suomalaisen kirjallisuuden lukemista, kuten novelleja, lyhytproosaa, runoja, romaanikatkelmia sekä ainakin yksi kokonaisteos
- opintokäynti tai taide-esityksen katsominen, esimerkiksi teatterikäynti
- yhden kirjailijan ja hänen teoksensa esittely

ARVIOINTI

- numeroarviointi

6. Kohti toimivaa kaksikielisyyttä (S26)

SUORITUS

- pakollinen
- suoritetaan kurssin S25 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa kielitaitoaan vaativilla teksteillä ja tehtävillä
- syventää tietojaan kirjakielen perusnormeista ja osaa soveltaa niitä omia tekstejä tuottaessaan
- vahvistaa käsitystään suomalaisuudesta, esimerkiksi suomalaisen kirjallisuuden avulla.

KESKEISET SISÄLLÖT

- vaativien kielen rakenteiden kertaamista
- kirjakielen hallinnan syventämistä, esimerkiksi välimerkkien käyttöä
- sanavaraston kartuttamista eri aihealueilta
- rakennetehtäviä, luetun ymmärtämistä, tekstin selittämistä, kirjoitelmia
- suomalainen kaunokirjallinen teos

ARVIOINTI

- numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

7. Puhekieli tarkasteluun (S27)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy suomen puhekielen ominaispiirteisiin
- oppii tunnistamaan puheesta ja kirjoituksesta puhekielisyksiä ja pystyy vertailemaan puhe- ja yleiskieltä toisiinsa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- suomen puhekielen kielioppia
- suomen puhekielen erityispiirteitä
- yleispuhekieli, murre, slang
- puhekielen erityispiirteitä
- itsenäinen työ: työprosessin suunnittelu, suomenkielisen henkilön haastattelu, nauhoitus, litterointi, puhutun muuttaminen yleiskieliseksi, työn suullinen esittäminen luokalle, kirjallinen raportointi

ARVIOINTI

- numeroarviointi

8. Erilaisten tekstien kirjoittamista (S28)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa kirjallisen ilmaisun taitojaan
- varmentuu kielen rakenteiden hallinnassa ja harjaantuu kirjoitusprosessiin.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kirjoittamista erilaisiin tarkoituksiin opiskelijoiden tarpeiden mukaan: asia- ja asioimiskirjoittamista, esimerkiksi hakemus, valitus tai selvitys
- kirjoittamista materiaalin pohjalta, esimerkiksi kommentti, analyysi tai arvostelu
- pohjatekstin tekstilajin ja kielen havainnointia
- ns. luovaa kirjoittamista opiskelijoiden tarpeiden ja kiinnostuksen mukaan
- kirjoittamisen prosessiluonteisuus, prosessin eri vaiheet
- jäsentelyn sekä tekstin ulko- ja kieliasun tarkastelua ja hiontaa
- kielen rakenteita opiskelijoiden tarpeiden mukaan

ARVIOINTI

- numeroarviointi

9. Tekstien maailmassa (S29)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää taitoaan lukea erittelevästi ja eläytyvästi
- parantaa suomalaisen ja mahdollisuuksien mukaan oman kulttuurinsa kirjallisuuden tuntemustaan.

KESKEISET SISÄLLÖT

- erilajisten kaunokirjallisten ja asiatekstien tekstien lukemista
- vapaavalintainen kaunokirjallinen teos, esimerkiksi oman kulttuuri-identiteetin rakentumisen kannalta tärkeä teos
- kirjailija- tai teosesittely
- kirjallisuudesta keskustelemista ja kirjoittamista, oman lukukokemuksen jakamista
- käännösharjoitus

ARVIOINTI

- numeroarviointi

AIHEKOKONAISUUDET

Eri aihekokonaisuuksia käsitellään kaikissa kursseissa samalla tavoin kuin Suomi äidinkielenä oppimäärässä.

20.3 TOINEN KOTIMAINEN KIELI, RUOTSI, B1-OPPIMÄÄRÄ

(perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä)

Ruotsin opetus kehittää opiskelijoiden kulttuurien välisen viestinnän taitoja. Se antaa heille ruotsin kieleen ja sen käyttöön liittyviä tietoja ja taitoja sekä tarjoaa heille mahdollisuuden kehittää pohjoismaista yhteiskuntaa ja kulttuuria koskevaa tietoisuuttaan, ymmärtämystään ja arvostustaan. Se auttaa opiskelijoita syventämään tietojaan kaksikielisestä Suomesta. Ruotsin kielen opetus antaa opiskelijoille valmiudet ruotsin kielen omaehtoiseen opiskeluun auttamalla heitä ymmärtämään, että viestintätaidon saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua. Ruotsin kieli oppiaineena on taito-, tieto- ja kulttuuriaine.

Opetuksen tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa kielitason kuvausasteikon mukaiset tasot seuraavasti:

Oppimäärä	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B1	B1.2	B1.1	B1.2	B1.1

Kielitaidon tasojen kuvausasteikko löytyy kirjasta Lukion opetussuunnitelman perusteet 2003.

Tavoitteena on, että opiskelija

- selviytyy jokapäiväisestä keskustelutilanteesta ja ymmärtämään tyydyttävästi normaalipuhetta ruotsin kielellä
- selvittää tavallista tekstiä apuneuvoja käyttäen
- käyttää keskeistä sanastoa ja perusrakenteita
- tutustuu ruotsalaiseen kulttuuriin ja muodostamaan käsityksiä pohjoismaisista oloista.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Koulu ja vapaa-aika (RUB1)

SUORITUS

- pakollinen, suoritetaan numerojärjestyksessä
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Tavoitteena on tutustua nuoria kiinnostavalla tavalla heidän omaa elämäänsä liittyviä aiheita koti- ja kouluympäristössä. Puheessa vahvistuvat aiemmin opitut viestinnän alkeet.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kappaleet käsittelevät urheilua, matkustamista, musiikkia ja kouluelämää. Kurssi sisältää runsaasti keskusteluharjoituksia ja kuuntelutehtäviä. Perusrakenteiden kertausta, etenkin substantiivien ja adjektiivien käyttöä, harjoitellaan.

ARVIOINTI

- numeroarviointi

2. Arkielämää Pohjoismaissa (RUB2)

SUORITUS

- pakollinen, suoritetaan numerojärjestyksessä
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin pääpaino pohjoismaisen elämänmuodon tarkastelussa.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssissa harjoitellaan viestintää ja mediaosaamista. Kappaleiden aiheet liittyvät hyvinvointiin ja turvallisuuteen Pohjolassa. Rakenteissa verbiopin ja lauserakenteiden kertausta.

ARVIOINTI

- numeroarviointi

3. Suomi, Pohjoismaat ja Eurooppa (RUB3)

SUORITUS

- pakollinen, suoritetaan numerojärjestyksessä
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssissa opitaan pohtimaan omaa tulevaisuutta sekä yhteiskunnan vaatimuksia.

KESKEISET SISÄLLÖT

Pohditaan Suomen asemaa osana Eurooppaa, suomenruotsalaisuutta ja yleensä pohjoismaisuutta. Kurssissa paneudutaan kirjoittamiseen ja erityisesti henkilön ja paikan kuvaamiseen. Runsaasti tekstinymmärtämistehtäviä. Kieliopissa pronominit.

ARVIOINTI

- numeroarviointi

4. Elämää yhdessä ja erikseen (RUB4)

SUORITUS

- pakollinen, suoritetaan numerojärjestyksessä
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Tarkoituksena on oppia ymmärtämään laajemmin eri kansojen elämää.

KESKEISET SISÄLLÖT

Eri kulttuurien tunteminen. Erityisesti pyritään vahvistamaan suullista kielitaitoa. Kieliopissa eri passiivirakenteet ja verbiopin kertausta.

ARVIOINTI

- numeroarviointi

5. Elinympäristömme (RUB5)

SUORITUS

- pakollinen, suoritetaan numerojärjestyksessä
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Pohditaan teknologian saavutuksia sekä harjoitellaan viestinnän ja median osaamista.

KESKEISET SISÄLLÖT

Hyvinvoinnin, turvallisuuden ja kestävän kehityksen periaatteet. Pohditaan teknologian saavutuksia sekä viestinnän ja median osaamista. Rakenteissa keskitytään partisiippirakenteiden ja prepositioilmausten opetteluun. Korostetaan ymmärtävää lukemista ja hiotaan kirjallista ilmausta.

ARVIOINTI

- numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

6. Puhu ja ymmärrä paremmin (RUB6)

Toisen kotimaisen kielen B1-oppimäärän syventävä kurssi 6 muutetaan suullisen kielitaidon kurssiksi elokuun 2010 alusta alkaen.

Suullisen kielitaidon koe on osa lukion suullisen kielitaidon kurssia ja sisältyy kurssin arviointiin. Suullisen kielitaidon koetta ei voi suorittaa yksinään, vaan se sisältyy aina osana suullisen kielitaidon kurssiin. Suullisen kielitaidon kurssit ovat lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti kyseisten kielten oppimäärien valtakunnallisia syventäviä kursseja ja kurssien suoritusten arviointi perustuu suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Suullisen kielitaidon kurssin arvioinnin osalta menettely on sama kuin muidenkin lukiokurssien osalta.

Oppitilana käytetään kielistudioympäristöä ja tunneilla käytetään mahdollisimman paljon vain ruotsinkieltä.

SUORITUS

- Valtakunnallinen syventävä kurssi
- Suoritetaan numerojärjestyksessä
- Ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssi vankentaa jokapäiväisen elämän kielenkäyttötilanteissa tarvittavaa suullista kielitaitoa.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa oppimäärälle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset pohjoismaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit.

Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

ARVIOINTI

- Numeroarviointi

7. Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen (RUB7)

SUORITUS

- ei itsenäistä suoritusta
- mahdollinen RUB5-kurssin jälkeen.

TAVOITTEET

Laajennetaan maailmankuvaa: globalisaatio, kansainvälinen yhteistyö ja Pohjoismaiden osuus tärkeässä kulttuurien välisessä kanssakäymisessä.

KESKEISET SISÄLLÖT

Edellisen kurssin tapaisesti jatketaan kirjallisen ilmaisun vankentamista sekä kuullunymmärtämistehtävien harjoittelua. Tutustaan myös kirjallisuusnäytteisiin. Valmentautumista ylioppilaskirjoituksiin. Erilaisten rakenne- ja tekstinymmärtämisharjoitusten avulla kerrataan kielioppirakenteita.

ARVIOINTI

- numeroarviointi

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

8. Abikurssi (RUB 8)

SUORITUS

- syventävä
- ei itsenäistä suoritusta
- kurssin lopussa pidetään preliminäärikoe.

TAVOITTEET

Vahvistetaan sekä kirjallista että kuullun ymmärtämistä. Hiotaan kirjallista ilmaisua.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssi on ylioppilaskirjoituksiin valmistava kurssi. Se sisältää aineiden ja kuunteluiden harjoittelua. Tekstinymmärtämistehtäviä.

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)
- Preliminäärikoe arvioidaan numeroarvioinnilla.

9. Kertauskurssi (RUB9)

SUORITUS

- syventävä
- opintojen alussa
- ei itsenäistä suoritusta.

TAVOITTEET

Kerrataan kurssien 1 ja 2 perusasiat.

KESKEISET SISÄLLÖT

Täydennetään edellisten kurssien tekstien käännöksiä ja harjoitustehtäviä. Kerrataan kielioppia. Harjoitellaan kirjoitelman laatimista sekä kuuntelutehtäviä.

ARVIOINTI

- Suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

SOVELTAVAT KURSSIT

10. Suullisen viestinnän kurssi (RUB10)

SUORITUS

- soveltava
- mahdollinen kurssin RUB12:n jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta.

TAVOITTEET

Kurssi harjoittaa ja vahvistaa suullista kielitaitoa.

KESKEISET SISÄLLÖT

Käsitellään suullisesti ajankohtaisia tapahtumia sekä opetussuunnitelman mukaisia aihepiirejä. Ohjattua keskustelua, parikeskustelua ja äänimateriaalia suullisen kielitaidon kehittämiseksi.

ARVIOINTI

- Suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

AIHEKOKONAISUUDET

AKTIIVINEN KANSALAISSUUS JA YRITTÄJYYS

Kasvattaa opiskelijoita osallistuviksi, vastuuta kantaviksi ja kriittisiksi kansalaisiksi. Kurssit 3, 4 ja 7 painottuvat tälle alueelle.

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Luo edellytyksiä osallisuuden, keskinäisen tuen ja oikeudenmukaisuuden kokemiselle. Tavoitteena on, että opiskelija osaa ilmaista tunteita ja näkemyksiä vuorovaikutus-tilanteissa sekä käsitellä myös pettymyksiä ja ristiriitaisia tilanteita.

Kurssit 2, 4 ja 5 keskittyvät näihin aihepiireihin.

KESTÄVÄ KEHITYS

Päämääränä on turvata hyvän elämän mahdollisuudet nykyisille ja tuleville sukupolville. Millainen on kestävä elämäntapa, luontoa pilaamaton ja ekotehokas tuotanto ja yhdyskunta tai sosiaalista pääomaansa vahvistava yhteisö - siinä muutamia periaatteita. Kurssit 5 ja 7 sisältävät näitä näkökulmia.

KULTTUURI-IDENTITEETTI JA KULTTUURIEN TUNTEMUS

Tavoitteena on, että opiskelija tuntee kulttuurikäsitteen erilaisia tulkintoja ja osaa kuvata kulttuurien erityispiirteitä.

Kursseilla 1, 3,4 ja 6 korostuvat nämä aihepiirit.

TEKNOLOGIA JA YHTEISKUNTA

Aihekokonaisuus ohjaa luonnossa vallitsevien lainalaisuuksien tuntemiseen, ihmisen ja nykYTEKNOLOGIAN suhteen arvioimiseen sekä myös eri alojen teknologioihin tutustumiseen.

Kursseissa 3, 4, 5 ja 7 tulevat esille nämä periaatteet.

VIESTINTÄ JA MEDIAOSAAMINEN

Opitaan sekä verbaalisia, visuaalisia, auditiivisia, teknisiä että yhteiskunnallisia taitoja ja tietoja. Kursseissa 2, 5, 7 keskitytään näihin taitoihin. Myös soveltava, koulukohtainen kurssi 10 keskittyy viestintäosaamiseen. Lukiokursseilla käytettävä kielioppi on myös laadittu viestinnän tarpeita tukevaksi.

VIERAAT KIELET

20.4 ENGLANTI, A-OPPIMÄÄRÄ

(Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä)

Opetuksen tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa kielitaidon kuvausasteikon tasot seuraavasti:

Oppimäärä	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A	B2.1	B2.1	B2.1	B2.1

Kielitaidon tasojen kuvausasteikko löytyy kirjasta Lukion opetussuunnitelman perusteet 2003.

Tavoitteena on myös, että opiskelija

- osaa viestiä kohdekielelle ja sen kulttuurille ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin
- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä ja kielen opiskelijana
- osaa kehittää kielitaitoaan kehittymistarpeensa ja opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta tarkoituksenmukaisin strategioin

PAKOLLISET KURSSIT

1. Nuori ja hänen maailmansa (ENA1)

SUORITUS

- pakollinen
- numerojärjestys
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteiseen työskentelyyn
- rohkaistuu puhumaan ja ilmaisemaan mielipiteensä
- pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia viestejä
- tutustuu eri tekstilajeihin

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssin aihepiirit liittyvät jokapäiväiseen elämään:

- valoisa elämänasenne
- vapaa-aika ja harrastukset
- ihmissuhteet
- värien merkitys lähiympäristössä ja ihmisten välisessä viestinnässä

Rakenteista opiskellaan perusverbioppi

ARVIOINTI

- numeroarviointi

2. Viestintä ja vapaa-aika (ENA2)

SUORITUS

- pakollinen
- numerojärjestys
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii matkailuun liittyvää sanastoa
- oppii kertomaan Suomesta vieraista kulttuureista tuleville
- harjoittelee suullisen esityksen pitämistä

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssin aihepiirejä ovat

- matkailun maailma
- Amerikka ja amerikkalaisuus
- Australia ja australialaisuus
- Suomi ja suomalaisuus

Rakenteista opiskellaan passiivi ja kerrataan substantiiveista ja artikkeleista pääasiat

ARVIOINTI

- numeroarviointi

3. Opiskelu ja työ (ENA3)

SUORITUS

- pakollinen
- numerojärjestys
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- jatkaa oman opiskelun prosessointia
- oppii opiskeluun, tulevaisuuden suunnitelmien tekoon ja työelämään liittyvää sanastoa
- vahvistaa suullisia ja kirjallisia viestintätaitojaan kurssin aiheista

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssin aihepiireinä ovat

- koulutus ja työelämä
- tulevaisuuteen liittyvät unelmat ja toiveet

Rakenteista opiskellaan epäsuora esitys, indefiniittipronominit sekä adjektiivien ja adverbien käyttö.

ARVIOINTI

- numeroarviointi

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (ENA4)

SUORITUS

- pakollinen
- numerojärjestys
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii yhteiskunnan, sosiaaliturvajärjestelmän, kuluttamisen, politiikan ja oikeudenkäytön kuvailussa tarvittavaa sanastoa
- kehittyy ymmärtävän lukemisen hallinnassa
- vahvistaa suullisia ja kirjallisia viestintätaitojaan kurssin aiheista

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssin aihepiirejä ovat

- yhteiskunnan rakenteet
- erilaiset yhteisöt
- yksilön valinnat

Rakenteista opiskellaan vaillinaiset apuverbit, relatiivipronominit, linkkisanojen käyttö ja paljoussanat

ARVIOINTI

- numeroarviointi

5. Kulttuuri (ENA5)

SUORITUS

- pakollinen
- numerojärjestys
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii kirjallisuuden ja muiden taiteen alojen sanastoa
- kehittyy kaunokirjallisen tekstin eri tyyllilajien ymmärtämisessä
- vahvistaa omaa minäkuvaansa oman kulttuurin heijastajana
- harjaantuu kirjallisen ja suullisen viestinnän taidoissa
- valmistaa laajahkon tuotoksen

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssin aihepiiri käsittää kulttuurin kirjon menneisyydestä nykypäivään

ARVIOINTI

- numeroarviointi

6. Tiede, talous ja tekniikka (ENA6)

SUORITUS

- pakollinen
- numerojärjestys
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tieteisiin, teknologiaan ja talouselämään liittyvää sanastoa
- vahvistaa vaativien tekstien avaamisessa tarvittavien strategioiden hallintaa
- hioo kirjallista ja suullista ilmaisuaan aihepiiriin liittyvien tehtävien avulla

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssin aihepiirit käsittelevät

- arkipäivän ilmiöitä ja huipputeknologiaa
- ihmistä keksintöjen maailmassa
- mediaa
- mainontaa
- modernia yrittäjyyttä

Rakenteista opiskellaan infinitiivin ja -ing-muodon käyttöä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

7. Luonto ja kestävä kehitys (ENA7)

SUORITUS

- syventävä
- ENA6 - kurssin jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään ja käyttämään luontoon, luonnontieteisiin ja kestäväan kehitykseen liittyvää kieltä
- syventää kielen kaikkien osa-alueiden hallintaa
- kertaa verbirakenteet
- valmentautuu päättökokeeseen

KESKEISET SISÄLLÖT

- erilaiset sääilmiöt

- luonnon monimuotoisuus
- vaihtoehtoiset energiamuodot
- maanviljely
- yksilön vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuudet kestäväan kehitykseen
- eläinkunta ja eläinten suojelu

ARVIOINTI

- numeroarviointi

8. Puhu ja ymmärrä paremmin (ENA8)

SUORITUS

- Valtakunnallinen syventävä kurssi
- Suoritus ENA7:n jälkeen
- Ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa puheen ymmärtämisen taitojaan
- kehittää puheviestinnän taitojaan eri tilanteissa
- syventää kielen eri osa-alueiden hallintaa puhumisen kautta

KESKEISET SISÄLLÖT

- Kurssilla harjoitellaan suullista kielen käyttöä paritehtävien, ryhmäkeskustelujen ym. avulla.
- Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit.
- Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

ARVIOINTI

- Kurssin arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus päättötodistuksen liitteeksi.

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

9. Abikurssi (ENA9)

SUORITUS

- koulukohtainen syventävä
- ei itsenäistä suoritusta
- kurssin 6 jälkeen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa aiemmin opittua
- kehittää kuullun ja luetun ymmärtämisen ja kirjoittamisen taitojaan

KESKEISET SISÄLLÖT

yo-kirjoitusten kuullun ja tekstin ymmärtämisharjoituksia

- tekstejä elämän eri alueilta
- kertaamista vaativia rakenteita
- kirjoittamistehtäviä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

11. Kertauskurssi (ENA11)

SUORITUS

- syventävä
- opintojen alussa
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii lukion työtapoihin
- kertaajaa ja laajentaa sanavarastoa
- vahvistaa perusrakenteiden hallintaa

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssi sisältää tekstejä tämän päivän maailman ihmisistä ja tapahtumista.

Rakenneharjoittelu kohdistuu peruskommunikaatioon, mm. aikamuotoihin ja sanajärjestykseen.

ARVIOINTI

- Suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

SOVELTAVAT KURSSIT

10. Kuullun ja luetun ymmärtämisen kurssi (ENA10)

SUORITUS

- koulukohtainen soveltava
- ei itsenäistä suoritusta
- kurssin 6 jälkeen

TAVOITTEET

Kurssi tavoitteena on, että

- opiskelija vahvistaa ymmärtämistaitojaan
- aktivoi aiemmin oppimiaan tietoja

KESKEISET SISÄLLÖT

- kuullun ja luetun ymmärtämisharjoituksia
- sanaston ja kieliopin aktivointia

ARVIOINTI

- Suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

12. Englannin kertauskurssi (ENA12)

SUORITUS

- kurssin voi suorittaa esim. kesälukiossa tai kesäyliopistossa lomien tai lukukausien aikana.

TAVOITTEET

Kurssi tavoitteena on

- kerrata kieliopin keskeisiä rakenteita
- vahvistaa kuullun ja luetun ymmärtämistaitoja
- harjoitella kirjallisen viestinnän taitoja

ARVIOINTI

- Suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

AIHEKOKONAISUUDET

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kurssit 1, 2, 3, 4, 6, 7 ja 8.

VIESTINTÄ JA MEDIAOSAAMINEN

Kurssit 2, 5 ja 6.

AKTIIVINEN KANSALAISSUUS JA YRITTÄJYYS

Kurssit 3, 4 ja 7.

KULTTUURI-IDENTITEETTI JA KULTTUURIEN TUNTEMUS

Kurssit 1, 2, 4, 5 ja 8.

TEKNOLOGIA JA YHTEISKUNTA

Kurssit 6 ja 7.

KESTÄVÄ KEHITYS

Kurssit 7 ja 8.

20.5 SAKSA, B2-OPPIMÄÄRÄ

(perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä)

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- pyrkii kielelle ominaiseen ääntämiseen.
- osaa käyttää kieltä saksan kielelle ja sen kulttuurille ominaisella tavalla.
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin.
- tuntee omat vahvuutensa ja kehitysmahdollisuutensa kielenkäyttäjänä ja kielenopiskelijana.
- osaa kehittää kielitaitoaan omien tarpeittensa kannalta tarkoituksenmukaisilla menetelmillä.
- harjaantuu pitkäjänteiseen työskentelyyn

Suoritus

Kurssit 1- 8 ovat syventäviä kursseja, jotka suoritetaan numerojärjestyksessä. Lisäksi opiskelijan on mahdollista suorittaa yksi koulukohtainen syventävä kurssi kahdeksannen kurssin jälkeen ja yksi koulukohtainen soveltava kurssi vapaasti kolmannen kurssin jälkeen, jolloin voi suorittaa suullisen kielitaidon kokeen.

Arviointi

Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki osa - alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti.

Arvosanaan vaikuttavat kurssikokeen lisäksi tuntityöskentely, kurssin aikana valmistellut suulliset ja kirjalliset tuotokset. Lisäksi kurssiarvosanaan vaikuttaa säännöllinen osallistuminen opetukseen.

Taitotasoasteikolla mitattuna opiskelijan hyvän osaamisen taso on kuullun ymmärtämisessä A2.2, puhumisessa A2.1 - A2.2, luetun ymmärtämisessä A2.2 - B1.1 ja kirjoittamisessa A2.1 -A2.2. Kielitaidon tasojen kuvausasteikko löytyy kirjasta Lukion opetussuunnitelman perusteet 2003.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

1. Vapaa-aika ja harrastukset (SAB21)

SUORITUS

- syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija pystyy selviytymään tilanteista perhepiirissä, koulussa, ystävien kesken ja vapaa-aikana. Kurssi vahvistaa perusopetuksessa opiskellun sanaston ja rakenteiden hallintaa. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssi käsittelee nuorten jokapäiväisiä aiheita ja kiinnostuksen kohteita

- koti ja koulu
- ystävät ja harrastukset

ARVIOINTI

- numeroarviointi

2. Meillä ja muualla (SAB22)

SUORITUS

- syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija pystyy kertomaan asumisesta, elinympäristöstä sekä juhlaperinteestä ja tekemään vertailuja oman ja saksankielisten maiden välillä. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssi käsittelee suomen- ja saksankielisten maiden kulttuurieroja

- ihmiset ja heidän toimintansa
- maantiede
- historia
- nähtävyydet

ARVIOINTI

- numeroarviointi

3. Ennen ja nyt (SAB23)

SUORITUS

- syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssin aikana tutustutaan arkielämään ennen ja nyt yksilön ja yhteiskunnan kannalta. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssi käsittelee arkielämän ilmiöitä

- ostosten tekeminen
- terveys ja hyvinvointi
- asuminen

ARVIOINTI

Numeroarviointi

4. Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat (SAB24)

SUORITUS

- syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija pystyy kertomaan koulusta, opiskelusta ja työelämästä sekä tulevaisuudensuunnitelmista. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssi käsittelee koulunkäyntiä, opiskelua ja tulevaisuuden suunnitelmia

- ihmissuhteet
- koulunkäynti
- opiskelu
- ammatinvalinta
- tulevaisuudensuunnitelmat

ARVIOINTI

- numeroarviointi

5. Kulttuuri (SAB25)

SUORITUS

- syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija pystyy kertomaan kulttuurin eri alueista . Kurssilla harjoitellaan kaikkia kielitaidon eri osa-alueita.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssilla käsitellään saksankielisten maiden kulttuuria

- musiikki
- elokuva
- kirjallisuus
- teatteri
- televisio

ARVIOINTI

- numeroarviointi

6. Yhteinen maapallomme (SAB26)

SUORITUS

- syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on käsitellä monipuolisesti saksankielisiä maita ja niiden erityispiirteitä. Kurssilla harjoitellaan kielitaidon kaikkia osa-alueita.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssin aikana käsitellään

- oman maan ja saksankielisten maiden yhteiskuntien toimintaa
- ko. maiden erityispiirteitä
- maapallon tilaa ja tulevaisuutta

ARVIOINTI

- numeroarviointi

7. Tiede ja tekniikka (SAB27)

SUORITUS

- syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Perehdytään viestintään, tieteeseen ja tekniikkaan oheismateriaalien avulla. Kurssilla harjoitellaan kielitaidon kaikkia osa-alueita.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssin aikana käsitellään yleistajuisten tekstien avulla eri tieteenaloja

- viestintä
- tekniikka
- tiede

ARVIOINTI

- numeroarviointi

8. Luonto ja kestävä kehitys (SAB28)

SUORITUS

- syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija perehtyy luontoon, sen ilmiöihin ja ihmisten luontosuhteeseen. Kurssilla harjoitellaan kielitaidon kaikkia osa-alueita.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssilla käsitellään ihmisen suhdetta ympäristöönsä

- luontoon ja sen ilmiöihin
- ihmisen luontosuhdetta

ARVIOINTI

- numeroarviointi

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

9. Abikurssi (SAB29)

SUORITUS

- koulukohtainen syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Tavoitteena on saksan kieliopin kertaus, aineiden kirjoittaminen, kuunteluiden ja tekstin ymmärtämisen harjoittaminen.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kielioppiharjoitukset
- yo-kirjoitusten kuullun- ja tekstin ymmärtämisharjoitukset
- kirjalliset tuotokset

ARVIOINTI

- numeroarviointi

SOVELTAVAT KURSSIT

10. Suullisen kielitaidon kurssi (SAB210 ja SAB310)

SUORITUS

- koulukohtainen soveltava

TAVOITTEET

Kehitetään puhevalmiuksia arkielämän puhetilanteissa. Harjoitellaan suullista kielitaitoa ja puheen ymmärtämistä aikaisempien kurssien aihepiireistä. Harjoitellaan reagoimaan puheeseen saksalaisen kulttuurimallin mukaisesti. Kurssi tähtää suullisen kielitaidon kokeeseen.

KESKEISET SISÄLLÖT

- monipuolisen puheen tuottaminen ja ymmärtäminen
- hyvä ja luonnollinen ääntäminen

ARVIOINTI

- kurssin aikaiset näytöt ja suullisen kielitaidon koe

11. Kertauskurssi (SAB211)

SUORITUS

- syventävä
- opintojen alussa
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kerta ja laajentaa peruskoulun sanavarastoa
- kerta perusrakenteita
- harjoittelee saksan kielen ääntämistä

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssi sisältää arkielämän tilanteisiin liittyviä tekstejä ja kuullun ymmärtämisen harjoituksia. Rakenneharjoittelu kohdistuu peruskommunikaatioon, mm. preesens, perfekt, suvut ja artikkelit, pronomineja, lukusanat, kysymyksiä ja niihin vastaamista.

ARVIOINTI

- Suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

AIHEKOKONAISUUDET

AKTIIVINEN KANSALAISSUUS JA YRITTÄJYYS SEKÄ VIESTINTÄ JA MEDIAOSAAMINEN

Kurssit 1, 2, 4, 5, 6 ja 8.

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kurssit 2,4, 5, 7 ja 8.

KESTÄVÄ KEHITYS

Kurssit 4 ja 8.

KULTTUURI-IDENTITEETTI JA KULTTUURIEN TUNTEMUS

Kurssit 3 ja 7.

TEKNOLOGIA JA YHTEISKUNTA

Kurssi 8.

20.6 SAKSA, B3-OPPIMÄÄRÄ

(lukiossa alkava oppimäärä)

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- pyrkii kielelle ominaiseen ääntämiseen.
- osaa käyttää kieltä kielelle ja sen kulttuurille ominaisella tavalla.
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin.
- tuntee omat vahvuutensa ja kehitysmahdollisuutensa kielenkäyttäjänä ja kielenopiskelijana.
- osaa kehittää kielitaitoaan omien tarpeittensa kannalta tarkoituksenmukaisilla menetelmillä.
- harjaantuu pitkäjänteiseen työskentelyyn.

Suoritus

Kurssit 1- 8 ovat syventäviä kursseja, jotka suoritetaan numerojärjestyksessä. Lisäksi opiskelijan on mahdollista suorittaa yksi koulukohtainen syventävä kurssi kahdeksannen kurssin jälkeen ja yksi koulukohtainen soveltava kurssi vapaasti viidennen kurssin jälkeen, jolloin voi osallistua suullisen kielitaidon kokeeseen.

ARVIOINTI

Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki osa-alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti.

Arvosanaan vaikuttavat kurssikokeen lisäksi tuntityöskentely, kurssin aikana valmistellut suulliset ja kirjalliset tuotokset. Lisäksi kurssiarvosanaan vaikuttaa säännöllinen osallistuminen opetukseen.

Taitotasoasteikolla mitattuna opiskelijan hyvän osaamisen taso on kuullun ymmärtämisessä A2.1 - A2.2, puhumisessa A2.1, luetun ymmärtämisessä A2.1 - A2.2 ja kirjoittamisessa A1.3 - A2.1. Kielitaidon tasojen kuvausasteikko löytyy kirjasta Lukion opetussuunnitelman perusteet 2003.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

1. Hyvää päivää, hauska tutustua (SAB31)

SUORITUS

- syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on selvittää suullisesti arkipäivän tilanteista, kun kohdataan saksaa puhuvia ihmisiä.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssissa käsitellään arkipäivän tilanteita

- tervehtiminen, esittely, puhuttelu
- puhelimesta toimiminen ja palvelusten pyytäminen
- säästä ja nähtävyyksistä kertominen
- mielipiteen ilmaisu ja reagointi
- ajan ilmaisuja

ARVIOINTI

- numeroarviointi

2. Näin asiat hoituvat (SAB32)

SUORITUS

- syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on selvittää matkatilanteissa saksankielisissä maissa.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssissa käsitellään matkailuun liittyviä tilanteita

- matkalippujen ostaminen ja liikenneyhteyksien tiedustelu
- tien neuvominen ja majoittuminen
- ravintolassa ja kaupassa asioiminen

ARVIOINTI

- numeroarviointi

3. Vapaa-aika ja harrastukset (SAB33)

SUORITUS

- syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssissa käsitellään tilanteita, joissa opiskelija joutuu kertomaan itsestään ja lähiympäristöstään.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssissa käsitellään seuraavia asioita

- mieltymykset ja harrastukset
- tapahtumista tiedottaminen
- asuminen
- vaatteiden ostaminen
- juhlat, onnittelet ja toivotukset

ARVIOINTI

- numeroarviointi

4. Meillä ja muualla (SAB34)

SUORITUS

- syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on käsitellä oman maan ja saksankielisten maiden ihmisiä, maantiedettä ja historiaa sekä lomanviettomahdollisuuksia. Puhumisen rinnalla harjoitellaan puheen ymmärtämistä ja kirjoittamistaitoa yksinkertaisten viestinnällisten tehtävien avulla.

KESKEISET SISÄLLÖT

- Suomen ja suomalaisten esittely saksankielisille
- Saksankielisten maiden esittely maantieteen ja historian näkökulmasta
- Vertailua suomalaisten ja saksankielisten välillä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

5. Ennen ja nyt (SAB35)

SUORITUS

- syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt yksilön ja yhteiskunnan kannalta. Kurssilla painotetaan puheviestintää, jonka ohella harjoitellaan kirjoittamistaitoa viestinnällisten tehtävien avulla.

KESKEISET SISÄLLÖT

- elämä ennen ja nyt
- asuminen
- terveys ja hyvinvointi

ARVIOINTI

- numeroarviointi

6. Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat (SAB36)

SUORITUS

- syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssilla pohditaan nuorten opiskelu- ja tulevaisuudensuunnitelmia ja harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

KESKEISET SISÄLLÖT

- koulunkäynti
- opiskelu
- ammatinvalinta
- työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

ARVIOINTI

- numeroarviointi

7. Kulttuuri (SAB37)

SUORITUS

- syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssilla käsitellään kulttuurin eri aloja ja harjoitellaan kaikkia kielitaidon osa-alueita.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kuvataide
- kirjallisuus
- musiikki
- teatteri
- elokuva
- urheilu

ARVIOINTI

- numeroarviointi

8. Yhteinen maapallomme (SAB38)

SUORITUS

- syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Lähtökohtana on oman maan ja saksankielisten maiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon tilaan ja tulevaisuuteen liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

KESKEISET SISÄLLÖT

- oman maan ja saksankielisten maiden yhteiskuntien toiminta
- ko. maiden erityispiirteitä
- maapallon tila ja tulevaisuus

ARVIOINTI

- numeroarviointi

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

9. Abikurssi (SAB39)

SUORITUS

- koulukohtainen syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Tavoitteena on saksan kieliopin kertaus, aineiden kirjoittaminen, kuunteluiden ja tekstinymmärtämisen harjoittaminen.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kielioppiharjoitukset
- yo-kirjoitusten kuullun- ja tekstinymmärtämisharjoitukset
- kirjalliset tuotokset

ARVIOINTI

- numeroarviointi

11. Kertauskurssi (SAB311)

SUORITUS

- syventävä
- opintojen alussa
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kerta- ja laajentaa peruskoulun sanavarastoa
- kerta- perusrakenteita
- harjoittelee saksan kielen ääntämistä

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssi sisältää arkielämän tilanteisiin liittyviä tekstejä ja kuullun ymmärtämisen harjoituksia. Rakenneharjoittelu kohdistuu peruskommunikaatioon, mm. preesens, perfekt, suvut ja artikkelit, pronomineja, lukusanat, kysymyksiä ja niihin vastaamista.

ARVIOINTI

- Suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

SOVELTAVAT KURSSIT

10. Suullisen kielitaidon kurssi (SAB210 ja SAB310)

SUORITUS

- koulukohtainen soveltava

TAVOITTEET

Kehitetään puhevalmiuksia arkielämän puhetilanteissa. Harjoitellaan suullista kielitaitoa ja puheen ymmärtämistä aikaisempien kurssien aihepiireistä. Harjoitellaan reagoimaan puheeseen saksalaisen kulttuurimallin mukaisesti. Kurssi tähtää suullisen kielitaidon kokeeseen.

KESKEISET SISÄLLÖT

- monipuolisen puheen tuottaminen ja ymmärtäminen
- hyvä ja luonnollinen ääntäminen

ARVIOINTI

- kurssin aikaiset näytöt ja suullisen kielitaidon koe

AIHEKOKONAISUUDET

Opetussuunnitelman aihekokonaisuuksia käsitellään kurseissa eri yhteyksissä , kurssien 1 - 8 aihepiireihin ne liittyvät kiinteimmin seuraavasti:

AKTIIVINEN KANSALAISSUUS JA YRITTÄJYYS

Kurssit 2, 3, 4, 6, 7 ja 8

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kurssit 1, 2, 5, 6 ja 8

KESTÄVÄ KEHITYS

Kurssit 5 ja 8

KULTTUURI-IDENTITEETTI JA KULTTUURIEN TUNTEMUS

Olennaisena osana jokaisessa kurssissa, erityisesti 4, 5 ja 7

TEKNOLOGIA JA YHTEISKUNTA

Kurssit 5, 6, 7 ja 8

VIESTINTÄ- JA MEDIAOSAAMINEN

Kurssit 5, 6, 7 ja 8

20.7 RANSKA, B2-OPPIMÄÄRÄ

(perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä)

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- pyrkii kielelle ominaiseen ääntämiseen.
- osaa käyttää kieltä kielelle ja sen kulttuurille ominaisella tavalla.
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin.
- tuntee omat vahvuutensa ja kehitysmahdollisuutensa kielenkäyttäjänä ja kielenopiskelijana.
- osaa kehittää kielitaitoaan omien tarpeittensa kannalta tarkoituksenmukaisilla menetelmillä.
- harjaantuu pitkäjänteiseen työskentelyyn

Suoritus

Kurssit 1- 8 ovat syventäviä kursseja, jotka suoritetaan numerojärjestyksessä. Lisäksi opiskelijan on mahdollista suorittaa yksi koulukohtainen syventävä kurssi kahdeksannen kurssin jälkeen ja yksi koulukohtainen soveltava kurssi vapaasti kolmannen kurssin jälkeen, jolloin voi suorittaa suullisen kielitaidon kokeen.

Arviointi

Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki osa - alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti. Arvosanaan vaikuttavat kurssikokeen lisäksi tuntityöskentely, kurssin aikana valmistellut suulliset ja kirjalliset tuotokset. Lisäksi kurssiarvosanaan vaikuttaa säännöllinen osallistuminen opetukseen. Taitotasosteikolla mitattuna opiskelijan hyvän osaamisen taso on kuullun ymmärtämisessä A2.2, puhumisessa A2.1 - A2.2, luetun ymmärtämisessä A2.2 - B1.1 ja kirjoittamisessa A2.1 -A2.2. Kielitaidon tasojen kuvausasteikko löytyy kirjasta Lukion opetussuunnitelman perusteet 2003.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

1. Vapaa - aika ja harrastukset (RAB21)

Kurssi käsittelee nuorten elämän jokapäiväisiä aiheita ja kiinnostuksen kohteita.

SUORITUS

- syventävä
- suoritetaan ennen muita syventäviä kursseja
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on

- vahvistaa aiemmin opitun sanaston ja rakenteiden hallintaa
- harjoittaa puheen ymmärtämistä ja puhumista

KESKEISET SISÄLLÖT

- koti ja koulu
- ystävät ja harrastukset

ARVIOINTI

- numeroarviointi

2. Meillä ja muualla (RAB22)

Kurssin aikana opitaan kertomaan Suomesta ja tehdään vertailuja oman maan ja ranskankielisten maitten välillä.

SUORITUS

- syventävä
- suoritetaan kurssin RAB21 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssilla on tavoitteena

- vahvistaa perusrakenteiden hallintaa
- kehittää lisää puhumisen ymmärtämistä ja puhumista

KESKEISET SISÄLLÖT

- ihmiset ja heidän toimintansa
- Suomen ja ranskankielisten maitten maantiede
- historia
- nähtävyydet

ARVIOINTI

- numeroarviointi

3. Ennen ja nyt (RAB23)

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt.

SUORITUS

- syventävä
- suoritetaan kurssin RAB21 ja RAB22 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on

- harjoittaa puheviestintää.
- harjoitella kirjoittamista yksinkertaisten viestinnällisten tehtävien avulla.
- perusrakenteitten hallinta.

KESKEISET SISÄLLÖT

- elämä ennen ja nyt
- terveys ja hyvinvointi
- asuminen

ARVIOINTI

- numeroarviointi

4. Opiskelu ja tulevaisuuden suunnitelmat (RAB24)

Kurssilla pohditaan nuorten opiskelu- ja tulevaisuuden suunnitelmia.

SUORITUS

- syventävä
- suoritetaan kurssien RAB21, RAB22 ja RAB23 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssilla on tavoitteena

- harjoitella sekä suullista että kirjallista viestintää.

KESKEISET SISÄLLÖT

- ihmissuhteet
- koulunkäynti
- opiskelu
- ammatinvalinta
- työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

ARVIOINTI

- numeroarviointi

5. Kulttuuri (RAB25)

Kurssilla käsitellään ranskankielisten maiden kulttuuria.

SUORITUS

- syventävä
- suoritetaan RAB21-RAB24 kurssien jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on

- harjoittaa kielitaidon kaikkia osa - alueita.

KESKEISET SISÄLLÖT

- musiikki
- elokuva
- kirjallisuus
- teatteri
- televisio
- urheilu

ARVIOINTI

- numeroarviointi

6. Yhteinen maapallomme (RAB26)

Kurssin aikana käsitellään monipuolisesti ranskankielisiä maita ja niiden erityispiirteitä. Näkökulmaa laajennetaan maailmanlaajuiseksi. Asioiden ajankohtaisuus tulee esille mediatekstien avulla.

SUORITUS

- syventävä
- suoritetaan RAB21-RAB25 kurssien jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii

- ymmärtämään kurssin aihepiirejä käsitteleviä yleistajuisia tekstejä.
- laatimaan yksinkertaisia kuvauksia ja selostuksia suullisesti ja kirjallisesti.

KESKEISET AIHEPIIRIT

- yhteiskunnan toiminta Suomessa ja Ranskassa sekä muissa ranskankielisissä maissa
- ranskankielisten maitten erityispiirteitä
- maapallon tila ja tulevaisuus

ARVIOINTI

- numeroarviointi

7. Tiede ja tekniikka (RAB27)

Kurssin aikana käsitellään yleistajuisten tekstien avulla eri tieteenaloja.

SUORITUS

- soveltava
- suoritetaan kurssien RAB21-RAB26 jälkeen.
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on

- harjoituttaa kielitaidon kaikkia osa - alueita.
- harjoitella laatimaan kirjoitelmia.

KESKEISET SISÄLLÖT

- eri tieteenaloja esittelevät yleistajuiset tekstit
- tekniikka
- viestinnän eri muodot

ARVIOINTI

- numeroarviointi

8. Luonto ja kestävä kehitys (RAB28)

Kurssilla käsitellään ihmisen suhdetta ympäristöönsä.

SUORITUS

- syventävä
- suoritetaan kurssien RAB21-RAB27 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy lukemaan vaativampaa ranskankielistä tekstiä.
- laatimaan kirjoitelmia

KESKEISET SISÄLLÖT

- luonto ja sen ilmiöt
- ihmisen suhde luontoon Suomessa ja ranskankielisissä maissa

ARVIOINTI

- numeroarviointi

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

9. Abikurssi (RAB29)

Kurssilla kerrataan tärkeimmät rakenneasiat sekä vahvistetaan luetun ja kuullun ymmärtämistä ja laaditaan kirjoitelmia.

SUORITUS

- koulukohtainen syventävä
- suoritetaan kurssien RAB21-RAB28 jälkeen
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa ranskan kieliopin
- pystyy lukemaan vaikeahkoa yleistajuista tekstiä.
- ymmärtää normaalitempoista tavallista kieltä sisältävää puhetta
- pystyy tuottamaan tuttuja aihepiirejä käsitteleviä tekstejä

KESKEISET SISÄLLÖT

- ranskan kielen rakenteet
- tutut aihepiirit uusissa teksteissä ja kuullun ymmärtämisharjoituksia
- kirjalliset tuotokset

ARVIOINTI

- numeroarviointi

11. Kertauskurssi (RAB211)

SUORITUS

- syventävä
- opintojen alussa
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kerta ja laajentaa peruskoulun sanavarastoa
- kerta perusrakenteita
- harjoittelee ranskan kielen ääntämistä

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssi sisältää arkielämän tilanteisiin liittyviä tekstejä ja kuullun ymmärtämisen harjoituksia. Rakenneharjoittelu kohdistuu peruskommunikaatioon, mm. preesens, passé composé, suvut ja artikkelit, pronomineja, lukusanat, kysymyksiä ja niihin vastaamista.

ARVIOINTI

- Suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

SOVELTAVAT KURSSIT

9. Keskustelukurssi (RAB29)

Kurssilla harjoitellaan ranskan kielen käyttöä erilaisissa käytännön kielenkäyttötilanteissa. Kurssin jälkeen on mahdollisuus osallistua suullisen kielitaidon kokeeseen ja saada siitä kielitodistus.

SUORITUS

- koulukohtainen soveltava
- järjestys vapaa kurssin RAB23 jälkeen
- osittainen itsenäinen suoritus

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- selviytyy ranskan kielellä kielelle ja kulttuurille tyypillisellä tavalla erilaisissa kielenkäyttötilanteissa.
- voi suorittaa kielidiplomikokeen.

KESKEISET SISÄLLÖT

- hyvä ja luonnollinen ääntäminen
- itsestä ja perheestä kertominen
- harrastukset
- asiointi
- ruuan tilaaminen
- koulunkäynti, opiskelu
- tulevaisuuden suunnitelmat, työ
- terveys ja hyvinvointi
- yhteiskunta
- ympäristö

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

10. Suullisen kielitaidon kurssi (RAB210)

Kurssilla kehitetään puheen tuottamista ja ymmärtämistä kurssien aihepiireistä.

SUORITUS

- koulukohtainen soveltava

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- selviytyy ranskan kielellä kielelle tyypillisellä tavalla erilaisissa puhetilanteissa
- kehittää puheen ymmärtämistä ja tuottamista

KESKEISET SISÄLLÖT

- ajankohtaiset tapahtumat
- muiden kurssien aihepiirit

ARVIOINTI

- kurssin aikaiset näytöt
- suullisen kielitaidon koe

Aih kokonaisuudet

AKTIIVINEN KANSALAI SUUS JA YRITTÄJYYS

Kurssi RAB22, RAB9.

KESTÄVÄ KEHITYS JA HYVINVOINTI

Kurssit RAB21, RAB22, RAB24, RAB25, RAB27, RAB210.

KULTTUURI - IDENTITEETTI JA MONIKULTTUURISUUS

Kurssit RAB23, RAB25, RAB26, RAB27, RAB28, RAB10.

TEKNOLOGIA JA YHTEISKUNTA

Kurssit RAB27, RAB28, RAB10.

VIESTINTÄ JA MEDIAOSAAMINEN

Kurssit RAB24, RAB27, RAB28, RAB10.

20.8 RANSKA, B3-OPPIMÄÄRÄ

(lukiossa alkava oppimäärä)

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- pyrkii kielelle ominaiseen ääntämiseen.
- osaa käyttää kieltä kielelle ja sen kulttuurille ominaisella tavalla.
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin.
- tuntee omat vahvuutensa ja kehitysmahdollisuutensa kielenkäyttäjänä ja kielenopiskelijana.
- osaa kehittää kielitaitoaan omien tarpeittensa kannalta tarkoituksenmukaisilla menetelmillä.
- harjaantuu pitkäjänteiseen työskentelyyn.

Suoritus

Kurssit 1- 8 ovat syventäviä kursseja, jotka suoritetaan numerojärjestyksessä. Lisäksi opiskelijan on mahdollista suorittaa yksi koulukohtainen syventävä kurssi kahdeksannen kurssin jälkeen ja yksi koulukohtainen soveltava kurssi vapaasti viidennen kurssin jälkeen, jolloin voi osallistua suullisen kielitaidon kokeeseen. siitä

Arviointi

Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki osa - alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti. Arvosanaan vaikuttavat kurssikokeen lisäksi tuntityöskentely, kurssin aikana valmistellut suulliset ja kirjalliset tuotokset. Lisäksi kurssiarvosanaan vaikuttaa säännöllinen osallistuminen opetukseen. Taitotasoasteikolla mitattuna opiskelijan hyvän osaamisen taso on kuullun ymmärtämisessä A2.1 - A2.2, puhumisessa A2.1, luetun ymmärtämisessä A2.1 - A2.2 ja kirjoittamisessa A1.3 - A2.1. Kielitaidon tasojen kuvausasteikko löytyy kirjasta Lukion opetussuunnitelman perusteet 2003.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

1. Hyvää päivää, hauska tutustua (RAB31)

Kurssilla opetellaan selviytymään yksinkertaisissa arkipäivän puhetilanteissa. Kurssilla painotetaan puheviestintää.

SUORITUS

- syventävä
- suoritetaan ennen muita syventäviä kursseja
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että

- opiskelija tuntee ranskan kielen perusääntämyksen
- osaa tervehtiä ja esittäytyä ranskaksi
- osaa kertoa itsestä perusasioita ja kysyä vastaavia asioita puhekumppanilta

KESKEISET SISÄLLÖT

- tervehtiminen, hyvästely ja esittäytyminen
- perhe ja lähimmät ihmissuhteet

ARVIOINTI

- numeroarviointi

2. Näin asiat hoituvat (RAB32)

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista.

SUORITUS

- syventävä
- suoritetaan kurssin RAB31 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssilla on tavoitteena

- harjoitella selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa
- harjoitella ranskan kielen ääntämistä ja intonaatiota.

KESKEISET SISÄLLÖT

- ihmissuhteet
- arkielämän rutiinit
- ostokset
- ravintolassa ateriointi
- tutustuminen
- lyhyen viestin laatiminen

ARVIOINTI

- numeroarviointi

3. Vapaa - aika ja harrastukset (RAB33)

Kurssi käsittelee nuorten jokapäiväistä elämää ja vapaa - ajan viettoa. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista.

SUORITUS

- syventävä
- suoritetaan kurssien RAB1 ja RAB32 jälkeen.
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on

- laajentaa ranskan kielen perusrakenteiden tuntemusta
- harjoittaa puheen ymmärtämistä ja puhumista

KESKEISET SISÄLLÖT

- koti ja koulu
- ystävät ja harrastukset

ARVIOINTI

- numeroarviointi

4. Meillä ja muualla (RAB34)

Kurssin aikana opitaan kertomaan Suomesta ja tehdään vertailuja oman maan ja ranskankielisten maitten välillä.

SUORITUS

- syventävä
- suoritetaan kurssien RAB31, RAB32, RAB33 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssilla on tavoitteena

- vahvistaa perusrakenteitten hallintaa
- kehittää puheen ymmärtämistä ja puhumista
- harjoitella kirjoittamista yksinkertaisten viestinnällisten tehtävien avulla

KESKEISET SISÄLLÖT

- ranskankieliset ihmiset
- ranskaa puhuvat maat ja niiden historia
- nähtävyydet

ARVIOINTI

- numeroarviointi

5. Ennen ja nyt (RAB35)

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt ihmisen ja yhteiskunnan kannalta.

SUORITUS

- syventävä
- suoritetaan kurssien RAB31 - RAB34 jälkeen.
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssilla on tavoitteena

- harjoittaa puheviestintää
- vahvistaa perusrakenteitten hallintaa
- harjoitella kirjoittamista viestinnällisten tehtävien avulla.

KESKEISET SISÄLLÖT

- elämä ennen ja nyt
- terveys ja hyvinvointi
- asuminen

ARVIOINTI

- numeroarviointi

6. Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat (RAB36)

Kurssilla pohditaan nuorten opiskelu- ja tulevaisuudensuunnitelmia.

SUORITUS

- syventävä
- suoritetaan kurssien RAB31, RAB32, RAB33, RAB34 ja RAB35 jälkeen
- numeroarviointi

TAVOITTEET

Kurssilla on tavoitteena

- harjoitella suullista ja kirjallista viestintää.

KESKEISET SISÄLLÖT

- ihmissuhteet
- koulunkäynti
- opiskelu
- ammatinvalinta
- työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

ARVIOINTI

- numeroarviointi

7. Kulttuuri (RAB37)

Kurssilla tarkastellaan ranskankielisten maitten kulttuuria.

SUORITUS

- syventävä
- suoritetaan kurssien RAB 31 - RAB36 jälkeen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on

- harjoittaa kielitaidon kaikkia osa - alueita.

KESKEISET SISÄLLÖT

- musiikki
- elokuva
- kirjallisuus
- teatteri
- televisio
- urheilu

ARVIOINTI

- numeroarviointi

8. Yhteinen maapallomme (RAB38)

Kurssin aikana käsitellään monipuolisesti ranskankielisiä maita ja niiden erityispiirteitä. Asioita tarkastellaan myös maailmanlaajuisesti. Mediatekstit auttavat käsittelemään ajankohtaisia asioita.

SUORITUS

- syventävä
- suoritetaan kurssien RAB31-RAB37 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on , että opiskelija oppii

- ymmärtämään kurssin aihepiirejä käsitteleviä yleistajuisia tekstejä.
- laatimaan yksinkertaisia kuvauksia yksinkertaisten selostuksia suullisesti ja kirjallisesti

KESKEISET AIHEPIIRIT

- yhteiskunnan toiminta Suomessa ja Ranskassa sekä muissa ranskankielisissä maissa
- ranskankielisten maitten erityispiirteitä.
- maapallon tila ja tulevaisuus

ARVIOINTI

- numeroarviointi

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

9. Abikurssi (RAB39)

Kurssilla kerrataan tärkeimmät rakenneasiat sekä vahvistetaan luetun ja kuullun ymmärtämistä ja laaditaan kirjoitelmia.

SUORITUS

- koulukohtainen syventävä
- suoritetaan kurssien RAB31 - RAB38 jälkeen.
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertoo ranskan kielen kieliopin
- pystyy lukemaan vaikeahkoa yleistajuista tekstiä.
- ymmärtää normaalitempoista tavallista kieltä sisältävää puhetta.
- pystyy tuottamaan tuttuja aihepiirejä käsitteleviä tekstejä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- ranskan kielen rakenteet
- tutut aihepiirit uusissa teksteissä ja kuullun ymmärtämisharjoituksissa.
- kirjalliset tuotokset

ARVIOINTI

- numeroarviointi

11. Kertauskurssi (RAB311)

SUORITUS

- syventävä
- opintojen alussa
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kerta- ja laajentaa peruskoulun sanavarastoa
- kerta- ja laajentaa perusrakenteita
- harjoittelee ranskan kielen ääntämistä

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssi sisältää arkielämän tilanteisiin liittyviä tekstejä ja kuullun ymmärtämisen harjoituksia. Rakenneharjoittelu kohdistuu peruskommunikaatioon, mm. preesens, passé composé, suvut ja artikkelit, pronomineja, lukusanat, kysymyksiä ja niihin vastaamista.

ARVIOINTI

- Suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

SOVELTAVAT KURSSIT

9. Keskustelukurssi (RAB39)

Kurssilla harjoitellaan ranskan kielen käyttöä erilaisissa käytännön kielenkäyttötilanteissa. Kurssin jälkeen on mahdollisuus osallistua suullisen kielitaidon kokeeseen ja saada siitä todistus.

SUORITUS

- koulukohtainen soveltava
- suoritusjärjestys vapaa kurssin RAB35 jälkeen.
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- selviytyy ranskan kielellä kielelle ja kulttuurille tyypillisellä tavalla erilaisissa kielenkäyttötilanteissa.
- voi suorittaa suullisen kielitaidon kokeen

KESKEISET SISÄLLÖT

- itsestä ja perheestä kertominen
- harrastukset
- asiointi
- ruuan tilaaminen
- koulunkäynti, opiskelu
- tulevaisuuden suunnitelmat, työ
- terveys ja hyvinvointi
- yhteiskunta
- ympäristö

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

10. Suullisen kielitaidon kurssi (RAB310)

Kurssilla kehitetään puheen tuottamista ja ymmärtämistä kurssien aihepiireistä.

SUORITUS

- koulukohtainen soveltava

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- selviytyy ranskan kielellä kielelle tyypillisellä tavalla erilaisissa puhetilanteissa
- kehittää puheen ymmärtämistä ja tuottamista

KESKEISET SISÄLLÖT

- ajankohtaiset tapahtumat
- muiden kurssien aihepiirit

ARVIOINTI

- kurssin aikaiset näytöt
- suullisen kielitaidon koe

Aih kokonaisuudet

AKTIIVINEN KANSALAISSUUS JA YRITTÄJYYS

RAB32, RAB33, RAB34, RAB36, RAB37, RAB38, RAB9 ja RAB10

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

RAB31, RAB32, RAB35, RAB36, RAB38 ja RAB9

KESTÄVÄ KEHITYS

RAB35, RAB38, RAB9 ja RAB10

KULTTUURI - IDENTITEETTI JA KULTTUURIEN TUNTEMUS

Kaikissa kursseissa, erityisesti RAB34, RAB35, RAB37, RAB9 ja RAB10

TEKNOLOGIA JA YHTEISKUNTA

RAB35, RAB36, RAB37, RAB38 ja RAB10

VIESTINTÄ JA MEDIAOSAAMINEN

RAB35, RAB36, RAB37, RAB38 ja RAB10

20.9 VENÄJÄ, B3-OPPIMÄÄRÄ

(lukiossa alkava oppimäärä)

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

1. Hyvää päivää, hauska tutustua (VEB31)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Opitaan lukemaan ja kirjoittamaan venäjää sekä hallitaan ääntämisen perusasiat. Osataan tehdä tuttavuutta venäjäksi.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssilla opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä

- tervehtiminen, esittely, puhuttelu
- mielipiteen ilmaisu ja reagointi
- ajan ilmaisuja

ARVIOINTI

- numeroarviointi

2. Näin asiat hoituvat (VEB32)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on selvittää matkatilanteissa Venäjällä.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssilla käsitellään matkailuun ja vapaa-aikaan liittyviä tilanteita

- matkalippujen ostaminen ja liikenneyhteyksien tiedustelu
- tien kysyminen ja neuvominen
- ravintolassa ja kaupassa asioiminen
- kertominen vapaa-ajan suunnitelmista
- puhelimesta toimiminen
- paikan etsiminen kartalta

ARVIOINTI

- numeroarviointi

3. Vapaa-aika ja harrastukset (VEB33)

SUORITUS

- koulukohtainen syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssilla opitaan kertomaan itsestä ja harrastuksista.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssilla käsitellään seuraavia asioita

- mieltymykset ja harrastukset
- luonteen kuvaileminen
- sukulaisista kertominen

ARVIOINTI

- numeroarviointi

4. Meillä ja muualla (VEB34)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Puhetaidon rinnalla opitaan kirjallista ilmaisua.

KESKEISET SISÄLLÖT

- sääilmaukset
- harrastukset
- vertailua suomalaisten ja venäjänkielisten välillä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

5. Ennen ja nyt (VEB35)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssilla opitaan keskustelemaan erilaisista asuinympäristöistä ja pitämään onnittelu- ja maljapuhe.

KESKEISET SISÄLLÖT

- perhe-elämä
- asuminen/asuinympäristö
- terveys ja hyvinvointi

ARVIOINTI

- numeroarviointi

6. Opiskelu ja tulevaisuuden suunnitelmat (VEB36)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

- kurssilla opitaan kertomaan ja kirjoittamaan opiskelu- ja tulevaisuuden suunnitelmista

KESKEISET SISÄLLÖT

- koulunkäynti
- opiskelu
- turismi
- tulevaisuudensuunnitelmat

ARVIOINTI

- numeroarviointi

7. Kulttuuri (VEB37)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssilla opitaan Venäjän juhlakulttuuria.

KESKEISET SISÄLLÖT

- juhlakulttuuri Suomessa ja Venäjällä
- teatteri
- elokuva
- urheilu
- luonto

ARVIOINTI

- numeroarviointi

8. Yhteinen maapallomme (VEB38)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Syvennetään erilaisten tekstien ymmärtämistä, myös mediatekstien.

KESKEISET SISÄLLÖT

- Suomen ja Venäjän erityispiirteitä
- kirkolliset perinteet
- uutiset

ARVIOINTI

- numeroarviointi

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

9. Abikurssi (VEB39)

SUORITUS

- koulukohtainen syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Syvennetään jo opittuja rakenteita. Opitaan ymmärtämään monenlaista kuultua puhetta.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kielioppiharjoitukset
- yo-kirjoitusten kuullun- ja tekstinymmärtämisharjoitukset
- kirjalliset tuotokset

ARVIOINTI

- numeroarviointi

SOVELTAVAT KURSSIT

10. Keskustelukurssi (VEB310)

SUORITUS

- soveltava
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Opitaan selviämään jokapäiväiseen elämään liittyvissä viestintätilanteissa. Opitaan reagoimaan puheeseen venäläisen kulttuurimallin mukaisesti. Kurssi tähtää suullisen kielitaidon todistuksen hankkimiseen.

KESKEISET SISÄLLÖT

- monipuolinen puheen tuottaminen ja vastaanottaminen
- hyvä ja luonnollinen ääntäminen

ARVIOINTI

- Suoritusmerkintä (S= suoritettu, H = hylätty)

AIHEKOKONAISUUDET

Opetussuunnitelman aihekokonaisuuksia käsitellään kurseissa eri yhteyksissä. Kurssien 1-8 aihepiireihin ne liittyvät kiinteimmin seuraavasti:

AKTIIVINEN KANSALAIKUUS JA YRITTÄJYYS
kurssi 1

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS
kurssi 5

KESTÄVÄ KEHITYS
kurssi 7

KULTTUURI-IDENTITEETTI JA KULTTUURIEN TUNTEMUS
Olennaisena osana jokaisessa kurssissa, erityisesti kursseissa 2, 3, 7 ja 8

TEKNOLOGIA JA YHTEISKUNTA
kurssit 2, 3 ja 7

VIESTINTÄ JA MEDIAOSAAMINEN
Olennaisena osana jokaisessa kurssissa, erityisesti kursseissa 1, 3 ja 7

20.10 ESPANJA, B3-OPPIMÄÄRÄ

(lukiossa alkava oppimäärä)

Kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

1. Hyvää päivää, hauska tutustua 1. vsk (EAB31)

Opitaan selviytymään espanjaksi arkipäivän tilanteista. Opitaan tervehtimään, esittäytymään sekä kertomaan itsestä, ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Opetellaan kielen keskeisimpiä rakenteita.

Numeroarviointi.

2. Näin asiat hoituvat 1. vsk (EAB32)

Kehitetään jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa tarvittavia taitoja suullisesti ja kirjallisesti, esimerkiksi erilaisissa asiointitilanteissa. Opitaan kertomaan lisää omasta perheestä, ihmissuhteista sekä jokapäiväisen elämän rutiineista. Opetellaan kielen perusrakenteita.

Numeroarviointi.

3. Vapaa-aika ja harrastukset 1. vsk (EAB33)

Opitaan selviytymään espanjaksi erilaisissa kommunikointitilanteissa, harjoitellaan erilaisia kysymyksiä ja niihin vastaamista. Vapaa-aikaan, harrastuksiin ja jokapäiväiseen elämään liittyvää sanastoa. Laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

Numeroarviointi.

4. Meillä ja muualla 2. vsk (EAB34)

Opitaan kertomaan Suomesta ja omasta kotipaikkakunnasta espanjaksi, tutustutaan espanjankielisiin maihin, niiden historiaan, maantieteeseen, kulttuuriin, ihmisiin ja lomanviettomahdollisuuksiin.

Lisätään kielen perusrakenteiden hallintaa ja monipuolista käyttöä.

Numeroarviointi.

5. Ennen ja nyt 2. vsk (EAB35)

Opitaan selviytymään espanjaksi entistä vaativammista kommunikointitilanteista, vahvistetaan ja syvennetään kielen rakenteiden osaamista ja käyttöä. Tutustutaan elämään ennen ja nyt sekä käsitellään mm. terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä asioita.

Numeroarviointi.

6. Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat 2. vsk (EAB36)

Opitaan lisää kielenkäytön rakenteita ja käyttötapoja, opitaan pohtimaan ja perustelevaan omia tulevaisuudensuunnitelmia sekä tiedustelemaan niitä muilta. Aiheina esimerkiksi koulu, opiskelu ja työelämä.

Numeroarviointi.

7. Kulttuuri 3. vsk (EAB37)

Tutustutaan espanjankielisten maiden kulttuuriin ja syvennyttään omavalintaiseen aiheeseen, josta kirjoitetaan pieni kirjallinen työ sekä esitetään se suullisesti. Vahvistetaan valmiuksia monipuoliseen kirjalliseen sekä suulliseen ilmaisuun. Luetaan erilaisia kulttuuriin liittyviä tekstejä. Aiheina esimerkiksi musiikki, kirjallisuus, teatteri, elokuva, kuvataide tai urheilu.

Numeroarviointi.

8. Yhteinen maapallomme 3. vsk (EAB38)

Luetaan erilaisia tekstejä, myös alkuperäistekstejä, jotka liittyvät omaan ympäristöön ja muuhun maailmaan, harjoitellaan peruskieliopin asioita sekä eri aikamuotoja ja niiden käyttöä. Aiheina esimerkiksi luonto ja ympäristö

Numeroarviointi.

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

9. Abikurssi 3. vsk (EAB39)

Kerrataan, syvennetään ja vankennetaan peruskieliopin osaamista ja hallintaa, lisätään tekstinymmärtämisvalmiuksia ja laajennetaan sanavarastoa erilaisia tekstejä lukemalla sekä tehdään kuunteluharjoituksia. Pureudutaan kieliopin ongelmakohtiin.

Ei sisällä suoritusta. Ei numeroarviointia.

20.11 MATEMATIIKKA, PITKÄ OPPIMÄÄRÄ

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tehtävänä on antaa opiskelijalle matemaattiset valmiudet, joita tarvitaan ammatillisissa opinnoissa ja korkeakouluopinnoissa. Pitkän matematiikan opinnoissa opiskelijalla on tilaisuus omaksua matemaattisia käsitteitä ja menetelmiä sekä oppia ymmärtämään matemaattisen tiedon luonnetta. Opetus pyrkii myös antamaan opiskelijalle selkeän käsityksen matematiikan merkityksestä yhteiskunnan kehityksessä sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä, tieteessä ja tekniikassa.

Opetuksen tavoitteet

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii sitä kautta luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- rohkaistuu kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ratkaisujen keksimiseen sekä niiden kriittiseen arviointiin
- ymmärtää ja osaa käyttää matematiikan kieltä, kuten seuraamaan matemaattisen tiedon esittämistä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, ja oppii arvostamaan esityksen täsmällisyyttä ja perustelujen selkeyttä
- oppii näkemään matemaattisen tiedon loogisena rakenteena
- kehittää lausekkeiden käsittely-, päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan
- harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla, tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta ja laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä
- harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, teknisiä apuvälineitä ja tietolähteitä.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Funktiot ja yhtälöt (MAA1)

SUORITUS

- pakollinen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa yhtälön ratkaisemisen ja prosenttilaskennan taitojaan
- syventää verrannollisuuden, neliöjuuren ja potenssin käsitteiden ymmärtämistään
- tottuu käyttämään neliöjuuren ja potenssin laskusääntöjä
- syventää funktiokäsitteen ymmärtämistään tutkimalla potenssi- ja eksponenttifunktioita
- oppii ratkaisemaan potenssiyhtälöitä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- potenssifunktio
- potenssiyhtälön ratkaiseminen
- juuret ja murtopotenssi
- eksponenttifunktio

ARVIOINTI

- numeroarviointi

2. Polynomifunktiot (MAA2)

SUORITUS

- pakollinen
- voidaan suorittaa kurssin MAA1 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään polynomifunktioita
- oppii ratkaisemaan toisen asteen polynomiyhtälöitä ja tutkimaan ratkaisujen lukumäärää
- oppii ratkaisemaan korkeamman asteen polynomiyhtälöitä, jotka voidaan ratkaista ilman polynomien jakolaskua
- oppii ratkaisemaan yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- polynomien tulo ja binomikaavat
- polynomifunktio
- toisen ja korkeamman asteen polynomiyhtälöitä
- toisen asteen yhtälön juurten lukumäärän tutkiminen
- toisen asteen polynomien jakaminen tekijöihin
- polynomiepäyhtälön ratkaiseminen

ARVIOINTI

- numeroarviointi

3. Geometria (MAA3)

SUORITUS

- pakollinen
- voidaan suorittaa kurssien MAA1 ja MAA2 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa sekä muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi että kolmiulotteisissa tilanteissa
- harjaantuu muotoilemaan, perustelevaan ja käyttämään geometrista tietoa käsitteleviä lauseita
- ratkaisee geometrisia ongelmia käyttäen hyväksi kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia, yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus
- sini- ja kosinilause
- ympyrän, sen osien ja siihen liittyvien suorien geometria
- kuvioihin ja kappaleisiin liittyvien pituuksien, kulmien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen

ARVIOINTI

- numeroarviointi

4. Analyttinen geometria (MAA4)

SUORITUS

- pakollinen
- voidaan suorittaa kurssien MAA1, MAA2 ja MAA3 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kuinka analyttinen geometria luo yhteyksiä geometrinen ja algebrallisten käsitteiden välille
- ymmärtää pistejoukon yhtälön käsitteen ja oppii tutkimaan yhtälöiden avulla pisteitä, suoria, ympyröitä ja paraabeleja
- syventää itseisarvokäsitteen ymmärtämystään ja oppii ratkaisemaan sellaisia itseisarvoyhtälöitä ja vastaavia epäyhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$
- vahvistaa yhtälöryhmän ratkaisemisen taitojaan.

KESKEISET SISÄLLÖT

- pistejoukon yhtälö
- suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälöt
- itseisarvoyhtälön ja epäyhtälön ratkaiseminen
- yhtälöryhmän ratkaiseminen
- pisteen etäisyys suorasta

ARVIOINTI

- numeroarviointi

5. Vektorit (MAA5)

SUORITUS

- pakollinen
- voidaan suorittaa kurssien MAA1, MAA2, MAA3 ja MAA4 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin
- oppii tutkimaan kuvioiden ominaisuuksia vektoreiden avulla
- tutkii kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla.

KESKEISET SISÄLLÖT

- vektoreiden perusominaisuudet
- vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku ja vektorin kertominen luvulla
- koordinaatiston vektoreiden skalaaritulo
- suorat ja tasot avaruudessa

ARVIOINTI

- numeroarviointi

6. Todennäköisyys ja tilastot (MAA6)

SUORITUS

- pakollinen
- voidaan suorittaa kurssien MAA1 ja MAA2 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii havainnollistamaan diskreettejä ja jatkuvia tilastollisia jakaumia sekä määrittämään ja tulkitsemaan jakaumien tunnuslukuja
- perehtyy kombinatorisiin menetelmiin
- perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja todennäköisyyksien laskusääntöihin
- ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja soveltamaan sitä
- perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- diskreetti ja jatkuva tilastollinen jakauma
- jakauman tunnusluvut
- klassinen ja tilastollinen todennäköisyys
- kombinatoriikka
- todennäköisyyksien laskusäännöt
- diskreetti ja jatkuva todennäköisyysjakauma
- diskreetin jakauman odotusarvo
- normaalijakauma

ARVIOINTI

- numeroarviointi

7. Derivaatta (MAA7)

SUORITUS

- pakollinen

- voidaan suorittaa kurssien MAA1, MAA2, MAA3 ja MAA4 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa määrittää rationaalifunktion nollakohdat ja ratkaista yksinkertaisia rationaaliepäyhtälöitä
- omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta, jatkuvuudesta ja derivaatasta
- määrittää yksinkertaisten funktioiden derivaatat
- osaa tutkia derivaatan avulla polynomifunktion kulkua ja määrittää sen ääriarvot
- osaa määrittää rationaalifunktion suurimman ja pienimmän arvon sovellusongelmien yhteydessä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- rationaaliyhtälö ja -epäyhtälö
- funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta
- polynomifunktion, funktioiden tulon ja osamäärän derivoiminen
- polynomifunktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen

ARVIOINTI

- numeroarviointi

8. Juuri- ja logaritmifunktiot (MAA8)

SUORITUS

- pakollinen
- voidaan suorittaa kurssien MAA1, MAA2, MAA3, MAA4 ja MAA7 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä
- tutkii juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioita derivaatan avulla
- oppii yhdistetyn funktion derivoimisen
- tutkii aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita.

KESKEISET SISÄLLÖT

- juurifunktiot ja -yhtälöt
- eksponenttifunktiot ja -yhtälöt
- logaritmifunktiot ja -yhtälöt
- yhdistetyn funktion derivaatta
- käänteisfunktio
- juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat

ARVIOINTI

- numeroarviointi

9. Trigonometriset funktiot ja lukujonot (MAA9)

SUORITUS

- pakollinen

- voidaan suorittaa kurssien MAA1, MAA2, MAA3, MAA4 ja MAA7 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tutkimaan trigonometrisia funktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla
- oppii ratkaisemaan sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $\sin f(x) = a$ tai $\sin f(x) = \sin g(x)$
- osaa trigonometrinen funktioiden yhteydet $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$ ja $\tan x = \sin x / \cos x$
- tutkii trigonometrisia funktioita derivaatan avulla
- ymmärtää lukujonon käsitteen
- oppii määrittelemään lukujonoja palautuskaavojen avulla
- osaa ratkaista käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja niistä muodostettujen summien avulla.

KESKEISET SISÄLLÖT

- suunnattu kulma ja radiaani
- trigonometriset funktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen
- trigonometrinen yhtälöiden ratkaiseminen
- trigonometrinen funktioiden derivaatat
- lukujono
- rekursiivinen lukujono
- aritmeettinen jono ja summa
- geometrisen jono ja summa

ARVIOINTI

- numeroarviointi

10. Integraalilaskenta (MAA10)

SUORITUS

- pakollinen
- voidaan suorittaa kurssien MAA1, MAA2, MAA3, MAA4, MAA7, MAA8 ja MAA9 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään alkeisfunktioiden integraalifunktioita
- ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan
- oppii määrittämään pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla
- perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin.

KESKEISET SISÄLLÖT

- integraalifunktio
- alkeisfunktioiden integraalifunktiot
- määrätty integraali
- pinta-ala ja tilavuuden laskeminen

ARVIOINTI

- numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

11. Lukuteoria ja logiikka (MAA11)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä kurssi
- voidaan suorittaa kurssien MAA1 ja MAA2 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii formalisoimaan väitelauseita ja tutkimaan niiden totuusarvoja totuustaulujen avulla
- ymmärtää avoimen lauseen käsitteen ja oppii käyttämään kvanttoreita
- oppii todistusperiaatteita ja harjoittelee todistamista
- oppii lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin
- osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta jakoyhtälön ja kokonaislukujen kongruenssin avulla
- osaa määrittää kokonaislukujen suurimman yhteisen tekijän Eukleideen algoritmilla.

KESKEISET SISÄLLÖT

- lauseen formalisoiminen
- lauseen totuusarvot
- avoin lause
- kvanttorit
- suora, käänteinen ja ristiriitatodistus
- kokonaislukujen jaollisuus ja jakoyhtälö
- Eukleideen algoritmi
- alkuluvut
- aritmetiikan peruslause
- kokonaislukujen kongruenssi

ARVIOINTI

- numeroarviointi

12. Numeerisia ja algebrallisia menetelmiä (MAA12)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä kurssi
- voidaan suorittaa kurssien MAA1, MAA2, MAA3, MAA4 ja MAA7 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään absoluuttisen ja suhteellisen virheen käsitteet ja niiden avulla likiarvolaskujen tarkkuutta koskevat säännöt peruslaskutoimitusten tapauksessa
- ymmärtää iteroinnin käsitteen ja oppii ratkaisemaan yhtälöitä numeerisesti
- oppii tutkimaan polynomien jaollisuutta ja määrittämään polynomin tekijät
- oppii algoritmista ajattelua
- harjaantuu käyttämään nykyaikaisia matemaattisia välineitä
- oppii määrittämään numeerisesti muutosnopeutta ja pinta-alaa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- absoluuttinen ja suhteellinen virhe
- Newtonin menetelmä ja iterointi
- polynomien jakoalgoritmi
- polynomien jakoyhtälö
- muutosnopeus ja pinta-ala

ARVIOINTI

- numeroarviointi

13. Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi (MAA13)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä kurssi
- voidaan suorittaa kurssien MAA1, MAA2, MAA3, MAA4, MAA7, MAA8, MAA9 ja MAA10 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää differentiaali- ja integraalilaskennan teoreettisten perusteiden tuntemustaan
- täydentää integraalilaskennan taitojaan ja soveltaa niitä muun muassa jatkuvien todennäköisyysjakaumien tutkimiseen
- tutkii lukujonon raja-arvoa, sarjoja ja niiden summia.

KESKEISET SISÄLLÖT

- funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen
- jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia
- funktioiden ja lukujonojen raja-arvot äärettömyydessä
- epäoleelliset integraalit

ARVIOINTI

- numeroarviointi

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

14. Kertauskurssi (MAA14)

SUORITUS

- koulukohtainen syventävä kurssi
- voidaan suorittaa kaikkien pakollisten kurssien MAA1-MAA10 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- muodostaa aikaisempaa jäsenyneemmän ja syvällisemmän kuvan lukion pitkän matematiikan pakollisten kurssien asioista

KESKEISET SISÄLLÖT

- pääkohdat pitkän matematiikan pakollisista kursseista

ARVIOINTI

- numeroarviointi

15. Talousmatematiikka (MAA15)

SUORITUS

- koulukohtainen syventävä kurssi
- voidaan suorittaa kurssien MAA1 ja MAA2 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään talouselämässä käytettyjä käsitteitä
- saa matemaattisia valmiuksia oman taloutensa suunnitteluun
- saa laskennallisen pohjan yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun
- soveltaa tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn.

KESKEISET SISÄLLÖT

- indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla

ARVIOINTI

- numeroarviointi

AIHEKOKONAISUUDET

AKTIIVINEN KANSALAI SUUS JA YRITTÄJYYS

Matematiikan opetuksessa tärkeänä tavoitteena on kehittää opiskelijoiden ongelmanratkaisutaitoja sekä kykyä lukea ja tulkita kriittisesti tilastoja. Erityisesti suuri osa lyhyen matematiikan tehtävistä liittyy käytännön ongelmatilanteisiin, joihin löytyviä erilaisia ratkaisukeinoja vertaillaan ja pohditaan. Myös pitkässä matematiikassa tärkeänä osana on matemaattisten menetelmien soveltaminen käytäntöön. Matematiikan opiskelu vaatii kärsivällisyyttä ja pitkäjänteistä työntekoa, mikä kasvattaa yritteliäisyyteen. Aihekokonaisuuteen liittyviä käytännön sovelluksia on esim. prosenttilaskenta, talousmatematiikka, geometria, differentiaalilaskenta ja tilastotiede, erityisesti kursseissa MAA1 ja MAA6.

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Matematiikan opetuksen tavoitteena on, että opiskelijat oppivat tukemaan ja edistämään myös muiden opiskelijoiden ja ryhmän oppimista. Opiskelija perehtyy oman talouden hallintaan matemaattisten tehtävien avulla soveltavissa tilanteissa.

KESTÄVÄ KEHITYS

Esimerkkien ja sovellustehtävien avulla voidaan havainnollistaa ihmisen toiminnan vaikutuksia ympäristöön pitkällä aikavälillä. Tavoitteena on, että matematiikka auttaa opiskelijaa tekemään valintoja, jotka edistävät kestävästä kehitystä. Tämä saavutetaan parhaiten kursseilla MAA6 ja MAA8.

KULTTUURI-IDENTITEETTI JA KULTTUURIEN TUNTEMUS

Matematiikkaa on käytetty ja kehitetty jo tuhansia vuosia. Esimerkkejä matemaattisista ongelmista löytyy kaikista kulttuureista eri aikakausilta. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää matematiikan osana kulttuurien kehitystä: taide, rakennustaide jne. Opiskelija oppii

matematiikan kieltä, joka on kaikkialla maailmassa sama kulttuuritaustasta riippumatta. Kulttuurien tuntemus tulee parhaiten esille kursseilla MAA3 ja MAA4.

TEKNOLOGIA JA YHTEISKUNTA

Opiskelija totutetaan hahmottamaan yhteiskuntaa teknisten apuvälineiden kuten laskimien, tietokoneohjelmien ja tietoverkkojen avulla sekä suhtautumaan näiden antaman tiedon oikeellisuuteen ja tarpeellisuuteen kriittisesti. Opiskelija ymmärtää matematiikan merkityksen nykyisen huipputeknologian saavuttamisessa ja kehittämisessä. Teknisiä apuvälineitä käytetään tietysti kaikilla matematiikan kursseilla, mutta erityisesti kurssilla MAA12 niiden käyttö korostuu.

VIESTINTÄ- JA MEDIAOSAAMINEN

Opiskelija harjaantuu hankkimaan, vertailemaan ja valikoimaan tietoa, sekä esittämään sitä taulukoiden ja diagrammien muodossa. Opiskelija oppii täsmällistä ja loogista matemaattista kieltä. Parhaiten viestintä- ja mediaosaaminen tulee esille kursseilla MAA6 ja MAA11.

EHEYTTÄMINEN

Matematiikan ja muiden oppiaineiden eheyttämistä voidaan lukiossa toteuttaa mm. sisällöllisesti toisiinsa liittyvien kurssien samanaikaisella opiskelulla. Matematiikan kurssit sisältävät moniin muihin oppiaineisiin liittyviä tehtäviä: talousmatematiikka ja taloustieto, vektorilaskenta ja mekaniikka sekä todennäköisyyslaskenta ja perinnöllisyys.

20.12 MATEMATIIKKA, LYHYT OPPIMÄÄRÄ

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tehtävänä on tarjota valmiuksia hankkia, käsitellä ja ymmärtää matemaattista tietoa ja käyttää matematiikkaa elämän eri tilanteissa ja jatko-opinnoissa.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää matematiikkaa jokapäiväisen elämän ja yhteiskunnallisen toiminnan apuvälineenä
- saa myönteisiä oppimiskokemuksia matematiikan parissa työskennellessään ja oppii luottamaan omiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa, rohkaistuu kokeilemaan, tutkimaan ja keksivään oppimiseen
- hankkii sellaisia matemaattisia tietoja, taitoja ja valmiuksia, jotka antavat riittävän pohjan jatko-opinnoille
- sisäistää matematiikan merkityksen välineenä, jolla ilmiöitä voidaan kuvata, selittää ja mallintaa ja jota voidaan käyttää johtopäätösten tekemisessä
- saa käsityksen matemaattisen tiedon luonteesta ja sen loogisesta rakenteesta
- harjaantuu vastaanottamaan ja analysoimaan viestimien matemaattisessa muodossa tarjoamaa informaatioita ja arvioimaan sen luotettavuutta
- tutustuu matematiikan merkitykseen kulttuurin kehityksessä
- oppii käyttämään kuvioita, kaavioita ja malleja ajattelun apuna.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Lausekkeet ja yhtälöt (MAB1)

SUORITUS

- pakollinen kurssi
- ei itsenäistä suoritusta
- oppimäärän vaihtajilla MAA1 korvaa tämän kurssin

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käyttämään matematiikkaa jokapäiväisen elämän ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä
- ymmärtää lineaarisen riippuvuuden, verrannollisuuden ja toisen asteen polynomifunktion käsitteet
- vahvistaa yhtälöiden ratkaisemisen taitojaan ja oppii ratkaisemaan toisen asteen yhtälöitä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- suureiden välinen lineaarinen riippuvuus ja verrannollisuus
- ongelmien muotoileminen yhtälöiksi
- yhtälöiden graafinen ja algebrallinen ratkaiseminen
- ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen
- toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen

ARVIOINTI

- numeroarviointi

2. Geometria (MAB2)

SUORITUS

- pakollinen kurssi
- voidaan suorittaa kurssin MAB1 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta
- oppimäärän vaihtajilla MAA3 korvaa tämän kurssin

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista
- vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan
- osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kuvioiden yhdenmuotoisuus
- suorakulmaisen kolmion trigonometria
- Pythagoraan lause
- kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen
- geometrian menetelmien käyttö koordinaatistossa

ARVIOINTI

- numeroarviointi

3. Matemaattisia malleja I (MAB3)

SUORITUS

- pakollinen kurssi
- voidaan suorittaa kurssin MAB1 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta
- oppimäärän vaihtajilla MAA8 korvaa tämän kurssin

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla
- tottuu arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta.

KESKEISET SISÄLLÖT

- lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen
- potenssiyhtälön ratkaiseminen
- eksponenttiyhtälön ratkaiseminen logaritmin avulla

ARVIOINTI

- numeroarviointi

4. Matemaattinen analyysi (MAB4)

SUORITUS

- pakollinen kurssi
- voidaan suorittaa kurssin MAB1 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta
- oppimäärän vaihtajilla MAA7 korvaa tämän kurssin

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin
- ymmärtää derivaatan käsitteen muutosnopeuden mittana
- osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla
- oppii sovellusten yhteydessä määrittämään polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon.

KESKEISET SISÄLLÖT

- polynomifunktion derivaatta
- polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen
- polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen
- graafisia ja numeerisia menetelmiä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

5. Tilastot ja todennäköisyys (MAB5)

SUORITUS

- pakollinen kurssi
- voidaan suorittaa kurssin MAB1 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta
- oppimäärän vaihtajilla MAA6 korvaa tämän kurssin

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja
- tutustuu laskinten ja tietokoneiden käyttöön tilastotehtävissä
- perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin.

KESKEISET SISÄLLÖT

- jatkuvien ja diskreettien tilastollisten jakaumien tunnuslukujen määrittäminen
- normaalijakauma ja jakauman normittaminen
- kombinatoriikkaa
- todennäköisyyden käsite
- todennäköisyyden laskulakien ja niitä havainnollistavien mallien käyttöä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

6. Matemaattisia malleja II (MAB6)

SUORITUS

- pakollinen kurssi
- voidaan suorittaa kurssien MAB1 ja MAB3 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- varmentaa ja täydentää yhtälöiden ratkaisutaitojaan
- osaa ratkaista käytännön tilanteisiin liittyviä lineaarisia optimointitehtäviä
- ymmärtää lukujonon käsitteen
- ratkaisee käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja summan avulla.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kahden muuttujan lineaariset yhtälöt
- lineaarisen yhtälöparin ratkaiseminen
- kahden muuttujan epäyhtälön graafinen ratkaiseminen
- lineaarinen optimointi
- lukujono
- aritmeettinen ja geometrinen jono ja summa

ARVIOINTI

- numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

7. Talousmatematiikka (MAB7)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä kurssi
- voidaan suorittaa kurssien MAB1, MAB3 ja MAB6 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään talouselämässä käytettyjä käsitteitä
- saa matemaattisia valmiuksia oman taloutensa suunnitteluun
- saa laskennallisen pohjan yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun
- soveltaa tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn.

KESKEISET SISÄLLÖT

- indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla

ARVIOINTI

- numeroarviointi

8. Matemaattisia malleja III (MAB8)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä kurssi

- voidaan suorittaa kurssien MAB1, MAB2, MAB3 ja MAB6 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- laajentaa käsitystään teknologisoituvassa yhteiskunnassa tarvittavasta matematiikasta
- saa apuneuvoja jaksollisten ilmiöiden matemaattiseen käsittelyyn.

KESKEISET SISÄLLÖT

- trigonometrinen funktioiden määrittely yksikköympyrän avulla
- radiaani
- tyyppiä $f(x) = a$ olevien trigonometrinen yhtälöiden ratkaiseminen
- muotoa $f(x) = A \sin(bx)$ olevien funktioiden kuvaajat jaksollisten ilmiöiden mallintajina
- vektorin käsite ja vektoreiden peruslaskutoimitusten periaatteet
- koordinaatiston vektoreiden komponenttiesitys ja skalaaritulo
- kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteiden ja kulmien tutkiminen vektoreiden avulla

ARVIOINTI

- numeroarviointi

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

9. Kertauskurssi (MAB9)

SUORITUS

- koulukohtainen syventävä kurssi
- voidaan suorittaa kaikkien pakollisten kurssien MAB1-MAB6 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- muodostaa aikaisempaa jäsenyneeemmän ja syvällisemmän kuvan lukion lyhyen matematiikan pakollisten kurssien asioista

KESKEISET SISÄLLÖT

- pääkohdat lyhyen matematiikan pakollisista kursseista

ARVIOINTI

- numeroarviointi

AIHEKOKONAIUUDET

AKTIIVINEN KANSALAIUUUS JA YRITTÄJYYS

Matematiikan opetuksessa tärkeänä tavoitteena on kehittää opiskelijoiden ongelmanratkaisutaitoja sekä kykyä lukea ja tulkita kriittisesti tilastoja. Erityisesti suuri osa lyhyen matematiikan tehtävistä liittyy käytännön ongelmatilanteisiin, joihin löytyviä erilaisia ratkaisukeinoja vertaillaan ja pohditaan. Myös pitkässä matematiikassa tärkeänä osana on matemaattisten menetelmien soveltaminen käytäntöön. Matematiikan opiskelu vaatii kärsivällisyyttä ja pitkäjänteistä työntekoa, mikä kasvattaa yritteliäisyyteen. Aihekokonaisuuteen liittyviä käytännön sovelluksia on esim. prosenttilaskenta, talousmatematiikka, geometria, differentiaalilaskenta ja tilastotiede, erityisesti kurseissa MAB5 ja MAB7.

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUUS

Matematiikan opetuksen tavoitteena on, että opiskelijat oppivat tukemaan ja edistämään myös muiden opiskelijoiden ja ryhmän oppimista. Opiskelija perehtyy oman talouden hallintaan matemaattisten tehtävien avulla soveltavissa tilanteissa erityisesti kurssissa MAB7.

KESTÄVÄ KEHITYS

Esimerkkien ja sovellustehtävien avulla voidaan havainnollistaa ihmisen toiminnan vaikutuksia ympäristöön pitkällä aikavälillä. Tavoitteena on, että matematiikka auttaa opiskelijaa tekemään valintoja, jotka edistävät kestävästä kehitystä. Tämä saavutetaan parhaiten kursseilla MAB3 ja MAB5.

KULTTUURI-IDENTITEETTI JA KULTTUURIEN TUNTEMUS

Matematiikkaa on käytetty ja kehitetty jo tuhansia vuosia. Esimerkkejä matemaattisista ongelmista löytyy kaikista kulttuureista eri aikakausilta. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää matematiikan osana kulttuurien kehitystä: taide, rakennustaide jne. Opiskelija oppii matematiikan kieltä, joka on kaikkialla maailmassa sama kulttuuritaustasta riippumatta. Kulttuurien tuntemus tulee parhaiten esille kurssilla MAB2.

TEKNOLOGIA JA YHTEISKUNTA

Opiskelija totutetaan hahmottamaan yhteiskuntaa teknisten apuvälineiden kuten laskimien, tietokoneohjelmien ja tietoverkkojen avulla sekä suhtautumaan näiden antaman tiedon oikeellisuuteen ja tarpeellisuuteen kriittisesti. Opiskelija ymmärtää matematiikan merkityksen nykyisen huipputeknologian saavuttamisessa ja kehittämisessä. Teknisiä apuvälineitä käytetään tietysti kaikilla matematiikan kursseilla.

VIESTINTÄ- JA MEDIAOSAAMINEN

Opiskelija harjaantuu hankkimaan, vertailemaan ja valikoimaan tietoa, sekä esittämään sitä taulukoiden ja diagrammien muodossa. Opiskelija oppii täsmällistä ja loogista matemaattista kieltä. Parhaiten viestintä- ja mediaosaaminen tulee esille kurssilla MAB5.

EHEYTTÄMINEN

Matematiikan ja muiden oppiaineiden eheyttämistä voidaan lukiossa toteuttaa mm. sisällöllisesti toisiinsa liittyvien kurssien samanaikaisella opiskelulla. Matematiikan kurssit sisältävät moniin muihin oppiaineisiin liittyviä tehtäviä: talousmatematiikka ja taloustieto, vektorilaskenta ja mekaniikka sekä todennäköisyyslaskenta ja perinnöllisyys.

OPPIMÄÄRÄN VAIHTAMINEN

Matematiikan oppimäärää vaihdettaessa pitkästä lyhyeen suositellaan hyväksi lukemisessa seuraavia vastaavuuksia: MAA1→MAB1, MAA3→MAB2, MAA6→MAB5, MAA7→MAB4 ja MAA8→MAB3.

Näiden kurssien arvosanat siirtyvät suoraan vastaavien lyhyen matematiikan kurssien arvosanoiksi. Mikäli opiskelija on tyytymätön näin saamaansa kurssin arvosanaan, hänellä on mahdollisuus osallistua kerran lisäkuulusteluun osoittaakseen osaamistasonsa kyseisessä kurssissa. Muut pitkän oppimäärän kurssit merkitään lyhyen oppimäärän soveltaviksi kursseiksi suoritusmerkinnällä.

Matematiikan oppimäärää vaihdettaessa lyhyestä pitkään suositellaan edellä mainittuja kurssien vastaavuuksia. Opiskelijan on kuitenkin suoritettava vastaavan pitkän matematiikan kurssin kurssikoe, jonka mukaan määräytyy kurssin arvosana.

20.13 BIOLOGIA

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologialle tieteenä on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta. Biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tiedonaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään laajasti yhteiskunnassa. Biologia tuo esille uutta tietoa elollisen luonnon monimuotoisuudesta ja kestävän kehityksen edistämisestä.

Biologian opetuksen tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää toimivan eliömaailman rakenteen ja kehityksen, ihmisen osaksi eliömaailmaa sekä ihmisen toiminnan merkityksen ympäristössä. Biologian opetus myös luo perustan ymmärtää biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Opetus kehittää opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua, herättää kiinnostusta biotieteisiin sekä edistää opiskelijan luonnon monimuotoisuutta säilyttävää ja ympäristövastuullista käyttäytymistä.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Toimiva eliömaailma (BI1)

SUORITUS

- pakollinen
- numerojärjestyksessä
- mahdollista suorittaa myös itsenäisesti.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tietää, miten elämän ilmiöitä tutkitaan
- ymmärtää, mitä luonnon monimuotoisuus biosysteemien eri tasoilla tarkoittaa
- ymmärtää evoluution jatkuvuuden, mekanismit ja merkityksen
- tuntee muuntelun, sopeutumisen ja lajien välisten suhteiden merkityksen elämän kehitykselle
- osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen ja tulkita sen kehitystä
- tuntee ekosysteemien keskeiset toimintaperiaatteet.

KESKEISET SISÄLLÖT

Biologia tieteenä

- elämän ominaisuudet ja perusedellytykset
- biologiset tieteet ja tutkimusmenetelmät

Luonnon monimuotoisuuden ilmeneminen

- ekosysteemien ja lajien monimuotoisuus
- eläinten käyttäytyminen monimuotoisuuden ilmentäjänä
- geneettinen monimuotoisuus

Evoluutio - elämän kehittyminen

- elämän syntyvaiheet
- lisääntymisstrategiat ja evoluutiovoimat
- lajien syntyminen ja häviäminen
- nykyinen eliökunta

Miten luonto toimii?

- elollisen ja elottoman luonnon vuorovaikutus
- ekosysteemien rakenne ja toiminta
- populaatioiden ominaisuudet
- lajien väliset suhteet
- eliöiden sopeutuminen ympäristöönsä ja levinneisyys

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- Biologiassa arvioidaan opiskelijan kykyä hallita ja käyttää biologian keskeisiä käsitteitä sekä soveltaa biologisia tietoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutus-suhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Taitojen arvioinnissa painotetaan opiskelijan luonnontieteellisiä työskentelytaitoja, ryhmässä toimimista, kykyä käyttää erilaisia lähteitä biologisen tiedon hankinnassa sekä kykyä arvioida tietoa kriittisesti. Harrastuneisuus biologian eri osa-alueisiin voidaan ottaa arvioinnissa huomioon.

2. Perinnöllisyys ja evoluutio (B12)

SUORITUS

- Pakollinen
- numerojärjestyksessä
- mahdollista suorittaa myös itsenäisesti.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää solun merkityksen elämän perusyksikkönä, tunnistaa erilaisia soluja ja niiden rakenteita
- ymmärtää solurakenteiden kehityksen ja merkityksen sekä evoluutioprosessin kokonaisuuden
- osaa solun kemiallisen rakenteen ja toiminnan sekä osaa kytkeä ne yksilön toimintaan
- hallitsee solun energiatalouden prosessit ja niiden merkityksen
- tuntee geneettisen informaation rakenteen sekä sen siirtymisen solusta soluun ja sukupolvelta toiselle
- tietää miten geenit ohjaavat solun toimintaa
- osaa periytyminen lainalaisuuksien peruseriaatteet
- tietää kuinka soluja tutkitaan ja hallitsee kokeellisen työskentelyn taitoja.

KESKEISET SISÄLLÖT

Solu elämän perusyksikkönä

- miten soluja tutkitaan
- erilaisia soluja
- solun rakenne ja toiminta

Solun energiatalous

- energian sitominen
- energian vapauttaminen

Solujen toiminnan ohjaaminen

- DNA:n rakenne ja toiminta
- proteiinisynteesi

Solujen lisääntyminen

- mitoosi ja sen merkitys
- solujen jakautuminen, kasvu ja erilaistuminen

Periytymisen perusteet

- geenit ja alleelit
- sukusolut ja niiden synty meioosissa
- periytymismekanismit

Populaatiogenetiikka ja synteettinen evoluutioteoria

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa BI1

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

3. Ympäristöekologia (BI3)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- kun ensimmäinen kurssi on suoritettu
- voi suorittaa itsenäisesti

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa ekologian perusteet ja ymmärtää ihmisen toiminnan vaikutuksen elolliseen luontoon
- ymmärtää biodiversiteetin merkityksen ihmiskunnan tulevaisuudelle
- hahmottaa ympäristöongelmien syitä ja niiden seurauksia ekosysteemeissä
- tutustuu suomalaisiin ekosysteemeihin ja niiden erityispiirteisiin sekä perehtyy myös ihmisen muokkaamiin ekosysteemeihin
- tuntee ja osaa arvioida menetelmiä, joilla voidaan tarkkailla ympäristön tilaa ja ratkaista syntyneitä ongelmia
- osaa suunnitella ja toteuttaa pienen tutkimuksen ympäristön tilasta ja esittää sen tulokset
- kehittää ympäristölukutaitoaan, ymmärtää vastuunsa ympäristön tilasta ja osaa toimia kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Kurssi sopii hyvin sellaisille, jotka suunnittelevat jatko-opintoja maa- ja metsätalouden, ympäristö- ja luonnonvara-alan tai biotieteiden eri aloilla.

KESKEISET SISÄLLÖT

Ekologinen tutkimus

- ekologisten peruskäsitteiden syventäminen
- ekologisen tutkimuksen tehtävä
- ympäristön laadun indikaattorit
- oman tutkimuksen suunnittelu ja toteuttaminen

Biodiversiteetti ja sen merkitys

- biodiversiteetti luonnonvarana
- eliölajien ja elinympäristöjen uhanalaisuus ja suojelu
- biodiversiteetin väheneminen

Ekologiset ympäristöongelmat, niiden syyt ja ratkaisumahdollisuudet

- aineiden kiertoon liittyvät ongelmat
- paikalliset ympäristöongelmat

Suomen luonnon haavoittuvuus

- pohjoiset metsät
- suot
- järvet ja virtavedet
- Itämeri

Kestävä tulevaisuus

- ekologisesti kestävä kehitys ja yksilön valinnat
- rakennettu ympäristö ja kaupunkiekologia
- ekologisesti kestävä tuotanto
- ympäristötekniikan mahdollisuudet

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa BI1

4. Ihmisen biologia (BI4)

SUORITUS

- Valtakunnallinen syventävä
- kun toinen kurssi on suoritettu
- voi suorittaa itsenäisesti

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa ihmissolun erilaistumisen pääpiirteet sekä kudosten ja elinten rakenteet ja toimintaperiaatteet
- ymmärtää ihmisen kemiallisen tasapainon säätelymekanismeja sekä ulkoisten ja sisäisten tekijöiden vaikutuksia niihin
- ymmärtää hermoston toiminnan ja hormonaalisen viestinnän merkityksen yksilön toimintojen ohjaajana
- ymmärtää lisääntymiseen ja ihmisen elinkaareen liittyviä fysiologisia muutoksia sekä ihmisen yhteisöllisyyden merkityksen terveyden kannalta
- pystyy selittämään elimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan ja tuntee merkityksellisimpien sairauksien syntymekanismeja
- ymmärtää ihmisen lajinkehityksen sekä perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksen ihmisen terveyteen
- pystyy tarkastelemaan oppimiaan asioita arkielämän esimerkkien avulla ja tutustumaan alan uutisiin ja arvioimaan niitä kriittisesti.

Kurssi sopii hyvin esim. terveydenhoitoalasta kiinnostuneille ja lääketieteen tai biologian opintoja suunnittelevalle.

KESKEISET SISÄLLÖT

Ihmisen solujen ja kudosten erityispiirteet

- solujen synty, kasvu ja erilaistuminen kudoksiksi sekä kantasolujen merkitys
- solujen vanheneminen ja kuolema
- syöpä

Elimistöjen rakenne, toiminta ja merkitys

- ruoansulatus ja ravitseminen
- hengityselimistö ja hengityksen säätely
- veri ja verenkierto
- erityselimistöt ja kemiallinen tasapaino
- tuki- ja liikuntaelimistö

Elintoimintojen säätely

- umpirauhaset ja hormonit
- hermosto ja aistit
- lämmönsäätely

Ihmisen lisääntyminen

- sukupuolinen kehitys ja seksuaalisuus
- hedelmöitys, raskaus ja synnytys

Ihmisen elämänkaari ja yhteisöllisyys

Perimän merkitys

- ihmisen evoluutio ja ihminen lajina
- perinnöllisyys ja terveys

Elimistön sopeutuminen ja puolustusmekanismit

- elimistön puolustusjärjestelmät
- ihminen ja mikrobit
- myrkylliset aineet ja mutageenit

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa BI1

5. Bioteknologia (BI5)

SUORITUS

- Valtakunnallinen syventävä
- kun toinen kurssi on suoritettu
- voi suorittaa itsenäisesti

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojansa solun hienorakenteesta ja solun eri osien toiminnasta
- ymmärtää elämän keskeisten molekyylien rakenteen ja merkityksen solun toiminnassa
- hallitsee tärkeimpien mikrobiryhmien kuten bakteerien ja virusten rakenteen, toiminnan ja lisääntymisen periaatteet
- tuntee geenien toiminnan ja sen säätelyn
- tuntee geenien etsintä- ja tunnistusmenetelmiä sekä geenien siirtämisen tekniikan pääpiirteet ja hallitsee geeni- ja biotekniikan keskeiset käsitteet
- tuntee biotekniikan tarjoamia sovellusmahdollisuuksia eri biotieteissä ja teollisuudessa
- pystyy arvioimaan biotekniikan kehittymisen luomia mahdollisuuksia, uhkatekijöitä ja eettisiä ongelmia sekä tekemään niiden pohjalta perusteltuja arkielämän ratkaisuja.

Kurssi sopii hyvin esim. terveydenhoitoalasta kiinnostuneille ja lääketieteen, biokemian, biologian tai maa- ja metsätalouden opintoja suunnittelevalle.

KESKEISET SISÄLLÖT

Solun hienorakenne ja solujen välinen viestintä

Solut proteiinien valmistajina

- DNA:n, geenien ja genomien rakenne
- entsyymit solun ja biotekniikan työkaluina

Geenien toiminta

- geenin toiminta ja sen säätely
- mutaatiot

Geenitekniologia ja sen mahdollisuudet

- geenitekniikan menetelmät ja geenikartoitus
- geenitutkimus lääketieteessä
- geenitutkimus yksilöiden tunnistamismenetelmänä

Mikrobit ja niiden merkitys

- bakteerin ja viruksen rakenne, toiminta ja lisääntyminen
- bakteerien viljely ja käsittely
- mikrobit luonnossa ja ihmisen taloudessa

Biotekniikka teollisuudessa

Kasvien ja eläinten jalostus

Geenitekniikan etiikka ja lainsäädäntö

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa BI1

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

6. Biologian kertauskurssi (BI6)

SUORITUS

- Koulukohtainen syventävä
- abivuonna kirjoituksiin valmistautuessa
- voidaan toteuttaa tarvittaessa yhdessä GE6:n kanssa
- ei voi suorittaa itsenäisesti.

TAVOITE

Opiskelija parantaa valmiuksiaan vastata biologian reaalikoekysymyksiin, kurssien keskeisten osien kertaus, soveltavien tehtävien ratkaisujen harjoittaminen. Kurssi sopii niille, jotka suunnittelevat osallistumista biologian reaalikoekeseen ja jatko-opintoja biotieteissä, lääketieteessä tai maa- ja metsätalousaloilla.

SISÄLTÖ

Soveltavien harjoitusten ratkaisua, jäsennysharjoituksia, esseiden kirjoittamista, "mietitään yhdessä" -harjoituksia, vanhoja yo-tehtäviä jne.

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)
- kuten kurssissa BI1

AIHEKOKONAISUUDET

Seuraavat aihekokonaisuudet toteutuvat lukion biologian opetuksessa

AKTIIVINEN KANSALAIKUUS JA YRITTÄJYYS

kurssit 3 ja 5, vaikutustavat ympäristöasioissa, bioteknologian mahdollisuudet

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

kurssit 3-5, ekologiset ympäristöongelmat, myrkylliset aineet ja mutageenit, geenitekniikan etiikka ja lainsäädäntö

KESTÄVÄ KEHITYS

kurssit 3 -5, oma ja eri ekosysteemien hyvinvointi, kestävän kehityksen periaatteet, bioteknologian mahdollisuudet

TEKNOLOGIA JA YHTEISKUNTA

kurssi 5, bioteknologian mahdollisuudet

VIESTINTÄ- JA MEDIAOSAAMINEN

kurssi 3, erilaisten esitysten ja seinätöiden toteuttaminen

20.14 MAANTIEDE

Maantieteessä tarkastellaan elottoman ja elollisen luonnon sekä ihmisen luomien järjestelmien rakennetta ja toimintaa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutussuhteita sekä tarkastelemaan maailmaa muuttavana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä. Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetuksen tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia ympäristökysymysten alueelliseen jäsentämiseen ja kestävän kehityksen mukaisten ratkaisujen etsimiseen.

Lukion maantieteen opetuksen auttaa opiskelijaa ymmärtämään maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja ongelmia sekä niiden ratkaisumahdollisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija oppii maantieteellisen tiedon avulla havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja mielipiteitä, ottamaan kantaa lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Sininen planeetta (GE1)

SUORITUS

- pakollinen
- numerojärjestyksessä
- mahdollista suorittaa myös itsenäisesti.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää luonnonmaantieteen peruskäsitteitä
- ymmärtää maapallon planetaarisuudesta johtuvat ilmiöt
- osaa kuvata ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan
- ymmärtää, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat ja osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä
- ymmärtää elottoman ja elollisen luonnon vyöhykkeisyyden maapallolla
- osaa soveltaa hankkimaansa luonnonmaantieteellistä tietoa sekä paikallisesti että maailmanlaajuisesti.

KESKEISET SISÄLLÖT

Maantieteellinen ajattelu

- mitä on maantiede?
- maantiede luonnontieteenä
- maantieteellinen tietoaaines, tutkimusmenetelmät ja tutkimuksen kulku
- maailmankuvan muutos ja karttakuvan kehitys

Maan planetaarinen luonne

- aurinkokunnan synty ja perusrakenne
- Aurinko ja sen vaikutukset maapallolla
- Maan planetaariset liikkeet ja niistä johtuvat ilmiöt

Ilmakehä liikkeessä

- ilmakehän rakenne ja merkitys
- tuuli ja sen synty, planetaariset ja alueelliset tuulet sekä paikallistuulet

Vesikehä liikkeessä

- veden kiertokulku luonnossa
- sateiden synty ja jakautuminen
- meriveden liikkeet ja merkitys

Sää ja ilmasto

- sää ja sen ennustaminen
- lämpö- ja ilmastovyöhykkeet
- ilmastonmuutos

Maapallon muuttuvat pinnanmuodot

- Maan rakenne
- endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina

Maapallon kasvillisuusvyöhykkeet

- kasvillisuusvyöhykkeiden sijainti ja kuvaus
- ihmisen toiminnan edellytykset ja vaikutukset eri kasvillisuusvyöhykkeillä

Luonnonmaisemien tulkinta karttojen ja kuvien avulla

ARVIOINTI

- numeroarviointi.
- Maantieteessä arvioidaan maantieteellisen ajattelun kehittymistä tietojen ja taitojen suhteen. Arvioinnin kohteina ovat peruskäsitteiden hallinta, valmius perustella maantieteellisiä väittämiä ja kannanottoja sekä taito havaita alueellisia riippuvuuksia. Arvioinnissa otetaan huomioon myös taito tulkita ja arvioida maantieteellistä tietoa sekä soveltaa maantieteellistä tietoa eri tilanteissa. Arvioitavia taitoja ovat maantieteellisen tiedon analysointi-, käsittely- ja esittämistaidot kuten kartan tulkintataito ja muut graafiset taidot sekä opiskelijan yhteistyötaidot.

2. Yhteinen maailma (GE2)

SUORITUS

- pakollinen
- numerojärjestyksessä
- mahdollista suorittaa myös itsenäisesti.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää kulttuurimaantieteen käsitteitä sekä osaa tulkita ihmisen toimintaan liittyviä ilmiöitä ja rakenteita kulttuurimaantieteen teorioita ja malleja hyväksi käyttäen
- tuntee eri kulttuureja ja osaa arvioida niiden kehittymiseen vaikuttaneita tekijöitä
- osaa analysoida maapallon eri alueiden väestönkehitystä ja asutuksen piirteitä sekä kaupungistumisen syitä ja seurauksia
- osaa arvioida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan eri alueilla sekä ymmärtää ekologisesti ja taloudellisesti kestävä kehityksen merkityksen
- tuntee aluesuunnittelun tavoitteita ja vaikuttamiskeinoja
- tuntee kehittyneisyyserojen erilaiset ilmenemismuodot
- osaa arvioida ihmisten hyvinvointia, ympäristön tilaa sekä kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävä kehitystä nyt ja tulevaisuudessa maapallon eri alueilla.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kulttuurimaantieteen olemus ja tehtävät

- lähestymistavat ja näkökulmat
- maantieteellinen mieltäminen ja miellekartat
- paikkojen kokeminen ja alueellinen identiteetti

Väestö ja asutus

- väestönkehitys ja väestönkasvu
- asutuksen alueellinen jakautuminen, muuttoliikkeet ja kaupungistuminen
- kulttuurit ja kulttuurien muuttuminen sekä vähemmistökulttuurit

Luonnonvarat

- luokittelu ja riittävyys

Alkutuotanto ja ympäristö

- ravinnontuotanto ja ravinnon riittävyys sekä kestävä maa- ja kalatalous
- maatalouden muodot
- metsät luonnonvarana ja kestävä metsätalous

Teollisuus ja energia

- raaka-aineet ja energialähteet
- teollisuuden sijainti
- kestävän teollisuuden ja energiatalouden periaatteet

Liikkuminen ja vuorovaikutus

- liikennejärjestelmät
- matkailu ja sen merkitys eri alueilla
- maailmankauppa
- maantieteellinen diffuusio

Ihmistoiminnan alueellinen rakenne

- ytimet ja periferiat
- maankäyttö maaseudulla ja kaupungeissa
- keskukset ja vaikutusalueet
- kulttuurimaisemien tulkinta karttojen ja kuvien avulla

Kehityksen ohjailu ja kestävä kehitys

- aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet
- kehittyneisyserot eri aluetasoilla
- kansainvälinen yhteistyö
- globalisaatio

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa GE1

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

3. Riskien maailma (GE3)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- kun ensimmäinen ja toinen kurssi on suoritettu,
- voi suorittaa itsenäisesti

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee luonnon toimintaan, ihmisen toimintaan sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutukseen liittyvät riskit maapallolla sekä osaa arvioida niiden merkitystä ihmisen ja ympäristön kannalta
- tuntee millaisia riskejä maapallon eri alueilla ilmenee sekä osaa vertailla ja arvioida eri alueiden riskiherkkyyttä sekä maailmanlaajuisesti että paikallisesti
- osaa arvioida alueiden kehittyneisyyden ja alueilla ilmenevien riskien välistä suhdetta
- osaa seurata ja kriittisesti arvioida ajankohtaisia riskiuutisia eri medioissa sekä osaa soveltaa oppimaansa tietoa riskiuutisten analysointiin ja arviointiin
- tietää, millaisten ratkaisujen avulla uhkia voidaan välttää tai niiden vaikutuksia lieventää
- ymmärtää, että ihminen vaikuttaa omalla toiminnallaan maapallon elinkelpoisuuteen sekä ihmisten hyvinvointiin ja turvallisuuteen
- tietää mahdollisuudet ennakoida ja varautua riskeihin, säädellä ristiriitoja sekä toimia kestäväen kehityksen mukaisesti.

Kurssi sopii kaikille ja erityisesti niille, jotka aikovat vastata maantiedon kysymyksiin ylioppilaskirjoituksissa sekä miettivät mahdollisia jatko-opintoja maantieteessä.

KESKEISET SISÄLLÖT

Riskien maantiede, riskien luokittelu ja merkitys

Luonnon toimintaan liittyvät riskit ja riskialueet

- avaruuteen liittyvät uhkat, endogeeniset riskit, myrskyt, tulvat, kuivuus ja eliöperäiset riskit
- luonnonriskeihin varautuminen
- Ihmisen ja luonnon riippuvuuteen liittyvät ympäristöriskit ja riskialueet
- luonnonvarojen käyttöön liittyvät riskit: energiakysymykset ja luonnonvarojen riittävyys, puhtaan veden saatavuus, eroosio ja aavikoituminen, ilmaston muutos, saastuminen ja biodiversiteetin heikkeneminen
- mahdollisuudet estää ja pienentää ympäristöriskejä kestäväen kehityksen keinoin

Ihmiskunnan riskit ja riskialueet

- väestönkasvu ja nälkä, kaupungistuminen, globalisoitumiseen liittyvät riskit, yhteiskunnalliset ja poliittiset jännitteet, sodat, pakolaisuus ja sosiaalinen eriarvoistuminen
- ristiriitojen säätelymahdollisuudet

Tekniset riskit

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa GE1

4. Aluetutkimus (GE4)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- kun ensimmäinen ja toinen kurssi on suoritettu
- ei voi suorittaa itsenäisesti

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kartografian perusteet
- tuntee maantieteellisten paikkatietojärjestelmien periaatteita ja sovellusmahdollisuuksia
- osaa kerätä tiettyyn alueeseen liittyvää tietoa eri tavoin kuten kenttähavainnoinnin, kyselyn tai haastattelun avulla sekä kartastoista, kartoista, tilastoista ja muista lähteistä
- osaa käyttää tietoverkkoja aineistojen hankinnassa, vuorovaikutteisessa työstämisessä ja tulosten julkaisemisessa
- osaa visualisoida alueellista tietoa karttoina, diagrammeina ja valokuvina
- osaa analysoida ja tulkita hankkimaansa aineistoa ja laatia aineiston avulla kuvauksen alueesta
- osaa tieteellisen kirjoittamisen periaatteet, kuten kriittisen lähteiden käytön ja viittaustekniikan sekä tuntee tekijänoikeudet.

Kurssi sopii erinomaisen hyvin niille, jotka suunnittelevat reaalikokeen maantieteen kysymyksiin vastaamista tai maantieteen opintoja yliopistossa.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kartografian perusteet ja maantieteelliset lähdeaineistot

- kenttähavainnot, kysely ja haastattelu
- kartat, niiden mittakaavat, karttaprojektiot ja karttatyypit, ilmakuvat ja satelliittikuvat
- numeeriset lähteet sekä niiden visualisointi karttoina ja diagrammeina
- painettu lähdekirjallisuus ja digitaalisessa muodossa kuten tietoverkoissa ja
- CD-ROM-tallenteina olevat lähteet

Paikkatietojärjestelmät

- paikkatiedon perusteet ja sen sovellusmahdollisuudet
- esimerkkejä maantieteellisen lähdeaineiston käsittelystä, tulkinnasta ja visualisoinnista eritasoisilla alueilla paikkatieto-ohjelman avulla

Oma aluetutkimus

- tutkimusalueen valinta
- aineiston keruu karttojen, tilastojen, digitaalisen paikkatietoaineiston tai muiden tietolähteiden avulla, aineiston käsittely ja tulkinta sekä pienimuotoisen aluekuvauksen raportointi
- aihealueet: tutkimusalueen sijainti osana laajempia aluekokonaisuuksia, alueen koko, luonnonolot, väestö ja asutus, luonnonvarat ja maankäyttö, elinkeinot, liikenne ja palvelut, alueen jako osa-alueisiin sekä alueen ongelmat ja kehittäminen

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa GE1

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

5. Kartat ja paikkatietojärjestelmät (GE5)

SUORITUS

- Koulukohtainen syventävä
- suoritusjärjestys vapaa
- edellyttää Windows -käyttöjärjestelmän tuntemusta.

TAVOITTEET

Kurssilaiselle muodostuu käsitys karttojen teon historiasta ja niiden laatimisen vaikeuksista. Karttamerkit ja mittakaavat, erilaiset karttatyypit ja niiden sovellukset avautuvat uudella tavalla. Maanmittaus, ilma- ja satelliittikuvat sekä uudet GIS -paikkatietojärjestelmät sekä niiden sovellutukset tulevat tutuiksi.

Kurssi sopii kaikille kartoista kiinnostuneille ja erityisesti niille, jotka ovat kiinnostuneita jatko-opinnoista maantieteessä tai maanmittausalalla.

KESKEISET SISÄLLÖT

Karttatyypit, projektiot, väritykset, karttojen valmistus käsin ja MapInfo -ohjelmaan tutustuminen.

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)
- kuten kurssissa GE1

6. Kertauskurssi (GE6)

SUORITUS

- koulukohtainen syventävä
- abivuonna kirjoituksiin valmistautuessa
- voidaan toteuttaa tarvittaessa yhdessä BI6:n kanssa
- ei voi suorittaa itsenäisesti.

TAVOITTEET

Opiskelija parantaa valmiuksiaan vastata maantiedon reaalikoekysymyksiin, kurssilla kerrataan kurssien keskeiset sisällöt ja harjoitellaan soveltavien tehtävien ratkaisemista. Kurssi sopii niille, jotka suunnittelevat vastaamista maantiedon kysymyksiin ylioppilaskirjoituksissa ja jatko-opintoja maantieteessä.

KESKEISET SISÄLLÖT

Soveltavien harjoitusten ratkaisua, jäsenysharjoituksia, esseiden kirjoittamista, "mietitään yhdessä" -harjoituksia, vanhoja yo-tehtäviä jne.

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)
- kuten kurssissa GE5

AIHEKOKONAISUUDET

Seuraavat aihekokonaisuudet toteutuvat lukion maantieteen opetuksessa

AKTIIVINEN KANSALAIKUUS JA YRITTÄJYYS

kurssi 2, vähemmistökulttuureihin ja maahanmuuttajiin perehtyminen

KESTÄVÄ KEHITYS

kurssit 2 ja 4, maailman metsien merkitys, alueelliset ja koko maapallon luonnonvarat, teollisuus ja energia, kestävä kehitys maailmassa

KULTTUURI-IDENTITEETTI JA KULTTUURIEN TUNTEMUS

kurssi 2, eri kulttuureihin tutustuminen ja niiden ymmärtäminen

TEKNOLOGIA JA YHTEISKUNTA

kurssit 2 - 4, energia, teollisuus ja teollisuusalueet, liikenne

VIESTINTÄ- JA MEDIAOSAAMINEN

kurssit 3 -5, erilaisten tutkielmien ja seinätöiden toteuttaminen

20.15 FYSIIKKA

Fysiikka on empiirinen luonnontiede, jossa luonnon perusrakennetta ja -ilmiöitä pyritään ymmärtämään ja selittämään käyttäen luonnosta kokeellisin menetelmin saatavaa tietoa. Tavoitteena on löytää luonnossa yleispäteviä lainalaisuuksia ja esittää ne matemaattisina malleina.

Fysiikan opiskelulle luonteenomainen kokeellisuus voi olla aihepiirin, opetuksen vaiheen ja välineiden mukaan opiskelijoiden omakohtaista työskentelyä, opettajan esittämiä demonstraatioita, vierailujen, videoiden tai vain kerronnan kautta tapahtuvaa toimintaa. Kokeellisuudella tuetaan opiskelijaa omaksuma uusia luonnontieteellisiä käsitteitä, periaatteita ja malleja. Fysiikan opiskelu kehittää opiskelijan kokeellisen työskentelyn ja yhteistyön taitoja. Kokeellisuus auttaa opiskelijaa hahmottamaan luonnontieteiden luonnetta ja tukee luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä.

Opiskelija oppii tarkastelemaan luonnon rakenteita ja ilmiöitä omien aikaisempien tietojensa ja käsitystensä valossa. Hän oppii tiedostamaan ja kyseenalaistamaan ennakkokäsityksiään ja tarkentamaan maailmankuvaansa hankkimansa uuden tiedon perustella. Opiskelija oppii suunnittelemaan kokeita yhdessä ja keskustelemaan kokeellisesti hankitusta tiedosta tai aineistosta, sen käsittelystä ja mallintamisesta sekä sen luotettavuuden arvioimisesta. Opiskelijayhteisö oppii jakamaan uuden tiedon keskenään.

Luonnontieteiden opiskelussa tiedon hankkimiseen käytetään kokeellisia menetelmiä, erilaisia tiedon lähteitä sekä tapoja käsitellä tietoa. Fysikaalisen tiedon lähteenä on ensisijaisesti luonto. Koulussa luonnontieteellisen tiedon lähteinä ovat lisäksi oppi- ja tietokirjat, digitaaliset tietovarannot ja alan asiantuntijat.

Opetuksen tavoitteet

Fysiikan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tiedostaa ihmisen osana luontoa ja ymmärtää fysiikan merkityksen luonnon ilmiöiden mallintamisessa
- ymmärtää kokeellisen toiminnan ja teoreettisen pohdiskelun merkityksen luonnontieteellisen tiedon muodostumisessa
- hahmottaa fysiikan merkityksen tieteessä, taiteessa, tekniikassa, kommunikaatiossa ja elinkeinoelämässä sekä ihmisen arkiympäristössä
- vaikuttaa aktiivisesti ja vastuullisesti terveellisen ja turvallisen ympäristön luomiseksi
- jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- pystyy ratkaisemaan luonnontieteiden ja teknologian alaan kuuluvia ongelmia fysiikan lakeja ja käsitteitä luovasti hyväksi käyttäen
- hankkii ja käsittelee tietoa yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa asiantuntijayhteisön tapaan
- suunnittelee ja tekee yksinkertaisia mittauksia, kykenee tulkitsemaan ja arvioimaan tuloksia sekä soveltamaan niitä
- hyödyntää erilaisia tietolähteitä tiedonhankinnassa sekä kykenee esittämään ja julkistamaan tietoja monipuolisella tavalla myös teknisiä apuvälineitä käyttäen
- tarkastelee fysiikan merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta sekä ihmistä fysiikan tietojen soveltajana, tutustuu fysiikan sovelluksiin ja niiden taitavaan, eettiseen ja hallittuun käyttöön tuotteiden aikaansaamisessa ja arkielämän helpottamisessa sekä saa valmiuksia ymmärtää teknologisten sovellusten vaikutuksia.

PAKOLLINEN KURSSI

1. Fysiikka luonnontieteenä (FY1)

SUORITUS

- pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa tyydytystä tiedon ja ymmärtämisen tarpeelleen sekä saa vaikutteita, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa kohtaan
- tutustuu aineen ja maailmankaikkeuden rakenteeseen liittyviin peruskäsitteisiin ja osaa jäsentää käsitystään luonnon perusrakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- ymmärtää, kuinka luonnontieteellinen tieto rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta
- suunnittelee ja tekee yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita sekä kykenee tulkitsemaan ja arvioimaan kokeellisesti saatua tietoa ja esittämään sitä muille
- tulkitsee ja mallintaa kokeellisen työn tuloksia graafisesti
- käyttää opiskelun tukena tieto- ja viestintätekniikkaa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- fysiikan merkitys historian eri vaiheissa ja nykyaikana
- aineen ja maailmankaikkeuden rakenteet ja perusvuorovaikutukset
- energian, erityisesti säteilyn, sitoutuminen ja vapautuminen luonnon ja ihmisen aikaansaamissa prosesseissa
- kokeellisuus ja mallintaminen perustana fysikaalisen tiedon rakentumisessa, mittaaminen, tulosten esittäminen ja niiden luotettavuuden arviointi
- voima liikkeen muutoksen aiheuttajana
- liikkeen kuvaamisessa tarvittavat peruskäsitteet ja liikkeen graafinen esitys

ARVIOINTI

- numeroarviointi

Fysiikassa arvioidaan opetussuunnitelman perusteissa esitettyjen kurssikohtaisten fysiikan tietojen ja niiden soveltamistaitojen saavuttamista erityisesti matemaattisia malleja käyttäen. Arvioinnin kohteena ovat myös tiedonkäsittelytaitojen, kokeellisen työskentelyn taitojen sekä muiden opiskelua tukevien taitojen kehittyminen, kuten fysikaalisen ongelman ratkaisuprosessin jäsennetty kuvaaminen.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

Syventävien kurssien tavoitteena on, että opiskelija

- saa valmiuksia opiskella luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla
- tutkii luonnon ilmiöitä sekä mallintaa ja esittää niitä matemaattisten ja graafisten menetelmien avulla
- rakentaa fysiikan malleja ja käyttää niitä ennusteiden tekemiseen
- tutkii ja havainnollistaa malleja tieto- ja viestintätekniikan avulla
- tutustuu klassisen fysiikan osa-alueisiin ja modernin fysiikan alkeisiin
- tutustuu fysiikan eri osa-alueisiin liittyvään teknologiaan
- tutustuu fysiikan merkitykseen yhteiskunnan eri alueilla

- tutustuu fysiikan sovelluksiin ja niihin liittyviin turvallisuustekijöihin.

2. Lämpö (FY2)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- suoritus mahdollinen kurssin FY1 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee lämpöön liittyvät ilmiöt
- tutkii aineen termodynaamiseen tilaan tai lämpöopin pääsääntöihin liittyviä ilmiöitä
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan kriittiseen keskusteluun ja päätöksentekoon.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kaasujen tilanmuutokset ja lämpölaajeneminen
- paine, hydrostaattinen paine
- kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergia
- mekaaninen energia, työ, teho ja hyötysuhde
- lämpöopin pääsäännöt, sisäenergia
- energiavarat

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa FY1

3. Aallot (FY3)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- Suoritus mahdollinen vasta kurssin FY4 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa yleiskuvan luonnon jaksollisista ilmiöistä ja perehtyy niitä selittäviin keskeisiin periaatteisiin
- perehtyy värähdys- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä, ääntä tai sähkömagneettisia aaltoja.

KESKEISET SISÄLLÖT

- harmoninen voima ja värähdysliike
- aaltoliikkeen synty ja aaltojen eteneminen
- aaltoliikkeen interferenssi, diffraktio ja polarisoituminen
- heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen
- valo, peilit ja linssit
- ääni, melun terveysvaikutukset ja kovalta ääneltä suojautuminen

ARVIOINTI

- numeroarviointi

- kuten kurssissa FY1

4. Liikkeen lait (FY4)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- Suoritus mahdollinen kurssin FY1 jälkeen
ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää liikkeeseen liittyviä ilmiöitä ja käsittelee niitä selittäviä malleja
- tutkii etenemisliikkeeseen liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja perehtyy niiden avulla Newtonin lakeihin
- ymmärtää säilymlakien merkityksen fysiikassa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- liikkeen mallit ja Newtonin lait
- etä- ja kosketusvoimat, erityisesti liikettä vastustavat voimat, noste
- liikemäärän säilyminen ja impulssiperiaate
- liike- ja potentiaalienergia sekä työperiaate
- värähdysliikkeen energia

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa FY1

5. Pyöriminen ja gravitaatio (FY5)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- suoritus kurssin FY4 jälkeen
ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää osaamistaan mekaniikassa sekä statiikkaan ja pyörimiseen liittyvien ilmiöiden laskennallista hallintaa
- syventää tuntemustaan mekaniikan maailmankuvasta.

KESKEISET SISÄLLÖT

- momentti ja tasapaino pyörimisen suhteen
- pyörimisliikkeen mallit, tasainen ja tasaisesti kiihtyvä pyörimisliike
- pyörimisen liikeyhtälö
- pyörimismäärän säilyminen
- pyörimisliikkeen energia
- ympyräliike ja ympyräliikkeen kiihtyvyys
- gravitaatio ja gravitaation alainen liike
- heittoliike ja planeettojen liike
- satelliitit ja niiden käyttö

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa FY1

6. Sähkö (FY6)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- Suoritus kurssin FY4 jälkeen ja ennen kurssia FY7.
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää sähköön liittyviä peruskäsitteitä, tutustuu mittaustekniikkaan
- osaa tehdä sähköopin perusmittauksia sekä rakentaa ja tutkia yksinkertaisia virtapiirejä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- sähköpari, sähkövirran kulku metallijohteessa
- jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
- Ohmin laki
- Joulen laki
- vastukset, vastusten kytkennät ja Kirchoffin lait
- Coulombin laki, homogeeninen sähkökenttä ja aine sähkökentässä
- kondensaattori, kytkennät ja energia
- sähkövirran kulku puolijohteessa, esimerkkinä diodi

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa FY1

7. Sähkömagnetismi (FY7)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- Suoritus kurssin FY6 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tuntemustaan sähkömagnetismin ilmiöistä
- perehtyy sähköturvallisuuteen
- syventää tuntemustaan sähkömagneettisten ilmiöiden merkityksestä yhteiskunnassa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- magneettinen voima, magneettikenttä ja aine magneettikentässä
- varattu hiukkanen homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä
- induktiolaki ja Lenzin laki
- induktioilmiöitä - pyörrevirrat, generaattori ja itseinduktio
- energian siirto sähkövirran avulla
- tehollisen jännitteen ja sähkövirran mittaaminen sekä impedanssin taajuusriippuvuuden määrittäminen
- värähtelypiiri ja antenni, sähkömagneettinen viestintä

- sähköturvallisuus
- energiateollisuus

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa FY1

8. Aine ja säteily (FY8)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- suoritus kurssin FY6 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu kvantittumiseen, dualismiin sekä aineen ja energian ekvivalenssiin aineen rakennetta ja rakenneosien dynamiikkaa hallitsevina periaatteina
- syventää kokonaiskuvaa fysiikan kehityksestä ja sen pätevyysalueesta luonnonilmiöiden tulkitsijana.

KESKEISET SISÄLLÖT

- sähkömagneettinen säteily
- röntgensäteily
- mustan kappaleen säteily
- valosähköilmiö
- säteilyn hiukkasluonne ja hiukkasten aaltoluonne
- atomimallit esimerkkinä Bohrin atomimalli
- kvantittuminen, viivaspektri, atomin energiatilat ja energiatasokaavio
- atomiytimen rakenne
- radioaktiivisuus ja säteilyturvallisuus
- massan ja energian ekvivalenssi
- ydinreaktiot ja ydinenergia
- aineen pienimmät osaset ja niiden luokittelu

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa FY1

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

9. KERTAUSKURSSI (FY9)

SUORITUS

- koulukohtainen syventävä
- Suoritus muiden kurssien jälkeen opintojen loppuvaiheessa
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kerrataan valikoituja kohtia syventävien kurssien keskeisistä sisällöistä. Pääpaino on aikaisempien vuosien yo-tehtävillä ja vastaustekniikalla.

KESKEISET SISÄLLÖT

- Newtonin mekaniikka
- Muita kohtia oppilasryhmän tarpeet huomioiden

ARVIOINTI

- suorituserkintä (S = suoritettu, H = hylätty)
- kuten kurssissa FY1

AIHEKOKONAISUUDET

1. KURSSI

Hyvinvointi ja turvallisuus

- säteilyltä suojautuminen ja sädehoito
- Newtonin lait liikenneturvallisuudessa, turvavöiden merkitys

Kestävä kehitys

- energia, erityisesti ydinenergia
- energiavarat, energian huononeminen, energian säästäminen

Teknologia ja yhteiskunta

- säteilyn käyttö
- tietokonepohjaisten mittauslaitteiden käyttö

Viestintä ja mediaosaaminen

- tiedonhaku, tiedon kyseenalaistaminen
- raporttien laatiminen

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

- yhteistoiminnallisuuden kehittyminen ryhmätöissä
- oppilas oppii muodostamaan oman perustellun mielipiteensä, tämä on tärkeää
- kokeellisessa työskentelyssä ja siihen liittyvässä keskustelussa ja oppimisessa

2. KURSSI

kestävä kehitys

- energiavarat, energinen huononeminen, energian säästäminen

3. KURSSI

Viestintä- ja mediaosaaminen

Teknologia ja yhteiskunta

- aaltojen lähettäminen ja vastaanottaminen, sähkömagneettinen viestintä

4. KURSSI

Hyvinvointi ja yhteiskunta

- Newtonin lait ja liikenneturvallisuus

5. KURSSI

Teknologia ja viestintä

- satelliitit

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

- gravitaatio ja maailmankuvan muutos

6. KURSSI

Teknologia ja yhteiskunta

- perusmittalaitteiden käyttö, tietokonepohjaiset mittalaitteet, puolijohteiden merkitys

Hyvinvointi ja turvallisuus

- sähköturvallisuus

7. KURSSI

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys

- antaa kuvan sähköalan yrityksissä tarvittavasta osaamisesta

Hyvinvointi ja turvallisuus

- sähkön käytön, siirron ja tuotannon merkitys hyvinvoinnille
- sähkön käyttöön, siirtoon ja tuotantoon liittyvät turvallisuustekijät

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

- sähkön tuotanto ja käyttö maapallolla

Teknologia ja yhteiskunta

- induktio ja sähkömagneettinen värähtely

Viestintä- ja mediaosaaminen

- kurssi antaa perustietoa laitteiden toiminnasta

8. KURSSI

Hyvinvointi ja turvallisuus

- säteily, sen käyttö, säteilylähteet ja säteilyltä suojautuminen
- Kestävä kehitys
- ydinenergia hiilidioksidia tuottamattomana energiamuotona

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

- klassisen maailmankuvan murros 1900-luvun alussa, modernin fysiikan jatkuva ja nopea kehitys

Viestintä- ja mediaosaaminen

- muualla tuotettuun materiaalin perehtyminen ja yhteydenpito, esim. CERN

Teknologia ja yhteiskunta

- teknologian suomat mahdollisuudet ja kehitysnäkymät

20.16 KEMIA

Kemian opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus välittää kuvaa kemiasta yhtenä keskeisenä perusluonnontieteenä, joka tutkii ja kehittää materiaaleja, tuotteita, menetelmiä ja prosesseja kestävän kehityksen edistämiseksi. Opetus auttaa ymmärtämään jokapäiväistä elämää, luontoa ja teknologiaa sekä kemian merkitystä ihmisen ja luonnon hyvinvoinnille tutkimalla aineita, niiden rakenteita ja ominaisuuksia sekä aineiden välisiä reaktioita.

Kemian opetukselle on luonteenomaista kemiallisten ilmiöiden ja aineiden ominaisuuksien havaitseminen ja tutkiminen kokeellisesti, ilmiöiden tulkitseminen ja selittäminen mallien ja rakenteiden avulla, ilmiöiden kuvaaminen kemian merkkikielellä sekä ilmiöiden mallintaminen ja matemaattinen käsittely. Monipuolisin työtavoin ja arviointimenetelmin opiskelijoita ohjataan kemian tietojen ja taitojen sekä persoonallisuuden kaikkien osa-alueiden kehittämiseen. Kemian opetuksen toteutuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden opiskeluvalmiudet ja luodaan myönteinen kuva kemiaa sekä sen opiskelua kohtaan.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Kemian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kemian keskeisimmät peruskäsitteet ja tietää kemian yhteyksiä jokapäiväisen elämän ilmiöihin sekä ihmisen ja luonnon hyvinvointiin
- osaa kokeellisen työskentelyn ja muun aktiivisen tiedonhankinnan avulla etsiä ja käsitellä tietoa elämän ja ympäristön kannalta tärkeitä kemiallisista ilmiöistä ja aineiden ominaisuuksista sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja merkitystä
- osaa tehdä ilmiöitä koskevia kokeita ja oppii suunnittelemaan niitä sekä osaa ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat
- osaa tulkita ja arvioida kokeellisesti tai muutoin hankkimaansa tietoa ja keskustella siitä sekä esittää sitä muille
- perehtyy tieto- ja viestintätekniikan mahdollisuuksiin tiedonhankinnan ja mallintamisen välineinä
- perehtyy nykyaikaiseen teknologiaan teollisuudessa ja ympäristötekniikassa
- osaa käyttää kemiallista tietoa kuluttajana terveyden ja kestävän kehityksen edistämässä sekä osallistuttaessa luontoa, ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon
- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan.

PAKOLLINEN KURSSI

1. Ihmisen ja elinympäristön kemia (KE1)

SUORITUS

- pakollinen
- suoritetaan ensimmäisenä kurssina
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kuvan kemiasta, sen mahdollisuuksista ja merkityksestä
- syventää aiemmin opittujen kemian perusteiden ymmärtämistä kurssilla käsiteltävien asioiden yhteydessä

- osaa orgaanisten yhdisteiden rakenteita, niiden ominaisuuksia ja reaktioita sekä ymmärtää niiden merkityksen ihmiselle ja elinympäristölle
- tuntee erilaisia seoksia sekä niihin liittyviä käsitteitä
- kehittää tietojen esittämisessä ja keskustelussa tarvittavia valmiuksia
- oppii kokeellisen työskentelyn, kriittisen tiedonhankinnan ja -käsittelyn taitoja
- osaa tutkia kokeellisesti orgaanisten yhdisteiden ominaisuuksia ja reaktioita, tuntee erotus- ja tunnistamismenetelmiä sekä osaa valmistaa liuoksia.

KESKEISET SISÄLLÖT

- orgaanisia yhdisteryhmiä kuten hiilivetyjä, orgaanisia happiyhdisteitä, orgaanisia typpi-yhdisteitä sekä niiden ominaisuuksia ja sovelluksia
- orgaanisissa yhdisteissä esiintyvät sidokset sekä poolisuus
- erilaiset seokset, ainemäärä, pitoisuus
- orgaanisten yhdisteiden hapettumis- ja pelkistymisreaktioita sekä protoninsiirto-reaktioita

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- Kemiassa arvioinnin kohteena on kemiallisen tiedon ymmärtäminen sekä soveltamisen taito. Arvioinnissa tulee lisäksi ottaa huomioon kokeellisen tiedonhankinnan ja -käsittelytaitojen kehittyminen, johon kuuluvat
 - havaintojen tekeminen, mittausten ja kokeiden suunnittelu ja toteutus
 - työvälineiden ja reagenssien turvallinen käyttö
 - tulosten esittäminen sekä suullisesti että kirjallisesti
 - tulosten tulkitseminen, mallintaminen ja arviointi
 - johtopäätösten tekeminen ja soveltaminen.
- Kemiassa arvioinnin menetelminä käytetään kurssikokeita, osallistumisaktiivisuuden seuranta, kokeellista työskentelyä, työselostuksia, projektitöitä, esitelmiä tai tutkielmia. Lisäksi opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

2. Kemian mikromaailma (KE2)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- voidaan suorittaa kurssin KE1 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee aineen rakenteen ja ominaisuuksien välisiä yhteyksiä
- osaa käyttää aineen ominaisuuksien päättelyssä erilaisia kemian malleja, taulukoita ja järjestelmiä
- ymmärtää orgaanisten yhdisteiden rakenteita ja tuntee rakenteen määrityksessä käytettäviä menetelmiä
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen aineiden rakenteeseen, ominaisuuksiin ja reaktioihin liittyviä ilmiöitä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- alkuaineiden ominaisuudet ja jaksollinen järjestelmä
- elektroniverhon rakenne ja atomiorbitaalit

- hapetuslukujen määräytyminen ja yhdisteen kaava
- kemiallinen sidos, sidosenergia ja aineen ominaisuudet
- atomiorbitaalien hybridisoituminen ja orgaanisten yhdisteiden sidos- ja avaruusrakenne
- isomeria

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa KE1

3. Reaktiot ja energia (KE3)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- voidaan suorittaa kurssin KE1 ja KE2 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kemiallisen reaktion tapahtumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä niiden merkityksen elinympäristössä (teollisuus)
- ymmärtää energian sitoutumisen ja vapautumisen kemiallisissa reaktioissa sekä niiden merkityksen yhteiskunnassa
- osaa kirjoittaa reaktioyhtälöitä ja käsitellä reaktioita matemaattisesti
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen reaktioihin, reaktionopeuteen ja -mekanismeihin liittyviä ilmiöitä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu
- epäorgaanisia ja orgaanisia reaktiotyyppejä, mekanismeja sekä sovelluksia
- stoikiometrisia laskuja, kaasujen yleinen tilanyhtälö
- energianmuutokset kemiallisessa reaktiossa
- reaktionopeus ja siihen vaikuttavat tekijät

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa KE1

4. Metallit ja materiaalit (KE4)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- voidaan suorittaa kurssien KE1 ja KE2 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee teollisesti merkittäviä raaka-aineita sekä niiden jalostusprosesseja
- tuntee hapettimia ja pelkistimiä ja niiden käyttöä sekä osaa kirjoittaa hapettumis-pelkistymisreaktioita
- osaa sähkökemiallisten ilmiöiden periaatteet sekä niihin liittyviä kvantitatiivisia sovelluksia
- tuntee erilaisia materiaaleja, niiden koostumusta, ominaisuuksia ja valmistusmenetelmiä sekä kulutustavaroiden ympäristövaikutusten arviointiin käytettäviä menetelmiä
- osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen metalleihin ja sähkökemian liittyviä ilmiöitä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- sähkökemiallinen jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari ja elektrolyysi
- hapettumis-pelkistymisreaktiot
- metallit ja epämetallit sekä niiden happi- ja vety-yhdisteet
- bio- ja synteettiset polymeerit, komposiitit

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa KE1

5. Reaktiot ja tasapaino (KE5)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- voidaan suorittaa kurssien KE1, KE2 ja KE3 jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää reaktion tasapainotilan muodostumisen ja niihin liittyviä laskennallisia tasapainosovelluksia
- ymmärtää tasapainon merkityksen ja tutustuu tasapainoon teollisuuden prosesseissa ja luonnon ilmiöissä
- osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- reaktiotasapaino
- happo-emästasapaino, vahvat ja heikot protolyytit, puskuriliuokset ja niiden merkitys
- liukoisuus ja liukoisuustasapaino
- tasapainoon liittyvät graafiset esitykset

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa KE1

KOULUKOHTAISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

6. Kemian kertaus (KE6)

SUORITUS

- koulukohtainen syventävä

- suoritetaan viimeisenä kurssina. Kurssille voi osallistua, vaikka ei ole suorittanut kaikkia kursseja KE1 - KE5.
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on kerrata ja syventää kurssien KE1 - KE5 sisältöjä

KESKEISET SISÄLLÖT

- lukion kemian keskeisten sisältöjen kertaus
- kemialliset laskut
- kemian reaalikoetehtävät

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa KE1

SOVELTAVAT KURSSIT

7. Kemian työkurssi (KE7)

SUORITUS

- soveltava
- voidaan suorittaa, kun vähintään kolme kemian pakollista ja syventävää kurssia on opiskeltu
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on tutustua kemian työ- ja tutkimusmenetelmiin

KESKEISET SISÄLLÖT

- erilaiset työmenetelmät
- johtopäätösten teko kokeellisten mittausten perusteella
- erilaiset tietokonesovellukset
- työselostuksen laadinta
- vierailu korkeakouluasteen laboratorioissa tai yrityksessä

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa KE1

AIHEKOKONAISUUDET

AKTIIVINEN KANSALAISSUUS JA YRITTÄJYYS

Yrittäjyyttä opiskelija oppii esim. yritys- ja tehdasvierailujen kautta. Yritys- ja oppilaitosvierailuilla sekä koulujen välisellä verkostoitumisella syvenevät kaikki aihekokonaisuudet.

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Hyvinvointi ja turvallisuus tulevat korostetusti huomioiksi kurssien kokeellisessa osuudessa.

KESTÄVÄ KEHITYS

Kestävän kehityksen periaate sekä hyvinvointi ja turvallisuus ovat kemian opiskelun perustana. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään, käyttämään ja tekemään oikeita valintoja niin opiskelutilanteissa kuin arkielämässäkin. Ns. vihreän kemian periaatteet huomioidaan koko lukion oppimäärässä. Mahdollisuuksien mukaan laboratoriotyöt tehdään mikromittakaavassa, jolloin säästyy kemikaaleja ja syntyvien jätteiden määrä pienenee. Kestävä kehitys ja teknologia korostuvat kursseissa 4 ja 5.

KULTTUURI-IDENTITEETTI JA KULTTUURIEN TUNTEMUS

Kemian ja sen teknologian kehitystä käsiteltäessä oppilaita ohjataan tarkastelemaan myös oman kulttuurimme ja vieraiden kulttuurien yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia.

TEKNOLOGIA JA YHTEISKUNTA,

Teknologia ja yhteiskunta -aihekokonaisuuden tulisi ohjata oppijaa pohtimaan teknologian kehittymistä ja kehittämistä suhteessa yhteiskunnallisiin muutoksiin historiallisista, ajankohtaisista ja tulevaisuuden näkökulmista ottaen huomioon kestävän kehityksen periaatteet. Opiskelijan tulee oppia tarkastelemaan teknologian arvolähtökohtia ja seurannaisvaikutuksia niin omassa elämässään kuin globaalisestikin. Opetuksessa korostetaan teknologian kehittämistyöhön liittyvää innovatiivisuutta sekä ongelmanratkaisutaitoja.

VIESTINTÄ- JA MEDIAOSAAMINEN

Oppijaa rohkaistaan käyttämään tiedonhankinnan ja mallintamisen välineenä viestintä- ja mediatekniikkaa ohjaten häntä samalla kriittisyyteen tiedon totuudellisuudesta. Opiskelijat laativat työselostuksia ja -raportteja.

USKONTO

Uskonnonopetuksen keskeinen tehtävä on perehdyttää opiskelija omaan uskontoonsa, sen kulttuuriperintöön sekä uskonnosta nousevaan elämänkatsomukselliseen ja eettiseen ajatteluun. Muihin uskontoihin tutustutaan niiden omista lähtökohdista käsin. Uskonnonopetuksessa uskontoa tarkastellaan laajasti osana kulttuuria ja yhteiskuntaa sekä yhteisön ja yksilön elämää.

Uskonnonopetus on erilaisia näkemyksiä huomioon ottavaa ja yksilöllistä vakaumusta kunnioittavaa. Oppiaineuksen opetuksessa hyödynnetään viimeaikaista teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta. Koska uskonto on osa kulttuuria ja yhteiskuntaa, uskonnonopetuksella on luontaiset kytkennät myös humanistis-yhteiskunnallisiin tieteisiin ja taideaineisiin.

Uskonnonopetuksessa luodaan edellytykset ymmärtää uskontoja ja soveltaa tätä tietoa oman maailmankatsomuksen, kulttuurin ja yhteiskunnan jäsentämisessä sekä kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa käytetään hyväksi uskontojen omia lähteitä, tutkimusta ja eri medioiden välittämää ajankohtaista materiaalia. Opetuksessa painottuvat aktivoivat työtavat, joiden avulla uskonnon sisältöjä liitetään opiskelijoiden kokemus-maailmaan ja autetaan heitä prosessoimaan ja sisäistämään kurssien sisältöjä ja kasvamaan asetettujen tavoitteiden suuntaan.

Opetuksen tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa niin, että hän ymmärtää uskonnon merkityksen ja vaikutuksen niin yksityisen ihmisen ja yhteisön elämässä kuin yhteiskunnassa ja kulttuurissakin
- hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoa, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida erilaisia uskontoihin liittyviä kysymyksiä
- kykenee rakentamaan, jäsentämään ja arvioimaan omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään sekä arvostaa oman kulttuurinsa ja muiden kulttuurien uskonnollista perinnettä
- kunnioittaa ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus ja pystyy elämään ja toimimaan eri kulttuureista tulevien ja eri tavoin ajattelevien ja uskovien ihmisten kanssa monikulttuurisessa yhteiskunnassa ja maailmassa
- ymmärtää henkilökohtaisen vastuun merkityksen sekä tiedostaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavat arvot ja niiden merkityksen
- hallitsee uskonnollisiin ja moraalisiin kysymyksiin liittyviä keskustelu- ja ajattelutaitoja sekä uskontoihin liittyvän tiedon itsenäistä hankintaa ja kriittistä arviointia.

20.17 EVANKELIS-LUTERILAINEN USKONTO

PAKOLLISET KURSSIT

1. Uskonnon luonne ja merkitys (UE1)

SUORITUS

- Pakollinen kurssi
- itsenäinen suoritus on mahdollinen perustellusta syystä
- ei määräyksiä suoritusjärjestyksestä.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää, millainen ilmiö uskonto on, ja tuntee Raamatun ominaislaadun pyhän kirjallisuuden edustajana
- ymmärtää uskonnon yleismaailmallisen luonteen, uskonnoissa ilmenevät kysymyksenasettelut ja uskonnon nivoutumisen kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- saa aineksia ja käsitteellisiä välineitä oman maailmankatsomuksensa jäsentämiseen
- tuntee Raamatun vaikutuksen länsimaisessa kulttuurissa ja Raamatun tutkimuksen osana uskonnon tutkimusta
- oppii pyhyiden ymmärtämisen avulla kunnioittamaan ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus.

KESKEISET SISÄLLÖT

- uskonnon määrittely ja tutkiminen
- uskonnon ydinkysymykset
- uskonto yhteisössä ja yksilön kokemuksessa
- Raamattu pyhänä kirjallisuutena
- yleispiirteet Raamatun synnystä ja sisällöstä
- Raamatun tutkimus- ja tulkintatavat
- Raamatun vaikutukset maailmankuvaan ja kulttuuriin

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- Arviointi kohdistuu peruskäsitteiden hallinnan lisäksi katsomuksellisten ajattelutaitojen hallintaan, joka tarkoittaa kykyä yhdistellä, eritellä ja arvioida uskontoja, uskonnon ja kulttuurin sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutusta. Yksi arvioitava taito on myös kyky ymmärtää uskonnon (uskontotiedon ja raamattutiedon) tieteellisen tutkimisen perusajatuksia. Opetuksessa opiskelijoita ohjataan arvioimaan asetettujen ja omien tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan työn määrä ja laatu sekä opiskelijoiden yksilölliset taidot. Arvioinnin tulee kannustaa opiskelijoita oman työskentelynsä suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

2. Kirkko, kulttuuri ja yhteiskunta (UE2)

SUORITUS

- Pakollinen kurssi
- itsenäinen suoritus on mahdollinen perustellusta syystä
- ei määräyksiä suoritusjärjestyksestä.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, miten kristillinen kirkko on muotoutunut, levinnyt ja vaikuttanut ympäristöönsä eri aikoina ja miten se on ollut vuorovaikutuksessa aikansa kulttuurin ja yhteiskunnan kanssa
- tuntee kirkon opin rakentumisen, jumalanpalveluselämän ja taiteen vuorovaikutuksen, sekä kirkon poliittisen ja sosiaalisen merkityksen historian eri vaiheissa
- ymmärtää, miten kristinusko vaikuttaa erilaisina kirkkokuntina eri puolilla maailmaa
- osaa analysoida erilaisten kristillisten perinteiden ilmenemistä nykyajassa ja ymmärtää näihin sisältyvän yhteisen, ekumeenisen perustan.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kristillisen kirkon synty
- alkukirkosta idän ja lännen kirkon eroon
- lännen kirkko keskiajalla
- idän kirkon kehitys
- reformaatio ja kirkkojen kehitys uudella ajalla
- nykyinen kristikunta ja kirkkojen rooli nykyajan maailmassa
- kirkkojen ja uskontojen välinen vuoropuhelu

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- arviointi kohdistuu katsomuksellisten ajattelutaitojen hallintaan, joka tarkoittaa kykyä yhdistellä, eritellä ja arvioida uskontoja, uskonnon ja kulttuurin sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutusta. Kirkkohistorian kurssissa korostuu erityisesti kyky ja taito hahmottaa historiallisia kehityslinjoja ja syyseuraussuhteita sekä kirkon historian tapahtumien heijastuksia kristikunnan nykytilaan. Opiskelijan kyky liittää oppimansa ajankohtaisiin maailmantapahtumiin ja seurata uutisia on yksi arviointiin myönteisesti vaikuttava tapa osoittaa harrastuneisuutta. Opetuksessa opiskelijoita ohjataan arvioimaan asetettujen ja omien tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan työn määrä ja laatu sekä opiskelijoiden yksilölliset taidot. Arvioinnin tulee kannustaa opiskelijoita oman työskentelynsä suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

3. Ihmisen elämä ja etiikka (UE3)

SUORITUS

- pakollinen kurssi
- itsenäinen suoritus on mahdollinen perustellusta syystä
- ei määräyksiä suoritusjärjestyksestä.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee eettisen kysymyksenasettelun ja ymmärtää elämäkysymysten ja eettisen pohdinnan merkityksen
- saa käsitteellisiä välineitä eettisten kysymysten tarkasteluun

- ymmärtää tekevänsä päivittäin moraalisia valintoja ja tietää olevansa vastuussa ratkaisuksistaan
- saa perustiedot ihmisen elämänkysymyksistä ja ajankohtaisista etiikan aiheista ja osaa kytkeä ne uskonnon kannalta keskeisiin kysymyksenasetteluihin
- ymmärtää Raamatun yhteyden elämänkysymyksiin ja etiikkaan
- ymmärtää kristinuskon ja etiikan yhteyden, erityisesti luterilaisen etiikan keskeisen sisällön ja kirkkojen eettisten kannanottojen taustalla olevia teologisia perusteita.

KESKEISET SISÄLLÖT

- ihmisen tärkeät elämänkysymykset: elämän tarkoitus, kärsimys, kuolema
- kristillinen käsitys Jumalasta, ihmisestä, luonnosta ja pelastumisesta
- hyvän ja pahan käsitteet
- kristillinen etiikka ja etiikan teoriat
- yksilöeettisiä kysymyksiä
- yhteiskuntaeettisiä kysymyksiä

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- Katsomuksellisista ajattelutaidoista kurssilla ja sen arvioinnissa korostuvat eettisen pohdinnan laatuun liittyvät taidot (soveltaminen, omaehtoinen tiedonhankinta ja pohdinta, kyky oivaltaa moraaliulottuvuuksia) sekä kyky eritellä ja arvioida uskontojen vaikutuksia moraalityönsuhteiden sisältöihin ja motivaatioon.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

4. Uskontojen maailmat (UE4)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä kurssi
- suositellaan suoritettavaksi UE1:n jälkeen
- itsenäinen suorittaminen on mahdollista perustellusta syystä.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maailmanuskontojen ominaispiirteet
- ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ajatteluun, kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- ymmärtää eri uskonnoissa ilmenevien ihmiselämän peruskysymysten samankaltaisuuden ja oppii arvostamaan muiden kulttuurien uskonnollista ja eettistä perinnettä.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssilla käsitellään hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja, juutalaisuutta ja islamia alla olevien teemojen näkökulmasta. Lisäksi tarkastellaan luonnonkansojen uskontojen yhteisiä piirteitä.

- uskontojen levinneisyys ja kannattajamäärät
- uskontojen pyhät kirjat ja oppi
- uskontojen eettiset ohjeet
- uskontojen kultit ja rituaalit
- uskontojen suuntaukset
- uskonnot ja yhteiskunta

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- arviointi kohdistuu paisti sisällölliseen tiedolliseen osaamiseen myös katsomuksellisten ajattelutaitojen hallintaan, joka tarkoittaa kykyä yhdistellä, eritellä ja arvioida uskontoja, uskonnon ja kulttuurin sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutusta. Opetuksessa opiskelijoita ohjataan arvioimaan asetettujen ja omien tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan työn määrä ja laatu sekä opiskelijoiden yksilölliset taidot. Arvioinnin tulee kannustaa opiskelijoita oman työskentelynsä suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

5. Mihin suomalainen uskoo? (UE5)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä kurssi
- itsenäinen suorittaminen on mahdollista perustellusta syystä.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee uskonnon ilmenemismuodot Suomessa muinaissuomalaisesta uskonnosta nykypäivän uskonnollisuuteen
- ymmärtää Suomen uskonnollisista ja maailmankatsomuksellisista kysymyksistä käytyä keskustelua ja siihen liittyviä taustatekijöitä
- osaa jäsentää Suomen uskonnollisia liikkeitä niiden toiminnan ja opillisten korostusten näkökulmasta.

KESKEISET SISÄLLÖT

- muinaissuomalainen uskonto
- Suomen kirkkohistorian yleislinjat
- luterilainen kirkko ja muut kristilliset kirkot nykypäivän Suomessa
- ei-kristilliset yhteisöt Suomessa
- kristinuskon vaikutus suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- Arviointi kohdistuu tiedollisen osaamisen lisäksi katsomuksellisten ajattelutaitojen hallintaan, joka tarkoittaa kykyä yhdistellä, eritellä ja arvioida uskontoja, uskonnon ja kulttuurin sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutusta. Opetuksessa opiskelijoita ohjataan arvioimaan asetettujen ja omien tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan työn määrä ja laatu sekä opiskelijoiden yksilölliset taidot. Arvioinnin tulee kannustaa opiskelijoita oman työskentelynsä suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

AIHEKOKONAISUUDET

Kaikki aihekokonaisuudet sisältyvät uskonnon pakollisten ja syventävien kurssien sisältöihin. Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys niveltävät kurssien UE1 ja UE3 sisältöihin, hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvät kurssien UE3 ja UE5 sisällöt, kestävää kehitystä käsitellään kurssilla UE3, teknologian ja yhteiskunnan kysymyksiä pohditaan samaten kurssilla UE3, ja lähes kaikki lukion uskonnon kurssit liittyvät tavalla tai toisella viestintään ja mediaosaamiseen sekä varsinkin kulttuuri-identiteettiin ja kulttuurien tuntemukseen.

20.18 ORTODOKSINEN USKONTO

PAKOLLISET KURSSIT

1. Ortodoksinen maailma (UO1)

SUORITUS

- pakollinen kurssi

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kirkon synnyn ja kehityksen sekä kirkon nykyisyyttä muovanneet tekijät
- ymmärtää oman kirkkonsa muotoutumisen historian kulussa
- tuntee ortodoksisia paikalliskirkkoja sekä niiden historiallista ja kulttuurista merkitystä
- näkee oman uskonnollisen perinteensä osana historiallista ketjua.

KESKEISET SISÄLLÖT

- varhaiskirkko
- Bysantin aika - oppi ja hallinto määräytyvät
- idän ja lännen kirkon ero
- Venäjän kirkko ja muut ortodoksiset paikalliskirkot
- orientaaliset kirkot
- lännen kirkot

ARVIOINTI

- numeroarviointi

2. Uskonoppi ja etiikka (UO2)

SUORITUS

- pakollinen kurssi

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee ortodoksisen kirkon opin lähteet ja perusteet
- hahmottaa eri kirkkojen opillisia eroja ja eriävään kehitykseen johtaneita syitä
- tuntee ortodoksisen ihmiskuvan ja etiikan perusteet sekä ymmärtää, kuinka näiden pohjalta kirkko voi muodostaa eettisiä kannanottoja uusiin esille tuleviin kysymyksiin
- ymmärtää, että eri maiden ortodoksiset kirkot voivat päätyä erilaisiin eettisiin tulkintoihin.

KESKEISET SISÄLLÖT

- ortodoksisen opin lähteet ja pyhän käsite
- Pyhä Kolminaisuus
- Jumalansynnyttäjä
- pyhät ihmiset ja ajan pyhittäminen
- ortodoksinen ihmiskuva
- yksilö- ja yhteisöeettisiä kysymyksiä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

3. Raamattutieto (U03)

SUORITUS

- pakollinen kurssi

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Raamatun synnyn ja rakenteen sekä taustalla vaikuttaneen kulttuurihistorian
- hahmottaa jumalakuvan kehityksen historian kulussa ja Raamatun sisällä sekä messiasodotuksen syntymisen ja täyttymisen Palestiinassa
- tuntee Raamatun käytön ortodoksisessa kirkossa ja sen liturgisessa elämässä
- ymmärtää eri Raamatun kirjojen merkityksen tämän päivän kristinuskolle ja erityisesti ortodoksiselle kirkolle sekä Raamatun merkityksen etiikan muotoutumisessa
- osaa omatoimisen Raamatun käytön.

KESKEISET SISÄLLÖT

- Jumala ja ihminen Pentateukissa
- viisaukirjallisuus
- profeetat ja messiasodotus
- evankeliumien synty ja niiden erityispiirteet
- Jeesuksen henkilö
- Apostolien tekojen kuvaus kirkon ensi vaiheista
- Paavali ja hänen kirjeensä

ARVIOINTI

- numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

4. Uskontojen maailmat (U04)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä kurssi

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maailmanuskontojen ominaispiirteet
- ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ajatteluun, kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- ymmärtää eri uskonnoissa ilmenevien ihmiselämän peruskysymysten samankaltaisuuden ja oppii arvostamaan muiden kulttuurien uskonnollista perinnettä.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssilla käsitellään hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja, juutalaisuutta ja islamia alla olevien teemojen näkökulmasta. Lisäksi tarkastellaan kristillisperäisiä uskontoja ja uususkontoja.

- uskontojen levinneisyys ja kannattajamäärät
- uskontojen pyhät kirjat ja oppi
- uskontojen eettiset ohjeet
- uskontojen kultit, rituaalit ja taide
- uskontojen suuntauksat
- uskonnot ja yhteiskunta

ARVIOINTI

- numeroarviointi

5. Ortodoksinen Suomi (U05)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä kurssi

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen ortodoksisen kirkon historian ja nykypäivän
- ymmärtää eri kirkkojen merkityksen suomalaisessa yhteiskunnallisessa kehityksessä
- hahmottaa uskonnon ilmenemisen taiteessa
- tuntee Suomessa elävää monikansallista ortodoksista kulttuuria
- osaa jäsentää nykyistä uskonnollista tilannetta Suomessa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- suomalainen muinaisusko
- ortodoksit idän ja lännen välissä
- katolisuudesta luterilaisuuteen
- itsenäisen Suomen ortodoksinen kirkko
- maahanmuuttajien ortodoksinen perinne - ykseys ja erilaisuus
- uskonnollinen tilanne nykypäivän Suomessa

ARVIOINTI

- numeroarviointi

AIHEKOKONAISUUDET

Kaikki aihekokonaisuudet sisältyvät uskonnon pakollisten ja syventävien kurssien sisältöihin.

- Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys sisältyy kursseihin U02 ja U05
- Hyvinvointi ja turvallisuus sisältyy kursseihin U02, U04 ja U05
- Kestävä kehitys sisältyy kaikkiin kursseihin
- Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus sisältyy kaikkiin kursseihin
- Teknologia ja yhteiskunta sisältyy kurssiin U02
- Viestintä ja mediaosaaminen sisältyy kursseihin U02 ja U04.

20.19 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Elämäkatsomustieto oppiaineena on perustaltaan monitieteinen. Filosofian ohella se hyödyntää niin ihmis-, yhteiskunta- kuin kulttuuritieteitäkin. Elämäkatsomustiedon opetuksessa ihmisiä pidetään luonnollisina, tajunnallisina ja kulttuurisina toimijoina, jotka luovat ja uusintavat merkityksiä keskinäisessä kanssakäymisessään. Inhimilliset katsomukset ja käytännöt nähdään yksilöiden, yhteisöjen ja traditioiden vuorovaikutuksen tuloksena syntyneinä. Elämäkatsomustiedon opetus rakentuu ihmiskäsitykselle, joka korostaa ihmisten mahdollisuutta elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja tavoitteellisina. Oppiaineen opetuksessa painotetaan ihmisten kykyä tutkia maailmaansa ja laajentaa sitä koskevaa tietämystään sekä yhteisellä toiminnallaan tietoisesti ohjata elämäänsä. Näistä lähtökohdista oppiaine tukee opiskelijoiden elämäkatsomuksen ja identiteetin muotoutumista sekä heidän yhteisöllisten hyvän elämän ihanteidensa ja käytäntöjensä hahmottumista.

Elämäkatsomustieto kartuttaa pohdiskelevasti ja keskustellen opiskelijoiden kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, toiminnallista arviointikykyä ja tilannetajua, eettisiä valmiuksia ja suvaitsevaisuutta sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Katsomuksellisen arviointikyvyn kehittyminen on avain hyvään elämään sekä yksilöllisesti että yhteisöllisesti.

Opetuksen tavoitteet

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija saa tukea pyrkimyksilleen

- rakentaa identiteettiään ja elämäkatsomustaan
- laajentaa katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään
- kehittää arvostelu-, harkinta ja toimintakykyään
- sisäistää ihmisoikeuksien, myönteisen monikulttuurisuuden, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestäväen kehityksen periaatteita.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Hyvä elämä (ET1)

SUORITUS

- pakollinen kurssi
- perustellusta syystä kurssin voi suorittaa itsenäisesti.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kasvattaa kykyään sitoutua valitsemiinsa moraalisiin periaatteisiin ja haluaan toimia arvostustensa mukaisesti
- kasvattaa valmiuttaan ja haluaan välittää ja kantaa vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteiskunnasta ja luonnosta
- kehittää kykyään nähdä kokonaisuuksia yhä monimuotoisemmaksi käyvässä maailmassa ja näin vahvistaa kykyään muodostaa omaa identiteettiään ja elämäkatsomustaan
- oppii arvioimaan uskomuksia ja elämäkatsomuksia koskevia väitteitä
- kehittää taitojaan ilmaista identiteettiään ja elämäkatsomustaan sekä niihin liittyviä näkemyksiään ja tuntemuksiaan suvaitsevaisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssilla pohditaan, mitä on hyvä elämä, millaisista aineksista identiteetti ja yksilöllinen elämä koostuvat ja millaiset mahdollisuudet ihmisillä on tavoitella hyvää elämää.

- peruskäsitteet: elämäkatsomus, elämäkatsomustieto, hyvä elämä, minuus, identiteetti
- hyvä elämä: ihmisen perustarpeita, maallisia ja uskonnollisia hyvän elämän malleja
- ihmisen yksilöllisen olemassaolon peruskysymykset: vapaa tahto ja valinnat, syntymä ja kuolema, optimismi, pessimismi ja realismi
- elämäntiedon keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys
- identiteetin muodostaminen ihmisen elämänkaaren aikana sekä eettiset valinnat eri elämäntilanteissa
- yksilöllinen elämä ennen sekä nykyisessä monien mahdollisuuksien yhteiskunnassa
- hyveitä ja paheita koskevia käsityksiä ennen ja nyt sekä niiden suhde elämäntapoihin ja tottumuksiin

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- elämäntiedon arvioinnissa arvioidaan sisällöllisen tiedon omaksumisen ja katsomuksellisen ymmärryksen kehittymisen lisäksi opiskelijan valmiutta tarkastella sekä ilmaista katsomuksellisia aiheita monipuolisesti, taitavasti ja luovasti. Katsomukselliset kysymykset ovat usein henkilökohtaisia, mutta niiden pohdiskelun perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys, johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja systemaattisuus. Katsomusten, arvostusten ja uskomusten arviointi- ja ilmaisutavoissa arvostetaan suvaitsevaisuutta, eri näkökulmien ja toisten katsomustapojen huomioimista.

2. Maailmankuva (ET2)

SUORITUS

- Pakollinen kurssi
- Perustellusta syystä kurssin voi suorittaa itsenäisesti.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan historiallisesti merkittäviä ja nykyajassa vaikuttavia maailmankuvia sekä kasvattaa tietämystään niiden perustalla olevista uskomusjärjestelmistä
- oppii kysymään ja arvioimaan väitteiden ja uskomusjärjestelmien perusteluja
- kehittää ymmärrystään eri instituutioiden merkityksestä maailmankuvan muokkaajina ja välittäjinä
- jäsentää omaa maailmankuvaansa samalla pitäen sen avoimena mielekkäälle keskustelulle.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssilla pohditaan maailmankuvan muodostumista ja maailmankuvien eroja. Kurssilla perehdytään maailman käsitteellistämisen tapoihin sekä tiedon ja eri yhteisöllisten instituutioiden merkitykseen siinä.

- maailmankuvan, maailmankatsomuksen ja elämäntiedon käsitteet ja niiden keskinäinen suhde
- maailmankuvan rakenne ja ydinalueet: käsityksiä ihmisestä, yhteiskunnasta, kulttuurista ja luonnosta sekä todellisuuden rakenteesta
- maalliset ja uskonnolliset katsomukset maailmankuvan perustana: tieteiden, näennäistieteiden ja uskontojen rajankäynti
- koulu, media ja taide maailmankuvaa luovina ja välittävinä instituutioina
- länsimaisen maailmankuvan murrokset ja mullistajat
- kokemusten, arkikäsitteiden ja uskomusten synty ja tiedollinen luotettavuus

- maailmankuvien ja tiedon lähteiden järkipäiväinen arviointi

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa ET1

3. Yksilö ja yhteisö (ET3)

SUORITUS

- Pakollinen kurssi.
- Perustellusta syystä kurssin voi suorittaa itsenäisesti.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja yksilölliselle identiteetille
- oppii arvioimaan omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä ja yhteiskunnassa, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä
- oppii tarkastelemaan yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toimintaa osana yhteiskunnallista vallankäyttöä
- oppii arvioimaan poliittisia keinoja ja päämääriä sekä kasvattaa kykyään ja haluaan rakentamaan yhteiskunnalliseen osallistumiseen
- ymmärtää ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeudenmukaisuuden merkityksen hyvän yhteiskunnan ja tulevaisuuden kannalta.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssilla pohditaan yksilöä, yhteisöllisyyttä, yhteiskuntaa ja ihmisten välistä vuorovaikutusta. Kurssilla perehdytään oikeudenmukaisuuden, ihmisoikeuksien ja demokratian toteutumiseen.

- ihminen sosiaalisena olentona, yksilöiden vuorovaikutus ja yhteisöllisyys, yksityinen ja julkinen
- vallan käsite, vallan muodot ja valtasuhteet sekä erilaiset vaikuttamiskeinot
- teorioita yhteiskunnan rakenteesta ja muutoksesta
- hyvä kansalainen suomalaisena, eurooppalaisena ja maailmankansalaisena
- ihmisoikeudet, ihmisoikeussopimukset ja niiden historia, ihmisoikeusrikoksia kuten holokausti
- poliittiset ihanteet, ideologiat, utopiat ja demokratian muodot
- oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena, maailmanlaajuisena ja ekologisena kysymyksenä

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa ET1.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

4. Kulttuuriperintö ja identiteetti (ET4)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä kurssi
- Itsenäinen suorittaminen mahdollista.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan kulttuuria merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana
- tutustuu erilaisiin kulttuuriperintöihin ja niihin liittyviin elämäntapoihin
- kehittää kykyään arvioida ihmisten käsityksiä ja tekoja suhteessa heidän omiin arvostuksiinsa ja uskomusjärjestelmiinsä
- oppii suvaitsevaisuutta erilaisia elämänkatsomuksellisia ratkaisuja ja identiteettivalintoja kohtaan
- perehtyy suomalaisen identiteetin ilmenemismuotoihin
- ymmärtää rasmin, muukalaisvihan ja syrjinnän ihmisoikeusloukkauksina.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssilla pohditaan kulttuuriperintöä hyvän elämän lähtökohtana ja hyvän elämän mittana sekä toisaalta jatkuvasti kehittyvänä ja muuttuvana ilmiönä. Kurssilla perehdytään sekä maailman että suomalaisen nyky-yhteiskunnan monikulttuurisuuteen.

- kulttuurin käsite ja merkitys ennen ja nyt
- identiteetti, etnisuus ja kulttuuriperintö
- saamelaiset, suomalaiset ja eurooppalaiset kulttuuripiirteet ja niiden nykyinen merkitys
- kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus
- etninen ja kulttuurinen moninaisuus Suomessa ja maailmassa
- elämä monikulttuurisessa yhteiskunnassa
- etnosentrisuus sekä rasmin ja suvaitsevaisuuden historiaa

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa ET1

5. Maailman selittäminen katsomusperinteissä (ET5)

SUORITUS

- Syventävä kurssi
- Itsenäinen suorittaminen mahdollista

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää herkkyyttään arvioida arvostuksissa ja uskomusjärjestelmissä esiintyviä eroja ja yhtäläisyyksiä
- oppii arvioimaan uskomuksia ja elämänkatsomuksia koskevia väitteitä
- tuntee eri kulttuureissa vaikuttavia ja tärkeinä pidettyjä uskomusjärjestelmiä ja elämän-
- katsomuksellisia ratkaisuja sekä kasvattaa tietämystään niiden taustoista sekä niiden välittymisestä nykyaajassa
- ymmärtää myyttien ja uskonnollisten käsitysten historiallisen synnyn ja nykyisen merkityksen maailman ilmiöiden selittäjinä
- oppii hahmottamaan maailman selittämistä eurooppalaisessa kulttuuriperinnössä.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssilla pohditaan erilaisia tapoja selittää maailmaa myyttisissä, uskonnollisissa ja katsomuksellisissa perinteissä. Kurssilla perehdytään erilaisten katsomusten syntyyn, historiaan ja tutkimukseen.

- maailman myyttinen selittäminen ennen ja nyt
- uskonnon ja uskonnollisuuden olemus
- uskontokritiikki: sosiologinen, moraalinen, antropologinen ja psykologinen

- ateismi ja agnostismi
- sekulaarin humanismin ja vapaa-ajattelun historiaa ja nykysuuntauksia
- humanismi ja kristinusko länsimaiden katsomuksellisina perusvirtauksina

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa ET1.

AIHEKOKONAISUUDET

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys (ET1, ET3)

Hyvinvointi ja turvallisuus (ET1, ET3)

Kestävä kehitys (ET1, ET3)

Teknologia ja yhteiskunta (ET2, ET3)

Viestintä ja mediaosaaminen (ET2)

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus (ET 1, ET4, ET5)

20.20 FILOSOFIA

Filosofinen ajattelu käsittelee koko todellisuutta, sen monimuotoista hahmottamista sekä ihmisen toimintaa siinä. Filosofian erityisluonne on sen tavassa jäsentää ongelmia käsitteellisesti, järkiperaisesti ja keskustellen. Filosofian opiskelu lukiossa tukee opiskelijoiden yksilöllistä kehitystä ja edistää yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia, joita tarvitaan muuttuvassa ja monimutkaisessa yhteiskunnassa. Filosofiasa opiskeltavat tiedolliset kokonaisuudet ovat välttämättömiä kulttuuriperinnön ja nykykulttuurin ymmärtämiseksi.

Filosofian käytännön merkitys perustuu siihen, että opiskelija oppii jäsentämään käsitteellisesti arvoja, normeja ja merkityksiä koskevia kysymyksiä. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Tietojen ja taitojen erikoistumisen vastapainona filosofian opiskelu opettaa hahmottamaan laajempia käsitteellisiä kokonaisuuksia ja yhteyksiä. Se auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset todellisuudesta, arvoista ja normeista voivat muodostaa keskenään johdonmukaisia kokonaisuuksia tai olla keskenään ristiriidassa. Filosofia kehittää arvostelukykyä.

Filosofian opetus edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Filosofiasa annetaan runsaasti tilaa opiskelijoiden yksilöllisten näkemysten muodostamiselle. Kun opiskelijat paneutuvat filosofian peruskysymyksiin, joihin ei ole yksinkertaisia ratkaisuja, he oppivat muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Mutkikkaiden kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijoissa kykyä luottaa omiin yksilöllisiin mahdollisuuksiinsa selvittää vaikeitakin ongelmia. Filosofian opiskelu tukee oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuullisiksi ja suvaitsevaisiksi kansalaisiksi.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa hahmottaa filosofisia ongelmia ja niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja
- osaa jäsentää puhetta ja tekstiä käsitteellisesti sekä tunnistaa väitteitä ja niiden perusteluja
- ymmärtää erilaisten filosofisten käsitysten perusteluja sekä pystyy keskustelemaan niistä johdonmukaisesti ja järkevästi
- hallitsee yleissivistävät perustiedot sekä filosofian historiasta että nykysuuntauksista ja osaa suhteuttaa niitä yhteiskunnan ja kulttuurin ilmiöihin.

PAKOLLINEN KURSSI

1. Johdatus filosofiseen ajatteluun (F11)

SUORITUS

- Pakollinen kurssi
- Itsenäistä suorittamista ei suositella.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa filosofisia ongelmia ja niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja, ymmärtää, miten filosofiasa käsitteellistetään todellisuutta, tietämistä, toimintaa ja arvoja
- tunnistaa erilaisia filosofisia, tieteellisiä ja arkisia käsityksiä todellisuudesta, sen tietämisestä ja siinä toimimisesta
- hahmottaa kuvailevien ja normatiivisten väitteiden eroja ja osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta.

KESKEISET SISÄLLÖT

- mitä filosofia on, filosofisten kysymysten luonne ja niiden suhde käytännöllisiin, tieteellisiin ja uskonnollisiin kysymyksiin, filosofian keskeiset osa-alueet
- todellisuuden luonnetta koskevia filosofisia perusnäkökymyksiä: hengen ja aineen suhde, vapaus ja välttämättömyys
- tietoa ja tietämistä koskevia filosofisia perusnäkökymyksiä ja niiden suhde tieteellisiin ja arkisiin näkökulmiin: tieto, totuus ja perustelu, käsitteellisen ja kokemuksellisen suhde tiedon muodostumisessa
- yksilön ja yhteiskunnan suhde filosofisena kysymyksenä, oikeudenmukaisuuden ja vapauden käsitteet
- hyvän ja oikean käsitteet, toimintaa ohjaavien moraalisten arvojen luonne ja suhde tosiasioihin sekä muihin arvoihin kuten kauneuteen, hyvää elämää ja onnellisuutta koskevia filosofisia näkökymyksiä

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- Filosofiaassa arvioidaan käsitteiden ja teorioiden omaksumista sekä kykyä ilmaista omaa filosofista ajattelua. Opiskelijan suhde filosofisiin kysymyksiin on yksilöllinen, mutta kysymysten käsittelyn perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys, johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja järjestelmällisyys.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

2. Filosofinen etiikka (FI2)

SUORITUS

- Syventävä kurssi
- Itsenäinen suorittaminen on mahdollista perustellusta syystä.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy filosofisen etiikan tärkeimpiin ongelmiin, käsitteisiin ja teorioihin
- osaa arvioida elämää ja toimintaa moraalisisista näkökulmista sekä perustella arvioitaan etiikan käsittein
- kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja perusteitaan filosofisen etiikan välinein
- oppii kriittisyyttä ja suvaitsevaisuutta niin itseä kuin toisia kohtaan.

KESKEISET SISÄLLÖT

- moraali ja sitä pohtiva soveltava ja normatiivinen etiikka sekä metaetiikka
- moraalisia arvoja ja normeja koskevien vakaumusten erilaiset perustat, moraalin suhde oikeuteen ja uskontoon, järjen ja tunteiden asema moraalisisissa vakaumuksissa
- moraalisten arvojen ja normien objektiivisuus ja subjektiivisuus, kysymys eettisten perusteiden tiedollisuudesta ja eettisten totuuksien mahdollisuudesta
- klassisen hyve-etiikan sekä seuraus- ja velvollisuusetiikan perusteet
- filosofinen etiikka ja kysymys hyvästä elämästä

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa FI1

3. Tiedon ja todellisuuden filosofia (FI3)

SUORITUS

- Syventävä kurssi
- Itsenäinen suorittaminen on mahdollista perustellusta syystä.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa, mitä tieto ja tietäminen ovat filosofiassa, tieteessä ja arkielämässä
- osaa arvioida, millaisia kuvia todellisuuden perusrakenteesta muodostuu filosofiassa, tieteessä ja katsomuksissa
- oppii erittelemään ja arvioimaan kriittisesti tiedollisia uskomuksia ja väitteitä
- oppii hahmottamaan tieteellisen tutkimuksen ja päättelyn luonnetta.

KESKEISET SISÄLLÖT

- metafysiikan keskeisiä kysymyksiä ja peruskäsitteitä, erilaisia käsityksiä metafysiikan luonteesta, todellisuuden rakenne luonnontieteellisen, ihmistieteellisen ja käytännöllisen tiedon valossa
- totuuden luonne ja totuusteoriat
- tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen
- tietäminen, ymmärtäminen ja tulkinta, käytännöllisen ja tieteellisen tiedon eroja ja yhtäläisyyksiä, tietäminen luonnontieteissä ja ihmistieteissä
- tieteellisen tutkimuksen luonne ja sen metodologisia peruskäsitteitä
- argumentoinnin ja päättelyn perusteita

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa FI1

4. Yhteiskuntafilosofia (FI4)

SUORITUS

- Syventävä kurssi
- Itsenäinen suorittaminen on mahdollista perustellusta syystä.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin
- oppii hahmottamaan yhteiskunnan luonnetta ja sen keskeisten instituutioiden toimintaa
- osaa arvioida yhteiskunnallisen järjestyksen oikeutusta
- osaa jäsentää yhteiskunnan ja yksilön suhdetta sekä yhteiskunnallista ja poliittista toimintaa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus, ihmisoikeussopimuksia ja julistuksia
- yksilön oikeudet ja velvollisuudet, rikos ja rangaistus
- yhteiskuntajärjestyksen, vallan ja omistamisen oikeuttaminen: yhteiskuntasopimusteoriat, anarkismi ja yhteiskunnalliset utopiat, dystopiat ja niiden toteutuminen kuten holokausti
- poliittinen filosofia: konservatismiin, liberalismiin ja sosialismiin perusajatukset ja niiden yhteiskuntafilosofiset nykytulkinnot
- nykykulttuuriin liittyviä filosofisia kysymyksiä: sukupuoli ja sukupuolisuus, identiteetti ja identiteetin rakentuminen, toiseus, vieraus ja monikulttuurisuus

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- kuten kurssissa FI1

AIHEKOKONAISUUDET

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys (FI1, FI2, FI4)

Hyvinvointi ja turvallisuus (FI4)

Kestävä kehitys (FI 3, FI4)

Teknologia ja yhteiskunta (FI3, FI4)

Viestintä ja mediaosaaminen (FI2)

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus (FI1, FI4)

20.21 HISTORIA

Lukion historian opetus luo opiskelijalle edellytyksiä ymmärtää eri aikakausien luonnetta, oman aikansa ongelmia ja muutosprosesseja sekä auttaa häntä hahmottamaan kansainvälistä maailmaa. Historia on yksilöllistä, kansallista ja eurooppalaista identiteettiä luova oppiaine. Opetuksen lähtökohtana ovat historian luonne tieteenalana ja sen tiedon muodostumisen perusteet. Huomiota kiinnitetään tietojen kriittiseen pohdintaan ja tulkintaan sekä pyritään ottamaan huomioon ilmiöiden moniperspektiivisyys. Historian keskeisiä käsitteitä ovat aika, muutos ja jatkuvuus sekä syy-yhteydet. Muutoksen analyysia korostavana oppiaineena historia luo mahdollisuuksia käsitellä tulevaisuutta sekä arvioida tulevaisuuteen liittyviä mahdollisuuksia. Opetuksessa korostetaan ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä inhimillisen kulttuurin laaja-alaisuutta, kulttuurien erilaisuuden ymmärtämistä ja kansainvälisen yhteisymmärryksen merkitystä. Oman maan menneisyyttä tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Opetuksen tavoitteet

Historian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan Suomen ja maailmanhistorian päälinjat ja keskeisimmät historialliset tapahtumat sekä niiden taustat ja seuraamukset
- näkee nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana, kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historian jatkumoon ja näin rakentamaan historiatietoisuuttaan
- osaa hankkia menneisyyttä koskevaa tietoa ja arvioida sitä kriittisesti sekä ymmärtää sen monitulkintaisuuden, suhteellisuuden ja syy-yhteyksien monisäikeisyyden
- osaa arvioida menneisyyden ihmisen toimintaa ja historiallisia ilmiöitä kunkin ajan omista lähtökohdista sekä nykyajan näkökulmasta
- ymmärtää kulttuurin erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden erilaisuutta
- saa aineksia ihmisoikeuksia ja demokratiaa arvostavan maailmankuvan luomiseen sekä toimintaan vastuullisena kansalaisena.

Arviointi

Oppimisen arvioinnin perusteina ovat historialle ominaiset taidot ja ajattelutavat sekä oppimäärän keskeisten sisältöjen hallinta. Arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan valmiuteen rakentaa tiedoistaan jäsenyntyviä kokonaisuuksia, erottaa olennainen ja epäolennainen tieto toisistaan, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja tiedonlähteitä kriittisesti. Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä: kokeiden asemasta voidaan käyttää opintotehtäviä, tutkielmia ja muita vaihtoehtoisia arviointikeinoja.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Ihminen, ympäristö ja kulttuuri (HI1)

Kurssi tarkastelee ihmisen ja luonnon vuorovaikutusta sekä tämän tuloksena tapahtunutta kulttuuriympäristön rakentumista ja kehittymistä esihistoriasta nykyaikaan.

SUORITUS

- pakollinen kurssi
- Kurssi on suoritettava lukion historian opintojen ensimmäisenä kurssina.
- Itsenäinen suoritus ei ole mahdollinen.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ihmisen ja luonnon välisen riippuvuussuhteen osana kestävästä kehityksestä
- ymmärtää, miten ihminen käyttää luonnonvaroja toimeentulon lähteenä ja miten se vaikuttaa ympäristöön ja yhteiskuntarakenteeseen
- tuntee tuotantotalouden kehityslinjat ja vaikutukset elämäntapaan
- tietää väestönkasvun pääpiirteet ja siihen vaikuttavat tekijät.

KESKEISET SISÄLLÖT

Esihistoria - pyyntikulttuurin aika

- ihmisen kehitysvaiheet
- keräilijöiden ja metsästäjien elämäntapa

Maanviljely ja sen aiheuttamat muutokset

- työnjako ja kulttuurin synty
- suurten jokilaaksojen kulttuurit

Välimeren talousalue antiikin aikana

- Kreikan talouselämä
- Rooma - miljoonakaupunki ja imperiumi
- orjuus ja antiikin ajan tekniikka

Keskiajan talous- ja yhteiskuntajärjestelmä

- feodaalisyhteiskunta
- keskiajan väestö, kauppa ja kaupunki

Löytöretket

- löytöretkien edellytykset ja seuraukset
- maailmantalouden syntyminen

Teollistuva maailma

- tekniset innovaatiot ja koneteollisuuden alkuvaiheet
- muutokset sukupuolten työnjaossa
- yhteiskunnalliset muutokset ja ympäristövaikutukset
- muutokset kaupunkirakenteessa

Globaali kulutusyhteiskunta

- raaka-aineiden ja markkinoiden jakaminen
- massatuotanto ja kulutusyhteiskunta
- sosialistinen suunnitelmatalous
- kolmannen maailman muotoutuminen
- kasvun rajat ja uudet haasteet

ARVIONTI

- arvioinnin perusteina ovat historialle ominaisten taitojen ja ajattelutapojen sekä oppimäärän keskeisten sisältöjen hallinta.
- numeroarviointi
- jatkuva näyttö, oppilastyöt, kurssikoe.

2. Eurooppalainen ihminen (H12)

Kurssi tarkastelee eurooppalaisen kulttuurin keskeisiä saavutuksia sekä eurooppalaisen ihmisen maailmankuvan muutosta ja sen taustalla vaikuttanutta tieteellistä ja aatehistoriallista kehitystä. Kurssilla tutustutaan eurooppalaisen kulttuurin tuotoksiin erityyppisen historiallisen lähdeaineiston avulla. Kulttuuri ymmärretään laaja-alaisena käsitteenä.

SUORITUS

- pakollinen kurssi
- kurssi suositellaan opiskeltavaksi kurssin HI1 jälkeen ensimmäisenä lukiovuotena.
- itsenäinen suoritus ei ole mahdollinen.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, mistä eurooppalaisuus rakentuu tutustumalla Euroopan keskeiseen kulttuuriperintöön
- ymmärtää tieteen saavutusten merkityksen ihmisen maailmankuvan muokkaajana
- osaa analysoida kulttuuri-ilmiöitä aikakautensa ilmentäjinä
- tuntee yhteiskunnallisen kehityksen taustalla vaikuttavia aatehistoriallisia virtauksia
- tuntee eri aikakausien elämäntapoja ja maailmankuvaa.

KESKEISET SISÄLLÖT

Antiikin aika

- demokratian synty
- antiikin kulttuuri

Keskiajan yhtenäiskulttuuri

- keskiajan ihmisen maailmankuva ja tapakulttuuri
- uskonnon merkitys kulttuurissa

Uuden ajan murros

- renessanssi ja tiedon vallankumous
- uskonpuhdistus
- barokki itsevaltiuden ja vastauskonpuhdistuksen ilmentäjänä
- luonnontieteellisen maailmankuvan synty

Valistuksen aikakausi

- valistusfilosofia ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja taiteeseen
- Yhdysvaltain itsenäistymisen ja Ranskan suuren vallankumouksen aatteellinen perintö

Aatteiden vuosisata

- keskeiset aatesuuntaukset ja taidevirtaukset
- tiede uskonnon haastajana
- porvariston vuosisata

Nyky aika

- kulttuurin pirstoutuminen
- populaarikulttuuri massaviihdeksi

ARVIONTI

- arvioinnin perusteina ovat historialle ominaisten taitojen ja ajattelutapojen sekä oppimäärän keskeisten sisältöjen hallinta.
- numeroarviointi
- jatkuva näyttö, oppilastyöt, erilaiset dokumenttitehtävät, kurssikoe.

3. Kansainväliset suhteet (HI3)

Kurssi tarkastelee kansainvälisen politiikan keskeisiä tapahtumia, taustoja ja muutoksia 1800-luvun lopulta lähtien. Kurssilla analysoidaan kansainvälisen politiikan ilmiöitä taloudellisen, aatteellisen ja valtapoliittisen kilpailun perusteella. Kurssin keskeisiä tarkastelunäkökulmia ovat demokratia vastakohtanaan diktatuuri.

SUORITUS

- pakollinen kurssi
- kurssi suositellaan suoritettavaksi kurssin HY2 jälkeen toisena lukivuotena.
- kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kansainvälisen politiikan pääpiirteet ja teoriaa
- ymmärtää kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen perusteita
- ymmärtää aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen vaikutuksen kansainvälisten suhteiden historiassa.

KESKEISET SISÄLLÖT

Suurvaltojen ylivalta-yritykset

- kansainvälisen politiikan peruskäsitteet
- imperialismien teoria ja käytännöt
- ensimmäinen maailmansota ja sen vaikutukset kansainväliseen politiikkaan

Maailmansotien välinen aika ja toinen maailmansota

- eurooppalaiset ääriliikkeet, demokratian kriisi
- ihmisoikeudet, joukkotuhonta, holokausti ja muut kansanvainot
- toinen maailmansota seurausilmiöineen
- YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus ja sen merkitys sekä muut keskeiset ihmisoikeussopimukset

Kylmä sota

- kylmän sodan teoriat: Yhdysvallat ja Neuvostoliitto kaksinaapaisen maailman johtajina
- kylmän sodan ideologiset, taloudelliset ja sotilaalliset rintamat
- kylmän sodan kriisien luonne
- Saksa kylmän sodan näyttämönä
- Kiinan rooli kansainvälisessä politiikassa

Uusi epävarmuuden aika

- Neuvostoliiton hajoaminen ja kaksinaapaisuuden purkautuminen
- kansainväliset rauhanpyrkimykset
- kolmas maailma osana kansainvälistä politiikkaa
- Lähi-idän ongelmakenttä
- Yhdysvaltain aseman muutos kansainvälisessä politiikassa
- uudet kansainväliset rakenteet

ARVIONTI

- arvioinnin perusteina ovat historialle ominaisten taitojen ja ajattelutapojen sekä oppimäärän keskeisten sisältöjen hallinta.
- numeroarviointi
- jatkuva näyttö, oppilastyöt, erilaiset dokumenttitehtävät, kurssikoe.

4. Suomen historian käännekohtia (HI4)

Kurssin tarkoituksena on analysoida Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja 1800-luvulta nykyaikaan. Keskeisiä tarkastelukohteita ovat Suomen valtiollisen ja kansainvälisen aseman muuttuminen, muutoksiin liittyvät kriisit, siirtyminen sääty-yhteiskunnasta kansalaisyhteiskuntaan sekä taloudelliset ja kulttuuriset murrokset.

SUORITUS

- pakollinen kurssi
- kurssi on suoritettava kurssien HI1 ja HI2 jälkeen.

- ei itsenäisen suorituksen mahdollisuutta.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee keskeiset yhteiskunnalliset ja taloudelliset muutokset
- osaa suhteuttaa Suomen valtiollisen kehityksen yleiseurooppalaiseen ja maailmanpoliittiseen taustaan
- ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden.

KESKEISET SISÄLLÖT

Ruotsin ajan perintö

Vallanvaihdos

- Suomen liittäminen Venäjään
- autonomian synty

Suomalaisuuden synty ja kansallinen herääminen

- aatteellinen ydin ja keskeiset vaikuttajat

Yhteiskunnallinen ja taloudellinen murros

- elinkeinorakenteen muuttuminen ja Suomen teollistuminen
- sääty-yhteiskunnan hajoaminen ja kansalaisyhteiskunnan synty
- sortokaudet ja kansanvallan synty

Suomen itsenäistymisprosessi

- Suomen itsenäistyminen
- sisällissota
- hallitusmuoto

Kahtiajaosta eheytymiseen

- oikeistoradikalismin nousu
- elintason nousu
- kulttuurista kulutustavaraa

Toinen maailmansota jälkiseurauksineen

- sodat ja jälleenrakentaminen
- ulkopoliitiikan muutos

Hyvinvointivaltion rakentaminen

- rakennemuutos
- 1960- ja 1970-lukujen kulttuurinen ja yhteiskunnallinen muutos

Suomen uusi kansainvälinen asema

- kytkeytyminen kansainväliseen talouteen kulttuurisesti, taloudellisesti ja poliittisesti
- suomalaisten tulevaisuus osana globaalia järjestelmää

ARVIONTI

- arvioinnin perusteina ovat historialle ominaisten taitojen ja ajattelutapojen sekä oppimäärän keskeisten sisältöjen hallinta.
- numeroarviointi
- jatkuva näyttö, oppilastyöt, erilaiset dokumenttitehtävät, kurssikoe.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

5. Suomen vaiheet esihistoriasta autonomian aikaan (HI5)

Kurssi tarkastelee Suomen historian keskeisiä kehityslinjoja ennen vuotta 1809 sekä suomalaista kulttuuriperintöä.

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä kurssi
- kurssi soveltuu parhaiten opiskeltavaksi toisen lukiovuoden aikana.
- kurssin itsenäinen suoritus on mahdollinen.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maamme historialliset kehityslinjat ja niiden yhteydet Itämeren alueeseen
- tuntee Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen
- ymmärtää suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin
- oppii arvostamaan suomalaista kulttuuriperintöä
- oppii yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta.

KESKEISET SISÄLLÖT

Esihistoria

- esihistoria ja tulkinnat suomalaisten ja saamelaisten alkuperästä
 - asutus, elinehdot, uskonnot ja uskomukset sekä ulkoiset yhteydet
- Suomen liittyminen länsieurooppalaiseen kulttuuriyhteisöön keskiajalla
- Suomi idän ja lännen välimaastossa
 - sääty-yhteiskunnan synty
 - asutus, elinkeinot, uskonnolliset ja poliittiset muutokset

Uuden ajan uudet tuulet

- uskonpuhdistus ja keskusvallan voimistuminen

Suurvaltakausi

- suurvaltakauden vaikutukset Suomessa
- talous, väestö, koulutus

Vapauden ja hyödyn aika

- kulttuurillinen ja taloudellinen kehitys
- kustavilaiset uudistukset
- kansallisen tietoisuuden ensi askeleet

Kurssin aikana voidaan tehdä mahdollisuuksien mukaan vierailuja esimerkiksi museoihin.

ARVIONTI

- arvioinnin perusteina ovat historialle ominaisten taitojen ja ajattelutapojen sekä oppimäärän keskeisten sisältöjen hallinta.
- numeroarviointi
- kurssien arvioinnissa voidaan käyttää monipuolisia menetelmiä: kokeiden lisänä tai asemasta käytetään opintotehtäviä, tutkielmia ja muita vaihtoehtoisia arviointikeinoja.

6. Kulttuurien kohtaaminen (HI6)

Kurssilla tarkastellaan valinnaisesti jonkun tai joidenkin kulttuuripiirien ominaispiirteitä ja nykyaikaa sekä kulttuurien välistä vuorovaikutusta. Kulttuuri ymmärretään kokonaisvaltaisena käsitteenä. Käsiteltävät kulttuurialueet valitaan Euroopan ulkopuolelta.

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä kurssi
- on suositeltavaa suorittaa kurssi HI1 ja HI2 kurssien jälkeen ensimmäisenä lukivuotena.
- kurssi soveltuu myös itsenäisesti suoritettavaksi.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kulttuurin peruskäsitteitä ja oppii ymmärtämään omasta kulttuuristaan poikkeavan kulttuurin arvomaailmaa ja elämäntapaa
- ymmärtää henkisen kulttuurin, yhteiskuntarakenteen, talouselämän ja luonnonolosuhteiden keskinäisen riippuvuuden
- tuntee tarkasteltavan kulttuurin historiallisen kehityksen sekä sen vuorovaikutuksen muiden kulttuurien kanssa
- oppii analysoimaan kulttuurin erilaisia ilmenemismuotoja esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa
- osaa ottaa huomioon kulttuuritaustojen erilaisuuden vuorovaikutustilanteissa.

KESKEISET SISÄLLÖT

Tarkasteltavaksi kulttuurialueeksi valitaan yksi tai useampi seuraavista:

- Afrikka
- arktiset kulttuurit
- Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit
- Intia
- islamin maailma
- Japani
- Kiina
- Korea
- Latalainen Amerikka
- Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit

ARVIONTI

- arvioinnin perusteina ovat historialle ominaisten taitojen ja ajattelutapojen sekä oppimäärän keskeisten sisältöjen hallinta.
- numeroarviointi
- kurssien arvioinnissa voidaan käyttää monipuolisia menetelmiä: kokeiden lisänä tai asemasta käytetään opintotehtäviä, tutkielmia ja muita vaihtoehtoisia arviointikeinoja.

AIHEKOKONAISUUDET

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys: kurssit HI1, HI2, HI3 ja HI4

hyvinvointi ja turvallisuus: kurssit HI1, HI2, HI3, HI4, HI5 ja HI6

kestävä kehitys: kurssi HI1

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus: kurssit HI1, HI2, HI3, HI4, HI5 ja HI6

teknologia ja yhteiskunta: kurssit HI1, HI2, HI3, HI4 ja HI6

viestintä ja mediaosaaminen: kurssit HI1, HI2, HI3, HI4, HI5 ja HI6

20.22 YHTEISKUNTAOPPI

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijoiden käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta. Yhteiskunnan rakennetta ja keskeisiä ilmiöitä, valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisen yhteiskunnan, Euroopan ja maailman näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteiden sisällöistä. Se luo opiskelijoille edellytyksiä aktiiviseen ja kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan.

Opetus perustuu keskeisiin yhteiskuntaeettisiin arvoihin, kuten oikeudenmukaisuuteen ja tasa-arvoon, sosiaaliseen vastuuseen, ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, työn ja yrittäjyyden arvostukseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen.

Opetuksen tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yhteiskunnan olemuksen historiallisen kehityksen tuloksena
- tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin
- hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön
- on selvillä vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksista kansalaisyhteiskunnassa ja osaa myös käyttää niitä
- pystyy hankkimaan ajankohtaista tietoa eri lähteistä sekä arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista tietoa
- kykenee muodostamaan itselleen perustellun näkemyksen ristiriitaisista ja arvosidonnaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä
- saa edellytyksiä vastuuntuntoisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja suvaitsevan yhteiskuntakäsityksen rakentamiseen.

ARVIOINTI

Yhteiskuntaopin oppimisen arvioinnissa huomio kiinnitetään oppimäärän asiasisällön ja keskeisten käsitteiden hallintaan, opiskelijan valmiuteen ilmaista tietonsa jäsentyneesti sekä arvioida ja tulkita yhteiskunnallisia ilmiöitä ja eri tavoin esitettyä sanallista, numeerista ja graafista informaatiota kriittisesti. Näitä valmiuksia arvioidaan käyttämällä monipuolisia arviointikeinoja.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Yhteiskuntatieto (YH1)

Kurssi perehdyttää valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen järjestelmään ja keskittyy suomalaisen yhteiskunnan analyysiin valtio-opin, sosiaalipolitiikan ja sosiologian käsitteistöä ja teorioita hyödyntäen. Keskeisiä näkökulmia ovat yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys, valta ja vaikuttaminen.

SUORITUS

- pakollinen kurssi
- kurssi on vahvasti sidoksissa HI4 kurssiin, joka on hyvä suorittaa ennen tätä kurssia.
- suositeltavaa on suorittaa kurssi kolmantena lukivuotena.
- ei itsenäisen suorituksen mahdollisuutta.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää suomalaisen yhteiskunnan perusrakenteet
- tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet
- omaksuu tasapainoisen ja analyyttisen näkökulman yhteiskuntaan
- tuntee hyvinvointiyhteiskunnan perusteet.

KESKEISET SISÄLLÖT

Suomalaisen yhteiskunnan kehitys

- Suomen väestörakenne
- Hyvinvointivaltion rakentuminen
- hyvinvointivaltion mahdollisuudet

Valta

- valta käsitteenä ja vallankäytön muodot
- poliittiset järjestelmät

Vaikuttaminen

- demokratia ja kansalaisyhteiskunta
- globaali vaikuttaminen
- vaikuttamisen haasteet

Oikeusvaltio ja turvallisuusjärjestelmät

- perusoikeudet
- tuomio- ja järjestysvalta
- turvallisuuspolitiikka ja vaihtuvat uhkakuvat

Sosiaalipolitiikka

- tarkoitus, tehtävä ja muodot

ARVIONTI

- kurssin arvioinnin perustana on oppimäärän keskeisten asiasisältöjen hallinta ja yhteiskuntatietoon liittyvien taitojen hallinta. Näitä ovat esimerkiksi valmius tulkita yhteiskunnallisia ilmiöitä ja kyky arvioida sanallista, numeerista ja graafista informaatiota.
- numeroarviointi

2. Taloustieto (YH2)

Kurssi johdattaa ymmärtämään talouselämän toimintaperiaatteita. Se pohjautuu taloustieteisiin. Se käsittelee mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kuluttajan, yritysten ja valtioiden näkökulmasta. Kurssilla tutustutaan talouselämään erityyppisten tilastojen ja muiden lähteiden avulla.

SUORITUS

- pakollinen kurssi
- kurssilla on yhtymäkohtia kurssien HI3, HI4 ja YH1 kanssa, jotka on hyvä suorittaa ennen taloustiedon kurssia.
- kurssia suositellaan suoritettavaksi kolmantena lukivuotena.
- ei itsenäistä suoritusta.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu kansantalouden keskeisiin perusteisiin, käsitteisiin ja teorioihin
- tutustuu Suomen ja kansainvälisen talouselämän nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin
- saa taitoja tehdä jokapäiväisiä taloudellisia päätöksiä ja tarkastelee taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta

- tuntee työnteon ja yrittäjyyden merkityksen kansantaloudelle.

KESKEISET SISÄLLÖT

Suomalaisten elinkeinot

- alkutuotanto
- teknologia ja teollistuminen
- palveluyhteiskunta

Taloudellinen toiminta ja yritykset

- talouden peruskäsitteet
- kysyntä, tarjonta ja tasapaino markkinatalouden perusteina
- kilpailu ja sen muodot
- yritystoiminta ja kuluttaja

Talouselämän vaihtelut ja häiriöt

- taloudellinen kasvu
- keynesiläisyys ja monetarismi talouden häiriöiden vaihtoehtoisina ratkaisumalleina

Rahapolitiikka ja rahoitusmarkkinat

- markkinoiden vapautuminen
- rahoitusmarkkinoiden rakenne
- rahapolitiikka ja korko

Julkinen talous ja talouspolitiikka

- verotus ja finanssipolitiikka
- politiikka ja markkinavoimat
- tulopolitiikka

Suomi kansainvälisessä kaupassa

- kansainvälistyvä talous ja Suomi
- globalisaation vaikutuksia

Suomen talouden tulevaisuudennäkymät

- uhkatekijät, mahdollisuudet ja kasvun rajat

ARVIONTI

- kurssin arvioinnin perustana on oppimäärän keskeisten asiasisältöjen hallinta ja taloustietoon liittyvien taitojen hallinta. Näitä ovat esimerkiksi valmius tulkita yhteiskunnallistaloudellisia ilmiöitä ja kyky arvioida sanallista, numeerista ja graafista informaatiota.
- numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

3. Kansalaisen lakitieto (YH3)

Kurssi antaa perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä ja opettaa opiskelijaa valvomaan omia oikeuksiaan sekä hoitamaan yksinkertaiset oikeustoimet itse. Kurssilla opitaan monia taloudellisestikin merkittäviä hyödyllisiä arkielämän oikeusasioita. Kurssista on hyötyä jatko-opinnoissa monilla yhteiskunnallisilla aloilla.

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä kurssi
- kurssi suositellaan suoritettavaksi toisena lukiovuotena.
- itsenäinen suoritus ei ole mahdollinen.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä ja sen keskeisistä periaatteista
- saa perustiedot Suomen tuomioistuinlaitoksesta ja kansalaisen kannalta merkittävistä kansainvälisistä tuomioistuimista
- oppii hoitamaan itse tavanomaisimmat oikeusasiat
- tuntee oikeutensa, etunsa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana
- kykenee löytämään ja oppii käyttämään keskeisiä oikeudellisen tiedon lähteitä
- haluaa toimia oikein ja lainmukaisesti.

KESKEISET SISÄLLÖT

Lakitiedon perusteet

- Suomen oikeushistoria
- oikeusjärjestys ja oikeusjärjestelmä
- peruskäsitteet
- oikeudellisen tiedon hankkiminen

Kansalaisen yleisimmät oikeustoimet

- perheoikeus
- työoikeus
- kuluttajansuoja
- velka, takaus ja maksukyvyttömyys
- asuminen
- muutoksenhaku viranomaisten päätöksiin

Rikos- ja prosessioikeus

- oikeudenkäynti ja sen vaihtoehdot
- rangaistukset
- kansainvälinen oikeus ja siihen vetoaminen

Kurssiin pyritään sisällyttämään mahdollisuuksien mukaan vierailija tai vierailukäynti esim. käräjäoikeuteen.

ARVIONTI

- kurssin arvioinnin perustana on oppimäärän keskeisten asiasisältöjen hallinta ja lakitietoon liittyvien taitojen hallinta. Näitä on esimerkiksi valmius löytää itse lainopillinen ratkaisu helppoihin arkipäivän oikeusongelmiin kurssilla olleiden oikeuslähteiden kuten oppikirjan, lakikirjan tai internetin avulla.
- numeroarviointi

4. Eurooppalaisuus ja Euroopan unioni (YH4)

Kurssi perehdyttää opiskelijat Euroopan unionin toimintaan, yksittäisen kansalaisen asemaan yhdentyvässä Euroopassa sekä kannustaa osallistumaan ajankohtaiseen Euroopan unionista käytävään keskusteluun.

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä kurssi
- kurssi suositellaan suoritettavaksi yhteiskuntaopin pakollisten kurssien jälkeen kolmantena lukiovuotena viimeisenä yhteiskuntaopin kurssina
- itsenäinen suoritus ei mahdollinen.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa monipuolista ja syventävää tietoa Euroopan unionista ja sen toiminnasta
- oppii toimimaan Euroopan unionin kansalaisena
- tuntee Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja, mahdollisuuksia ja uhkia
- osaa hankkia Euroopan unionia ja kansalaisia koskevaa vertailevaa tietoa
- ymmärtää Euroopan yhdentymisen vaikutuksen oman elämänsä ja Suomen poliittisen järjestelmän kannalta.

KESKEISET SISÄLLÖT

Eurooppalainen identiteetti

- yhteiset eurooppalaiset arvot
- Euroopan unionin kansalaisuus

Vaikuttaminen ja vallankäyttö Euroopan unionissa

- Euroopan unionin päätöksentekojärjestelmä
- suomalaiset Euroopan unionin päätöksentekojärjestelmässä
- erilaiset jäsenet

Euroopan unionin alueelliset vaikutukset

- nuorten opiskelu ja työnteko EU:ssa
- alueitten unioni kansalaisen näkökulmasta

Euroopan unionin haasteet

- EU:n laajeneminen
- yhteinen turvallisuuspolitiikka
- EU ja globaalit järjestelmät

Kurssia voidaan toteuttaa vaihtelevin työtavoin riippuen siitä, mikä kulloinkin on ajankohtaista EU-asioissa. Myös ylioppilaskirjoitusasioita voidaan käsitellä.

ARVIONTI

- kurssin arvioinnin perustana on oppimäärän keskeisten asiasisältöjen hallinta ja yhteiskuntatietoon liittyvien taitojen hallinta. Näitä ovat esimerkiksi valmius tulkita yhteiskunnallisia ilmiöitä ja kyky arvioida sanallista, numeerista ja graafista informaatiota.
- numeroarviointi

AIHEKOKONAISUUDET

Yhteiskuntaopissa aihekokonaisuuksista käsitellään seuraavat asiat seuraavilla kursseilla:

aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys: kurssit YH1, YH2, YH3 ja YH4

hyvinvointi ja turvallisuus: kurssit YH1, YH2, YH3 ja YH4

kestävä kehitys: kurssi YH2

kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus: kurssit YH1, YH2 ja YH4

teknologia ja yhteiskunta: kurssit YH1, YH2 ja YH4

viestintä ja mediaosaaminen: kurssit YH1, YH2 ja YH4

20.23 PSYKOLOGIA

Ihmisen toimintaa tutkivana tieteenä psykologia antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida ja ymmärtää monipuolisesti ihmistä ja hänen toimintaansa vaikuttavia tekijöitä. Psykologisen tiedon ja käsitteiden avulla opiskelija voi omakohtaisesti tunnistaa, tiedostaa ja käsitellä psyykkisiä ilmiöitä. Psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä ja psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian yhtäältä empiirinen ja toisaalta pohdiskeleva ote luo opiskelijalle mahdollisuuden kehittää omaa kriittistä ajatteluaan.

Opetuksessa luodaan edellytykset psykologisen tiedon ymmärtämiseen ja omakohtaiseen soveltamiseen. Opiskelijaa autetaan oivaltamaan psykologisen tiedon yhteys sosiaalisiin, kulttuurisiin ja ajankohtaisiin kysymyksiin sekä ymmärtämään psyykkisten, biologisten ja sosiaalisten tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta.

Opetuksessa käsitellään psykologisen tiedon luonnetta ja tiedon muodostumista painottaen ajankohtaisen tutkimuksen ja tutkimusperinteen keskeisiä sisältöjä.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Psykologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten ja sosiaalisten tekijöiden vuorovaikutukseen
- hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä, kysymyksenasetteluja ja tiedonhankintakeinoja sekä tietää psykologian tutkimustuloksia ja pystyy niiden pohjalta arvioimaan tieteellisen tiedon mahdollisuuksia ja rajoituksia
- ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietojaan elämäntilanteidensa ja mahdollisuuksiensa tunnistamiseen, oman psyykkisen kasvunsa ja hyvinvointinsa edistämiseen, opiskeluunsa sekä ajattelunsa, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen
- osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta
- kehittää valmiuksiaan sosiaaliseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan, yhteiskunnallisten ja kulttuurillisten muutosten - kuten teknologisen kehityksen - tunnistamiseen ja kohtaamiseen sekä erilaisista kulttuuritaustoista ja yhteiskunnallisista oloista tulevien ihmisten toiminnan ymmärtämiseen.

PAKOLLINEN KURSSI

1. Psyykkinen toiminta, oppiminen ja vuorovaikutus (PS1)

SUORITUS

- pakollinen kurssi.
- itsenäistä suorittamista ei suositella.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu psykologiaan tieteenä ja psykologian soveltamiseen yhteiskunnan eri alueilla
- ymmärtää erilaisia tapoja tutkia ja selittää ihmisen toimintaa
- tietää psykologian keskeisiä aihepiirejä, kuten emootio, motivaatio ja kognitiiviset toiminnot, sekä osaa havainnoida ja pohtia ihmisen toimintaa näitä kuvaavien käsitteiden avulla

- ymmärtää oppimista psykologiseen tietoon tukeutuen ja osaa pohtia psykologisen tiedon avulla omaa opiskeluaan
- osaa soveltaa sosiaalipsykologista tietoa sosiaalisen vuorovaikutuksen tarkastelussa ja ymmärtää itseään ryhmän jäsenenä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- psykologia tieteenä: psykologian tutkimuskohteet ja sovellusalueet, psykologisen tiedon muodostuminen, keskeisiä lähestymistapoja psykologisten ilmiöiden selittämiseen
- psyykkisen toiminnan luonne: psykologian peruskäsitteitä, toimintaa ohjaavia psyykkisiä, biologisia ja sosiaalisia tekijöitä
- oppimisen psykologian perusteet ja sovelluksia
- sosiaalipsykologian perusteita, kuten ryhmädynamiikka, roolit ja normit

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijoiden kognitiivisesti korkeatasoiseen ymmärrykseen tähtäävään osaamiseen. Arvioinnissa painotetaan tiedon muokkaamista ja kokonaisuuksien hallintaa yksittäisten tietojen toistamisen sijasta. Opiskelijan tulee osoittaa, että hän on ymmärtänyt opiskelemissaan asiat ja että hän pystyy soveltamaan oppimaansa tietoa.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

2. Ihmisen psyykkinen kehitys (PS2)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä kurssi.
- itsenäinen suorittaminen on mahdollista perustellusta syystä.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yksilön psyykkisen kehityksen perustana olevia psykologisia, biologisia ja sosiaalisia tekijöitä ja näiden keskinäistä riippuvuutta
- tietää keskeisiä kehityspsykologisia teorioita ja osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa omaan elämäänsä
- ymmärtää yksilön psyykkisen kehityksen jatkuvan monimuotoisena koko elämän ajan
- ymmärtää yksilön kehitykseen liittyviä mahdollisia ongelmia ja ymmärtää, että kehitykseen voidaan vaikuttaa
- ymmärtää, miten psyykkistä kehitystä tutkitaan.

KESKEISET SISÄLLÖT

- yksilön psyykkinen kehitys elämän eri vaiheissa
- psyykkisen kehityksen osa-alueet kehityspsykologisten teorioiden valossa
- psyykkisen kehityksen yhteydet biologisiin tekijöihin, esimerkiksi perintötekijöihin ja hermoston kehitykseen
- sosiaalisen vuorovaikutuksen ja kulttuurin merkitys ihmisen psyykkisessä kehityksessä
- psyykkisen kehityksen ongelmia ja niihin vaikuttaminen
- psyykkisen kehityksen tutkiminen

ARVIOINTI

- numeroarviointi

- Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijoiden kognitiivisesti korkeatasoiseen ymmärrykseen tähtäävään osaamiseen. Arvioinnissa painotetaan tiedon muokkaamista ja kokonaisuuksien hallintaa yksittäisten tietojen toistamisen sijasta. Opiskelijan tulee osoittaa, että hän on ymmärtänyt opiskelemansa asiat ja että hän pystyy soveltamaan oppimaansa tietoa.

3. Ihmisen tiedonkäsittelyn perusteet (PS3)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä kurssi
- itsenäinen suorittaminen on mahdollista perustellusta syystä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kognitiivisten perusprosessien, kuten tarkkaavaisuuden, havaitsemisen ja muistin toiminnan periaatteita
- ymmärtää vireystilan säätelyä ja sen merkitystä ihmisen hyvinvoinnin kannalta
- ymmärtää hermoston perusrakenteen ja toiminnan periaatteita sekä niiden yhteyden kognitiivisiin perustoimintoihin
- tietää, miten kognitiivisia perusprosesseja ja hermoston toimintaa tutkitaan.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kognitiiviset perusprosessit
- vireystilan säätely, nukkuminen ja uni
- hermoston rakenne, hermosolun ja hermoverkkojen toiminta ja niiden yhteys psyykkisiin toimintoihin
- kognitiivisen toiminnan häiriöt ja aivovauriot sekä niiden kuntoutus
- kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimus ja sovelluksia

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijoiden kognitiivisesti korkeatasoiseen ymmärrykseen tähtäävään osaamiseen. Arvioinnissa painotetaan tiedon muokkaamista ja kokonaisuuksien hallintaa yksittäisten tietojen toistamisen sijasta. Opiskelijan tulee osoittaa, että hän on ymmärtänyt opiskelemansa asiat ja että hän pystyy soveltamaan oppimaansa tietoa.

4. Motivaatio, tunteet ja älykäs toiminta (PS4)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä kurssi
- itsenäinen suorittaminen on mahdollista perustellusta syystä.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ihmisen toiminnan olevan sekä tietoisien ohjauksen että tiedostamattomien tekijöiden vaikutuksen alaisista
- tutustuu motivaation ja emootioiden perusteorioihin ja tietää, miten ihmisen motivaatiota ja emootioita koskeva tutkimustieto syntyy niiden pohjalta
- ymmärtää, miten motivaatio, emootiot ja kognitiiviset toiminnot muodostavat dynaamisen toimintaa ohjaavan kokonaisuuden

- ymmärtää, miten motivaatio ja emootiot ovat yhteydessä yksilön ja yhteisön hyvinvointiin
- ymmärtää tietoisuuden, ajattelun ja kielen merkityksen ihmisen toiminnassa
- ymmärtää taitavan ajattelun, älykkyyden, asiantuntijuuden ja luovuuden edellytyksiä ja kehittämismahdollisuuksia yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

KESKEISET SISÄLLÖT

- eritasoiset motiivit sekä motivaation kehittäminen ja ylläpitäminen
- tunteet moniulotteisina prosesseina sekä niiden muodostuminen, ilmeneminen ja merkitys
- motivaation ja emootioiden perusteoriat ja tutkimus
- motivaation, emootioiden ja kognitiivisten toimintojen keskinäiset vaikutukset ihmisen toiminnassa
- motivaation, emootioiden ja niiden säätelyn yhteys hyvinvointiin yksilö- ja yhteisötasolla
- motivaation ja tunteiden yhteydet sosiaaliin ja kulttuuriin tekijöihin sekä motivaation ja tunteiden biopsykologinen perusta
- korkeatasoinen kognitiivinen toiminta, kuten ajattelu, ongelmanratkaisu ja päätöksenteko

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijoiden kognitiivisesti korkeatasoiseen ymmärrykseen tähtäävään osaamiseen. Arvioinnissa painotetaan tiedon muokkaamista ja kokonaisuuksien hallintaa yksittäisten tietojen toistamisen sijasta. Opiskelijan tulee osoittaa, että hän on ymmärtänyt opiskelemaansa asiat ja että hän pystyy soveltamaan oppimaansa tietoa.

5. Persoonallisuus ja mielenterveys (PS5)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä kurssi.
- itsenäinen suorittaminen on mahdollista perustellusta syystä.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää persoonallisuuskäsitteen laaja-alaisuuden ja tietää, millaisin tutkimusmenetelmin persoonallisuutta koskeva tieto on syntynyt
- ymmärtää erilaisia lähestymistapoja persoonallisuuden kuvaamiseen
- ymmärtää mielenterveyden määrittelyn vaikeuden sekä sen, miten psyykkiset, biologiset, sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät ovat yhteydessä mielenterveyteen
- tietää keskeisiä mielenterveyden häiriöitä ja niiden erilaisia hoitomuotoja
- tietää psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämisen keinoja.

KESKEISET SISÄLLÖT

- persoonallisuuspsykologian keskeisiä käsitteitä, esimerkiksi minuus ja identiteetti
- persoonallisuuden määrittely ja selittäminen psykologian eri näkökulmista
- persoonallisuuden tutkiminen
- mielenterveyteen vaikuttavat tekijät ja mielenterveyden häiriöt
- psykoterapia ja lääkehoito mielenterveyden ongelmien hoidossa
- psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitäminen

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijoiden kognitiivisesti korkeatasoiseen ymmärrykseen tähtäävään osaamiseen. Arvioinnissa painotetaan tiedon muokkaamista ja

kokonaisuuksien hallintaa yksittäisten tietojen toistamisen sijasta. Opiskelijan tulee osoittaa, että hän on ymmärtänyt opiskelemaansa asiat ja että hän pystyy soveltamaan oppimaansa tietoa.

SOVELTAVAT KURSSIT

6. Sosiaalipsykologian kurssi (PS6)

SUORITUS

- koulukohtainen soveltava kurssi.
- itsenäistä suorittamista ei suositella kurssin luonteesta johtuen.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ensimmäisellä kurssilla saatua käsitystä yksilön ja ryhmän vuorovaikutuksesta
- omaksuu sosiaalipsykologian keskeistä käsitteistöä, teorioita ja kysymyksenasettelua
- pystyy soveltamaan käytäntöön joitakin sosiaalipsykologian tietojaan
- ymmärtää sosiaalipsykologisen tutkimuksen luonnetta
- saa valmiuksia mediakriittisyyteen ja sosiaaliseen vaikuttamiseen (sekä vaikuttajana että vaikuttamisen kohteena)
- saa reflektoituja kokemuksia ryhmätyöstä ja ryhmädynamiikasta
- saa valmiuksia aktiiviseen kansalaisuuteen ja demokratiaan
- tunnistaa kulttuurieroja ja niiden vaikutuksia yksilöön

Kurssi soveltuu kaikille, jotka ovat kiinnostuneita ryhmien toiminnasta ja haluavat kehittyä sosiaalisissa taidoissaan. Kurssi sopii myös kaikille, joita kiinnostaa tutkimuksen laatiminen.

KESKEISET SISÄLLÖT

- sosiaalipsykologinen tutkimus (tutkimuksen menetelmät, tutkimusesimerkkejä ja mahdollisesti oman tutkimuksen laatiminen)
- viestintä, mainonta, propaganda ja muu sosiaalinen vaikuttaminen
- sosiaalinen vuorovaikutus
- totalitarismi ja demokratia, erilaiset kulttuurit
- ryhmän toiminta, roolit, johtajuus ja muita sosiaalipsykologian keskeisiä käsitteitä

ARVIOINTI

- kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).
- kurssilla tehdystä tutkimuksesta annetaan sanallinen arviointi, jossa kiinnitetään huomiota tutkimuksellisiin taitoihin ja valmiuksiin tarkoituksena auttaa opiskelijaa hänen eteensä mahdollisesti myöhemmin tulevilla tutkimustehtävissä.

AIHEKOKONAISUUDET

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys (PS1, PS6)

Hyvinvointi ja turvallisuus (PS1, PS2, PS3, PS5, PS6)

Kestävä kehitys (PS6)

Teknologia ja yhteiskunta (PS4)

Viestintä ja mediaosaaminen (PS3)

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus (PS6)

20.24 MUSIIKKI

PAKOLLISET KURSSIT

1. Musiikki ja minä (MU1)

SUORITUS

- pakollinen
- ensimmäinen musiikin kurssi
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

- löytää oma tapansa toimia musiikin alueella
- pohtia omaa musiikkisuhdettaan
- tutkia mahdollisuuksiaan musiikin tekijänä ja käyttäjänä

KESKEISET SISÄLLÖT

- omaan ja paikalliseen musiikkitoimintaan tutustumista
- äänenkäytön ja soiton kehittämistä musiikillisen ilmaisun välineinä
- käytännön musisointia
- keskeisten prosessimerkintöjen hallintaa

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- suuntautuu opiskelijan musiikilliseen toimintaan, ei musikaalisuuteen

2. Moniääninen Suomi (MU2)

SUORITUS

- suoritusjärjestys vapaa
- pakollinen (vaihtoehtoinen KU2:n kanssa)
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

- oppia tuntemaan suomalaista musiikkia ilman genererajoja
- vahvistaa kulttuuri-identiteettiä
- tutkia kotimaisia alikulttuureja musiikin kentällä
- tutustua suomalaisen taidemusiikin saavutuksiin

KESKEISET SISÄLLÖT

- monipuolista tutustumista populaari-, taide- ja perinnesäntämusiikkiin
- lyhyt historiajakso Tulindbergistä Saariahoon
- oppilaiden työryhminä toteuttama Suomirock -esitelmäsarja
- aktiivinen musisointi

ARVIOINTI

- numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

3. Ovet auki musiikille (MU3)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- suoritusjärjestys vapaa
- itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

- oppia tuntemaan vieraita musiikinlajeja ja musiikkikulttuureja
- oppia ymmärtämään musiikin kulttuurisidonnaisuutta

KESKEISET SISÄLLÖT

- tutustutaan syvällisesti tiettyihin musiikin lajeihin ja kulttuureihin
- tutustutaan vieraisiin kulttuureihin mahdollisuuksien mukaan myös oman musisoinnin kautta

ARVIOINTI

- numeroarviointi

4. Musiikki viestii ja vaikuttaa (MU4)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- itsenäinen suoritus mahdollinen
- suoritusjärjestys vapaa

TAVOITTEET

- tutustua musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taidemuodoissa ja mediassa
- perehtyä musiikin osuuteen elokuvassa, näyttämöllä, joukkoviestimissä jne.
- tutkia musiikin yhteyttä tekstiin, kuvaan ja liikkeeseen

KESKEISET SISÄLLÖT

- musiikin vaikuttavuutta tutkitaan analysoimalla olemassa olevaa tai itse tuotettua musiikkia

ARVIOINTI

- numeroarviointi

5. Musiikkiprojekti (MU5)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- suoritusjärjestys vapaa

TAVOITTEET

- opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan sekä itsenäisesti että ryhmässä musiikillisen kokonaisuuden, jossa hän käyttää aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja

KESKEISET SISÄLLÖT

- projektiluontoinen konsertin, juhlaohjelman tai äänitteen valmistaminen
- voi sisältää myös eri taideryhmien välistä vuorovaikutusta

ARVIOINTI

- numeroarviointi

SOVELTAVAT KURSSIT

6. Yhtyesoiton salaisuudet 1 (MU6)

SUORITUS:

- koulukohtainen syventävä
- suoritusjärjestys vapaa
- lukion ensimmäiselle vuosikurssille tarkoitettu bändinsoiton tehonyrkki

TAVOITTEET:

- antaa jonkin verran soittotuntumaa saaneelle opiskelijalle mahdollisuuden lisätä taitojaan omakohtaisessa soitonopiskelussa sekä yhteissoitossa
- tuottaa myös koulun juhliin ja mahdollisiin musiikkiteatteriprojekteihin esiintyjä

KESKEISET SISÄLLÖT:

- tärkeimpien bändisoittimien systemaattista opiskelua
- yhteissoittoa tarkoitusta varten jaetuissa pienryhmissä

ARVOINTI:

- numeroarviointi
- tukee aktiivisuutta ja asennetta
- tukee edistymistä, ei lähtökohtaista musikaalisuutta
- huomioi sosiaalisuuden, yhtyetyöskentelyn avainominaisuuden

7. Yhtyesoiton salaisuudet 2 (MU7)

SUORITUS:

- koulukohtainen syventävä
- suoritusjärjestys vapaa
- toisen vuosikurssin bändinsoiton tehonyrkki

TAVOITTEET:

- jatkaa MU6:n viitoittamalla tiellä

KESKEISET SISÄLLÖT:

- kuten MU5

ARVOINTI:

- numeroarviointi
- tukee aktiivisuutta ja asennetta
- tukee edistymistä, ei lähtökohtaista musikaalisuutta
- huomioi sosiaalisuuden, yhtyetyöskentelyn avainominaisuuden

8. Musiikkiteatteri 1 (MU8)

SUORITUS:

- koulukohtainen syventävä
- suoritusjärjestys vapaa
- 1.vuosikurssin musikaalikurssi

TAVOITTEET:

- toimia osaltaan koulun musiikkiteatteriprojektia tukevana musiikin valmistamisen yksikkönä niin solistien, kuoron kuin instrumentalistien harjoittamisessa

KESKEISET SISÄLLÖT:

- teatterituotannon ehdoilla ja aikataululla toteutuva harjoitusprosessi

ARVIOINTI:

- numeroarviointi

9. Musiikkiteatteri 2 (MU9)

SUORITUS:

- koulukohtainen syventävä
- suoritusjärjestys vapaa
- 2.vuosikurssin musikaalikurssi

TAVOITTEET:

- kuten MU8:ssa

KESKEISET SISÄLLÖT:

- kuten MU8:ssa

ARVIOINTI:

- kuten MU8:ssa

AIHEKOKONAISUUDET

Kurssissa MU1 kaikki aihekokonaisuudet huomioidaan lauluvalinnoissa. Kurseissa MU2 ja MU3 huomioidaan erityisesti aihekokonaisuudet aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys, hyvinvointi ja turvallisuus, kestävä kehitys ja kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus. Kurssissa MU4 huomioidaan erityisesti aihekokonaisuudet teknologia ja yhteiskunta ja viestintä- ja mediaosaaminen.

20.25 KUVATAIDE

Opetuksessa pyritään oppiaineen sisäiseen integraatioon, jossa taidolliset ja tiedolliset sisällöt täydentävät toisiaan. Oppisisällöistä rakennetaan teemallisia kokonaisuuksia ja opetuksessa tehdään yhteistyötä eri taiteen- ja tieteenalojen kanssa. Opetuksen lähtökohtana on opiskelijan oma kokemus, jonka pohjalta opiskelija toteuttaa monipuolisia kuvien tuottamis- ja tulkintaprosesseja. Oppiaineiden välistä yhteistyötä tehdään kouluympäristön viihtyvyyden ja kulttuuritoiminnan lisäämiseksi. Opiskelija hankkii projekti- ja kulttuuriosaamista työskennellessään yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa.

Opetuksen tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tunnistamaan, ymmärtämään ja arvottamaan kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria omassa elämässään ja yhteiskunnassa
- tuntee kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin keskeisiä käsitteitä ja osaa käyttää niitä taideteosten, visuaalisten viestien sekä omien ja toisten töiden tulkinnassa, arvioinnissa ja työskentelyprosessin kuvailussa
- harjaantuu tavoitteelliseen prosessinomaiseen työskentelyyn ja itsearviointiin sekä yhteistyöhön
- oppii valitsemaan ja käyttämään tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja, tekniikoita ja välineitä kuvallisessa ilmaisussaan
- tuntee nykytäidetta ja kuvataiteen historiaa
- ymmärtää mediakulttuuria ja sen vaikutusta ihmiseen ja yhteiskuntaan
- oppii mediatuotannon visuaalisen sisällön suunnittelua, tuottamista ja esteettistä arviointia ja osaa soveltaa mediateknologiaa omassa kuvallisessa työskentelyssään
- tuntee arkkitehtuurin, muotoilun ja esinekulttuurin visuaalista kieltä ja historiaa
- tiedostaa oman toimintansa vaikutukset luontoon, kulttuurimaisemaan, rakennettuun ympäristöön ja niitä koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon
- osaa käyttää ja arvostaa kulttuuripalveluja.

Arviointi

Kuvataiteen arviointi on pitkäkestoista ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tulee antaa tietoa opiskelijan edistymisestä ja samalla kannustaa häntä ilmaisemaan itseään rohkeasti luottaen omaan kuvalliseen ilmaisuunsa. Kuvataideopetuksen tulee kehittää opiskelijan itsearviointitaitoja. Arvioinnin kohteina ovat työprosessit, työskentelyn tulokset, sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot ja kyky soveltaa teorian tietoa omassa ilmaisussaan. Kuvataidekurssien arvioinnissa otetaan huomioon kuvalliset ja kirjalliset yksilö- ja ryhmätehtävät, luonnokset, itsenäisesti suoritettavat tehtävät ja yleinen aktiivisuus.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Minä, kuva ja kulttuuri (KU1)

SUORITUS

- pakollinen
- ennen KUP22 kurssia
- ei itsenäistä suoritusta.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee visuaalisen kulttuurin sisältöjä ja perusteita
- oppii ilmaisemaan itseään kuvataiteen keinoin ja tekemään omakohtaisia ratkaisuja
- oppii käyttämään taiteen käsitteistöä tarkastellessaan ja arvioidessaan omia, muiden opiskelijoiden, taiteen ja median kuvia
- oppii tarkastelemaan visuaalisen kulttuurin ilmiöitä kriittisesti ja tulkitsemaan niiden sisältöjä, muotoja ja merkityksiä yksilön ja yhteiskunnan kannalta sekä soveltamaan oppimaansa omassa työskentelyssään
- ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- mitä taide on: taide yksilön ja yhteiskunnan kannalta ja erilaiset taidekäsitteet
- kuvan valta ja vallan kuva kulttuurissa
- taide kulttuurin tulkkina: suomalaisuus, pohjoismaisuus, eurooppalaisuus ja Euroopan ulkopuolisia kulttuureita
- oma kuvallinen ilmaisu: piirtäminen, maalaaminen, kolmiulotteinen työskentely, digitaalisen kuvan käyttö
- kuvan rakentamisen keinot: sommittelu, muoto, väri, liike, tila ja aika
- kuvan tulkinta ja analysointi kuvallisin ja sanallisin keinoin, analysointitapoihin, kuten formalistiseen, semioottiseen, ikonografiseen ja reseptioanalyttiseen tulkintaan tutustuminen

Työtapa:

Yksilö ja parityöskentely

ARVIOINTI:

- numeroarviointi 4- 10

2. Ympäristö, paikka ja tila (KU2)

SUORITUS

- pakollinen (vaihtoehtoinen MU2:n kanssa)
- KU1:n jälkeen
- ei itsenäistä suoritusta.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii muotoilun ja arkkitehtuurin perusteita, ilmaisutapoja, materiaalituntemusta, estetiikkaa ja suunnitteluprosesseja
- oppii ympäristön suunnittelussa ja muotoilussa tekemään havaintoja eri näkökulmista, kuten esteettiseltä ja eettiseltä sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehityksen kannalta
- oppii tarkastelemaan ympäristöä luonnonvaraisena, rakennettuna, sosiaalisena ja psyykkisenä ilmiönä sekä kulttuurisena viestinä
- ymmärtää yhteisö- ja ympäristötaiteen merkityksen ympäristösuunnittelussa ja laajemmin visuaalisessa kulttuurissa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- tilakäsitteenä: tilan kokeminen psyykkisenä, fyysisenä ja sosiaalisena paikkana
- arkkitehtuurin ja muotoilun peruskäsitteet: mittakaava, liike, tila, suhdejärjestelmät, rakenne, väri, muoto ja materiaali
- maisema, rakennus, esine ja taideteos materiaalisena, henkisenä, esteettisenä ja oman aikansa kulttuurihistoriallisena viestinä
- arkkitehtuuri ja muotoilu kulttuurisesti kestävä kehityksen ja talouselämän näkökulmasta
- mallintaminen, havainnekuvat, pienoismallit ja materiaalikokeilut

Työtapa

- yksilö- ja parityöskentely

ARVIOINTI

- numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

3. Media ja kuvien viestit (KU3)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- suoritusjärjestys vapaa
- itsenäinen suoritus mahdollinen ohjauksen alla.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii erittelemään ja tulkitsemaan median kuvaaman maailman suhdetta kulttuuriin ja todellisuuteen
- ymmärtää kuvailmaisun vaikutuskeinoja mediassa
- oppii käyttämään erilaisia kuvia ja tekniikoita eri viestintäympäristöissä oman ilmaisunsa välineenä
- oppii analysoimaan ja kehittämään omaa mediasuhdettaan.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kuva mediassa: kuvajournalismi, mainonta, viihteen kuvat, populaarikulttuuri, sarjakuva, www-sivujen ja tietokonepelien kuvailmaisuus
- graafinen suunnittelu: taitto, typografia, kuvan muokkaus- ja siirtomenetelmät
- mediakuvien aatekriittinen ja kulttuurinen tarkastelu eri aikoina, paikoissa ja osakulttuureissa
- valokuva mediassa
- elokuva ja video: perinteinen ja uudistuva kuvakerronta'
- visuaalisuus tuotteistamisessa ja tuotemerkkien luomisessa

Työtapa:

- yksilö-, pari- tai ryhmätyöskentely

ARVIOINTI

- numeroarviointi

4. Taiteen kuvista omiin kuviin (KU4)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- suoritusjärjestys vapaa
- itsenäinen suoritus mahdollinen ohjauksen alla

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa kuvataiteen historian pääpiirteitä teemallisesti ja kronologisesti
- ymmärtää kuvataiteen sisältöjä ja ilmaisutapoja eri aikoina ja eri kulttuureissa
- käyttää omassa ilmaisussaan hyväkseen taiteen tuntemustaan
- oppii työskentelemään itsenäisesti ja harjaantuu pohdiskelemaan, sanalliseen itsearviointiin.

KESKEISET SISÄLLÖT

- taidekuvan tulkinta ja analyysi kuvin ja sanoin
- eri aikakausien kulttuuristen merkitysten ja käsitysten ilmeneminen kuvataiteessa
- aiheen kehittäminen ja luonnostelu osana taiteellista luomisprosessia
- kuvan sisältö ja muoto taiteilijan ja kulttuurin viestinä, sommittelu, kuten: väri, valo, varjo ja liike sekä illusorisuus ja kolmiulotteisuus sekä pinnan rakenne ja materiaali

Työtapa

- yksilö- ja parityöskentely

ARVIOINTI

- numeroarviointi

5. Nykytaiteen työpaja (KU5)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- suoritusjärjestys vapaa
- itsenäinen suoritus mahdollinen ohjauksen alla.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii seuraamaan ja arvioimaan nykytaiteen ajankohtaisia ilmiöitä
- oppii havaitsemaan ja oivaltamaan visuaalisia merkityksiä ympäristössä sekä soveltamaan havaintojaan omassa ilmaisussaan
- oppii ymmärtämään ja käyttämään nykytaiteen keinoja työskennellessään erilaisten ilmiöiden parissa
- harjaantuu tavoitteelliseen prosessinomaiseen työskentelyyn.

KESKEISET SISÄLLÖT

- mitä nykytaide on: nykytaiteen taustalla vaikuttavat ilmiöt ja erilaiset taidekäsitteet
- nykytaide ja kulttuurien välinen vuorovaikutus, visuaaliset alakulttuurit
- taiteiden väliset projektit koulussa tai koulun ulkopuolella
- oman tuotannon toteuttaminen
- visuaaliset ammatit yhteiskunnassa ja taidealan organisaatioita

Työtapa

- yksilö-, pari- tai ryhmätyöskentely

ARVIOINTI

- numeroarviointi

SOVELTAVAT KURSSIT

6. Kuvataiteen lukiodiplomikurssi (KU6)

SUORITUS

Kurssin suorittamiseksi täytyy oppilaalla olla vähintään 4 kuvataiteen lukiokurssia suoritettuna. Diplomin suoritusta varten varataan oppilaalle 30 tuntia itsenäiseen työskentelyyn, joka on tehtävä opettajan valvonnassa. Opettaja ei saa ohjata työskentelyä. Kirjallista koetta varten varataan 4 tuntia kurssin ajanjaksolta. Suorituksen arvioi oman opettajan ohella ulkopuolinen arvioija.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa todistuksen kuvataiteen valtakunnallisen lukiodiplomin suorituksesta
- kykenee itsenäiseen työprosessin hallintaan saavuttaakseen persoonalliseen ja korkeatasoisen lopputuloksen

KESKEISET SISÄLLÖT

Valtakunnallisen kuvataiteen lukiodiplomin tehtävät ja sisällöt julkaisee opetushallitus kunakin suoritusvuonna loppukehäisin.

Työtapa

- yksilötyöskentely

ARVIOINTI

- numeroarviointi 1 - 5

AIHEKOKONAISUUDET

Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys

Käytetään erilaisia kuvataideopetuksen keinoja teemoja käsitellessä integroituna muihin aineisiin. Aktiivista kansalaisuutta ja yrittäjäyttä toteutetaan läpi kaikkien kurssien.

Hyvinvointi ja turvallisuus

Viihtyisä ympäristö tukee ihmisen yleistä hyvinvointia ja turvallisuutta. Kurssilla KU2 käsitellään niitä ympäristösuunnittelun ja rakentamisen kriteereitä, joihin tulevaisuuden rakentajien ja päättäjien on hyvä perehtyä.

Kestävä kehitys

Kuvataiteen avulla tuetaan opiskelijan motivaatiota toimia ympäristön ja ihmisen hyvinvoinnin puolesta. Ympäristöestetiikkaa, arkkitehtuuria ja muotoilua opiskeltaessa tulevat esille luonto, rakennettu ympäristö sekä niiden arviointi esteettisestä, eettisestä, ekologisesta ja suunnittelun näkökulmasta. Toteutuu kurssilla KU2.

Teknologia ja yhteiskunta

Kuvataide käsittelee niin arkkitehtuurin opinnoissaan kuin myös kulttuurihistoriallisesta näkökulmasta ihmisen ja teknologian välistä suhdetta, koska teknologinen kehitys on aina vaikuttanut myös kuvataiteen kehitykseen niin aatteellisessa, taiteen filosofisessa kuin myös ilmaisuteknisessä mielessä. Toteutuvat kursseilla KU2 ja KU3

Viestintä ja mediaosaaminen

Viestintä ja mediaosaaminen ovat keskeisiä kuvataiteen sisältöjä. Kuvataide edistää viestinnän ja median yhä lisääntyvän visualistumisen ymmärtämistä. Kuvallisen viestinnän opinnoissa tutustutaan erilaisiin mediakuviin sekä erilaisiin tapoihin käyttää niitä eri ympäristöissä. Kuvia analysoidaan ja sitä kautta tullaan tietoisiksi kuvien mahdollisuuksista välittää erilaisia merkityksiä. Samalla opastetaan opiskelijoita omalta osaltaan vastuullisiksi median tuottajiksi ja viestintäteknologian käyttäjiksi. Toteutuu kurssilla KU3

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Ovat myös keskeisiä kuvataiteen oppisisältöjä. Tietämys eri kulttuurien kuvallisen ilmaisun lähtökohdista ja kuvanteon erilaisista tekniikoista edistää vieraita kulttuureja kunnioittavan kulttuuri-identiteetin muovautumista sekä antaa valmiuksia erilaisten kulttuurien hyväksymiseen, ymmärtämiseen ja kulttuurien väliseen vuorovaikutukseen.

Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus käsitellään kaikilla kursseilla, erityisesti kursseilla KU1, KU4 ja KU5.

20.26 LIIKUNTA

Liikunnanopetuksen tehtävänä on edistää terveellistä ja aktiivista elämäntapaa sekä ohjata opiskelijaa ymmärtämään liikunnan merkitys fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille. Liikunnan myönteiset kokemukset vahvistavat psyykkistä vireystilaa ja jaksamista koulutyössä. Liikunnassa opiskelija ilmaisee itseään ja kokee elämyksiä. Se on toiminnallinen oppiaine, jossa kehitetään opiskelijoiden fyysis-motorisia ominaisuuksia sekä tuetaan heidän tasapainoista kasvuaan ja kehitystään. Liikunnan avulla vahvistetaan sosiaalisia taitoja ja yhteenkuuluvuutta, ohjataan vastuullisuuteen ja reilun pelin hengen ymmärtämiseen sekä hyviin tapoihin. Liikunnanopetus tukeutuu eettiseen ja esteettiseen arvopohjaan.

Fyysisen kunnon harjoittamisen ja seurannan avulla opiskelijaa ohjataan ymmärtämään hyvän kunnon merkitys jaksamiselle ja työkyvylle. Monipuolisella liikunnan opetuksella luodaan valmiuksia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen.

Liikuntaa opetetaan monipuolisesti ottaen huomioon vuodenajat ja paikalliset olosuhteet.

Opetusjärjestelyinä käytetään yksilö-, pienryhmä- sekä ryhmäopetusta. Suomalaisen liikuntakulttuurin perinteet otetaan huomioon valittaessa liikuntamuotoja. Erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille opetusta eriytetään yksilöllisten tarpeiden pohjalta. Opetuksen toteuttamisessa otetaan huomioon turvallisuus, monikulttuurisen oppilasaineksen erityistarpeet sekä uskonnollinen vakaumus.

Opetuksen tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää taitojaan ja tietojaan eri liikuntamuodoissa
- saa valmiuksia omaehtoiseen liikuntaharrastukseen
- osaa arvioida omaa fyysistä kuntoaan sekä asettaa itselleen tavoitteita
- toimii hyvien tapojen mukaisesti, noudattaa sovittuja sääntöjä sekä osaa liikkua luonnonarvoja kunnioittaen
- osaa työskennellä rakentavasti, turvallisesti ja vastuullisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä.

Arviointi

Liikunnan arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus, vastuullisuus ja asennoituminen sekä taidot, tiedot ja toimintakyky.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Taitoa ja kuntoa (LI1)

SUORITUS

- pakollinen
- itsenäinen suoritus ei ole mahdollinen.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- jatkaa peruskoulussa opittujen liikuntataitojen syventämistä ja harjoittamista
- saa ohjausta monipuoliseen liikuntaan
- saa myönteisiä liikuntakokemuksia
- tutustuu mahdollisuuksien mukaan uusiin liikuntalajeihin
- ymmärtää monipuolisen fyysisen kunnon harjoittamisen periaatteet ja toimii terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistävästi.

KESKEISET SISÄLLÖT

- fyysisen kunnon harjoittelu, oman fyysisen kunnon mittaaminen ja arviointi
- lihahuolto ja rentoutus
- sisä- ja ulkopalloilu, mailapelit
- tanssi eri muodoissaan
- talviliikunta
- yleisurheilu
- suunnistus ja luontoliikunta

ARVIOINTI

- numeroarviointi

2. Liikuntaa yhdessä ja erikseen (LI2)

SUORITUS

- pakollinen
- itsenäinen suoritus ei ole mahdollinen.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- monipuolistaa lajitaitojaan ja -tietojaan
- saa perustiedot kunto-ohjelman laatimiseen ja toteuttamiseen
- saa ohjausta henkilökohtaisen, terveyttä edistävän liikuntaharrastuksen aktivoimiseen
- oppii vastuulliseen toimintaan itsenäisesti ja ryhmässä
- oppii arvostamaan ja ylläpitämään terveyttä ja työkykyä
- kehittyy sosiaalisessa kanssakäymisessä.

KESKEISET SISÄLLÖT

- fyysisen kunnon harjoittelu, lihahuolto ja rentoutus
- sisä- ja ulkopalloilu, mailapelit
- talviliikunta
- luontoliikunta
- jokin uusi liikuntalaji

ARVIOINTI

- numeroarviointi

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

3. Virkisty liikunnasta (LI3)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- itsenäinen suoritus ei ole mahdollinen.
- kurssi suoritetaan 1. vuosikurssilla.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on tukea opiskelijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä rentouttavien ja elämyksellisten liikuntakokemusten kautta.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssi koostuu yhdestä tai useammasta liikuntamuodosta.

Opettaja tarkentaa yhdessä opiskelijaryhmän kanssa kurssin sisällön.

ARVIOINTI

- numeroarviointi

4. Yhdessä liikkuen (LI4)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- itsenäinen suoritus ei ole mahdollinen.
- kurssi suoritetaan 2. vuosikurssilla.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on edistää opiskelijoiden yhteisiä liikuntaharrastuksia. Työtavoissa painottuu opiskelijaryhmän yhteistoiminta.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssin sisältönä ovat vanhat tanssit tai jokin muu yhdessä toteutettava liikunta.

ARVIOINTI

- numeroarviointi

5. Kuntoliikunta (LI5)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- itsenäinen suoritus osittain mahdollinen.
- kurssi on mahdollista valita LI1 ja LI2 jälkeen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on oman säännöllisen liikunnan tehostaminen, oman kunnon kohottaminen ja seuraaminen sekä jatkuvan liikunnan harrastamisen merkityksen oivaltaminen.

KESKEISET SISÄLLÖT

Opiskelijat laativat henkilökohtaisen liikuntasuunnitelman kurssille, joka toteutetaan sekä itsenäisesti että ryhmässä. Opettaja tarkentaa sisällön yhdessä opiskelijaryhmän kanssa.

ARVIOINTI

- numeroarviointi

SOVELTAVAT KURSSIT

6. Pallopelit (LI6)

SUORITUS

- kurssi on soveltava
- itsenäinen suoritus ei ole mahdollinen.
- kurssi on mahdollista valita 2. vuosikurssilla LI1 ja LI2 jälkeen.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on aktivoida opiskelijoiden omaehtoista liikumista.

KESKEISET SISÄLLÖT

Sisällöltään kurssi koostuu useista eri sisä- ja ulkopallopeleistä, joissa pyritään syventämään opiskelijoiden lajitekniikkaa ja -taktiikkaa sekä sääntötuntemusta.

ARVIOINTI

- numeroarviointi

7. Irti stressistä (LI7)

SUORITUS

- kurssi on soveltava.
- itsenäinen suoritus ei ole mahdollinen.
- kurssi on mahdollista valita 3. vuosikurssilla.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on pyrkiä virkistäytymään muun koulunkäynnin ohessa sekä kehittämään fyysistä ja psyykkistä kuntoa esim. ylioppilaskirjoituksia silmälläpitäen.

KESKEISET SISÄLLÖT

Kurssi sisältää useampia vaihtoehtoja, joista osanottajien kanssa valitaan lopullinen sisältö.

ARVIOINTI

- numeroarviointi

8. Harvinaiset urheilulajit (LI8)

SUORITUS

- kurssi on soveltava.
- itsenäinen suoritus ei ole mahdollinen.
- kurssi on mahdollista valita kerran lukio-opintojen aikana.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on tutustuttaa uusiin/harvinaisiin lajeihin, madaltaa kynnystä lähteä kokeilemaan lajia myöhemminkin.

KESKEISET SISÄLLÖT

Sisältö luodaan yhdessä opetusryhmän kanssa. Lajeina voivat olla esimerkiksi ammunta, keilailu, uinti, melonta, jousiammunta, laskettelu, golf, yms.

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

9. Retkeily- ja luonnossa selviytymisen kurssi (LI9)

SUORITUS

- kurssi on soveltava.
- itsenäinen suoritus ei ole mahdollinen.
- kurssi on mahdollista valita kerran lukio-opintojen aikana.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on antaa opiskelijalle sellaiset perustiedot ja -taidot luonnossa liikkumisesta, että hän pystyy itse turvallisesti retkeilemään kesällä tai talvella, päivällä ja yöllä. Pyritään tuottamaan opiskelijalle positiivisia kokemuksia ja elämyksiä luonnossa liikkumisessa. Pyritään lisäämään mukanaolevien yhteenkuuluvuutta, pitkäjänteisyyttä ja vastuuntuntoa.

KESKEISET SISÄLLÖT

Pääsisältöjä ovat vaeltaminen, leirytyminen, lupa-asiat, jokamiehenoikeudet, tulien teko, muonitus, varusteet, eksyminen, sään ennustaminen, eräensiapu, hätämuonat. Kurssiin kuuluu yöretki. Kurssista peritään pienehkö kurssimaksu, jolla katetaan yöretken kuljetukset ja ruoka.

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

AIHEKOKONAISUUDET

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Lukion liikunnan keskeisenä sisältönä on liikunnan merkityksen oivaltaminen ihmisen fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille ja toimintakyvylle. Liikuntatunnit tarjoavat runsaasti aitoja vuorovaikutustilanteita ja tunne-elämyksiä erilaisissa ja erikokoisissa ryhmissä. Liikunnalla on oma tärkeä merkityksensä myös itseilmaisun kanavana. Lukion liikunnassa ohjataan opiskelijoita itse huomaamaan sääntöjen noudattamisen ja turvallisuusnäkökulmien merkitys turvallisessa liikuntaharjoituksessa.

KULTTUURI-IDENTITEETTI JA KULTTUURIEN TUNTEMUS

Suomalaisten liikuntamuotojen harjoittaminen on osa lukion liikuntakursseja. Kursseilla välitetään myös lukion omaa kulttuuri- ja juhlaperinnettä ja vahvistetaan opiskelijoiden ja lähiympäristön yhteisöllisyyttä (esim. Vanhojen päivän tanssit). Tanssi eri muodoissaan on osa suomalaista ja kansainvälistä kulttuuria. Lukion liikunnan tanssiosiot auttavat opiskelijoita ymmärtämään tanssia itseilmaisun ja kommunikaation välineenä. Liikunnan ja urheilun kieli on väylä myös kansainväliseen kanssakäymiseen. Opetuksessa huomioidaan myös kansallisurheilulajimme ja oman paikkakunnan luonto- ja kulttuurikohteet.

VIESTINTÄ JA MEDIAOSAAMINEN

Monipuolinen lukion liikunta sääntöineen ja rajoituksineen auttaa opiskelijaa ymmärtämään ja tulkitsemaan median liikunta- ja urheilukulttuurin näkyviä ja näkymättömiä viestejä.

TEKNOLOGIA JA YHTEISKUNTA

Laadukkaat uudenaikaiset välineet ja varusteet innostavat opiskelijoita harrastamaan liikuntaa. Ergonomisesti oikeanlaisten välineiden käyttö on tärkeää turvallisuuden kannalta. Korostetaan opiskelijan oman aktiivisuuden ja innostuksen tärkeyttä liikkumisessa.

AKTIIVINEN KANSALAIKUUS JA YRITTÄJYYS

Omasta toimintakyvystä huolehtiminen vaatii aina aktiivisuutta ja omaehtoista toimintaa. Opiskelijoita rohkaistaan vastuullisuuteen ja aktiivisen otteen ottamiseen omasta liikuntakäyttäytymisestään. Liikuntakursseilla opiskelijat käyttävät oman ja lähikuntien liikuntapaikkoja ja -palveluita.

KESTÄVÄ KEHITYS

Luontoliikunnassa harjoitellaan luonnon ehdoilla liikkumista ja arvioidaan liikuntapaikoille siirtymistä kestävästä kehityksen näkökulmasta. Liikuntakursseilla painotetaan hyötyliikunnan merkitystä oleellisena osana terveystoimintaa ja ympäristöystävällistä liikuntaa.

20.27 TERVEYSTIETO

Terveystieto on oppiaine, jonka tarkoitus on edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista.

Pakollisen kurssin aikana opiskelija perehtyy terveyteen ja sairauksiin vaikuttaviin tekijöihin kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien ehkäisyn sekä työ- ja toimintakyvyn edistämisen näkökulmasta. Keskeistä on myös itsehoitovalmiuksien kehittäminen.

Syventävillä kursseilla perehdytään seikkaperäisemmin nuoren arkielämässään tarvitsemiin terveysresursseihin, terveystottumuksiin ja selviytymisen keinoihin sekä terveystietämisen käsittelyyn vastuullisen aikuisuuden ja vanhemmuuden näkökulmasta. Terveystieteen ja sairauksiin liittyviä tekijöitä ja niihin vaikutusmahdollisuuksia tarkastellaan tutkimuksen, terveydenhuollon ammattikäytäntöjen, palvelujen käytön sekä historiallisen ja yhteiskunnallisen kehityksen näkökulmasta.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää työ- ja toimintakyvyn, turvallisuuden sekä sairauksien ehkäisyn ja terveyden edistämisen merkityksen.
- osaa käyttää terveyden edistämiseen, terveyteen ja sairauteen liittyviä keskeisiä käsitteitä.
- ymmärtää sairauksien, erityisesti kansantautien ja tartuntatautien, ehkäisyn merkityksen ja tuntee niiden keskeisiä ehkäisy- ja hoitomahdollisuuksia yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta.
- pohtii terveyttä koskevia arvokysymyksiä ja osaa perustella omia valintojaan ja oppii arvostamaan terveyttä voimavarana sekä edistämään terveyttä.
- tuntee kansanterveyden historiallista kehitystä ja väestöryhmien välisten terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä.
- tuntee terveyden- ja sosiaalihuollon peruspalveluja sekä kansanterveyteen liittyvää kansalaistoimintaa.
- perehtyy terveyttä koskevan tiedon hankintamenetelmiin sekä osaa kriittisesti arvioida ja tulkita terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa ja erilaisia terveystieteen tutkimustuloksia.

PAKOLLINEN KURSSI

1. Terveyden perusteet (TE1)

SUORITUS

- pakollinen
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen työ- ja toimintakykyyn sekä työ- ja muuhun turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja osaa arvioida niiden toteutumista omassa elämän tavassaan ja ympäristössään.
- tietää kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien ehkäisyn merkityksen yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta sekä oppii pohtimaan niiden ehkäisyyn liittyviä ratkaisuja yhteiskunnassa.
- tunnistaa terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä.

- osaa hankkia, käyttää ja arvioida terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä pohtia terveystietoon ja teknologiseen kehitykseen liittyviä ilmiöitä terveysnäkökulmasta.
- tuntee keskeiset terveyden ja sosiaalihuollon palvelut.

KESKEISET SISÄLLÖT

- työ- ja toimintakykyyn sekä turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä: ravitsemus, uni, lepo ja kuormitus, terveysliikunta, mielenterveys, sosiaalinen tuki, työhyvinvointi, työturvallisuus, turvallisuus kotona ja vapaa-aikana, ympäristön terveys.
- seksuaaliterveys, parisuhde, perhe ja sukupolvien sosiaalinen perintö.
- kansantaudit ja yleisimmät tartuntataudit sekä niihin liittyvät riski- ja suojaavat tekijät sekä niihin vaikuttaminen.
- sairauksien ja vammojen itsehoito, ensiapu ja avun hakeminen.
- terveyserot maailmassa, terveyseroihin vaikuttaviin tekijöihin tutustuminen.
- terveystietojen tiedonhankintamenetelmiä sekä terveyttä koskevan viestinnän, mainonnan ja markkinoinnin kriittinen tulkinta.
- terveydenhuolto- ja hyvinvointipalvelujen käyttö, kansalaistoiminta kansanterveystyössä.

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- Arvioinnissa korostetaan terveyttä ja sairautta koskevan tiedon ymmärtämistä ja soveltamista. Huomio kiinnitetään siihen, miten opiskelija osaa käyttää ja yhdistää erilaisiin lähteisiin perustuvaa tietoa. Arvioinnin kohteena on opiskelijan valmius terveyttä ja sairautta koskevaan eettiseen arvopohdintaan ja taito perustella omia terveysvalintoja sekä taito arvioida yhteisössä tehtyjä terveyttä ja sairautta koskevia ratkaisuja.
- Terveystiedon arvioinnissa voidaan käyttää kurssikokeita, yksilö- ja ryhmätehtäviä, esitelmiä, pienimuotoisia kartoituksia ja tutkimuksia sekä toiminnallisia tehtäviä.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

2. Nuoret, terveys ja arkielämä (TE2)

Kurssilla syvennetään pakollisen kurssin tavoitteita nuoren arkielämän terveystottumusten ja selviytymisen keinojen osalta. Eri sisältöalueiden avulla tarkastellaan terveysongelmia selittäviä kulttuurisia, psykologisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä ja niiden tulkintoja. Lisäksi perehdytään käsitykseen itsestä ja muista fyysisellä, psyykkisellä ja sosiaalisella tasolla. Erityisesti korostetaan terveyden ylläpitoon liittyvää vastuullisuutta. Työskentelyssä korostuvat arvopohdinta, yksilö- ja ryhmäharjoitukset, draama ja sosiaalisten taitojen harjoittelu sekä keskustelu- ja argumentaatiotaitoja kehittävät työmuodot.

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- ei itsenäistä suoritusta

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tarkastelemaan elämäänsä aikuisuuden ja vanhemmuuden näkökulmasta.
- osaa pohtia ja tarkastella terveyden ja sairautteen liittyviä arvoja ja arvostuksia.
- osaa perustella omia valintojaan terveyden näkökulmasta ja arvioida elämäntapaan ja ympäristöön liittyvien valintojen merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille.
- osaa kuvata koettua terveyttä ja terveysongelmia selittäviä ilmiöitä ja niiden erilaisia tulkintoja.

KESKEISET SISÄLLÖT

- itsetuntemus, aikuistuminen, sosiaalisen tuen merkitys perheessä ja lähiyhteisössä.
- vanhemmuuteen ja perhe-elämään valmentautuminen
- elämänilo, mielenterveyden ylläpitäminen ja jaksaminen, masennuksen ja kriisien kohtaaminen
- ruuan terveydelliset, kulttuuriset ja yhteiskunnalliset merkitykset sekä painonhallinta, terveystoiminta, syömishäiriöt
- fyysinen ja psyykinen turvallisuus, väkivallaton viestintä
- seksuaaliterveys
- terveysongelmia selittäviin kulttuurisiin, psykologisiin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja niiden tulkintoihin tutustuminen, esimerkiksi elämän mielekkyyden kokeminen, ruumiinkuva / kehollisuus, mielihyvä ja riippuvuudet nykyaikana
- tupakka, alkoholi ja huumeet yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalista näkökulmasta.

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- Arvioinnissa korostetaan terveyttä ja sairautta koskevan tiedon ymmärtämistä ja soveltamista. Huomio kiinnitetään siihen, miten opiskelija osaa käyttää ja yhdistää erilaisiin lähteisiin perustuvaa tietoa. Arvioinnin kohteena on opiskelijan valmius terveyttä ja sairautta koskevaan eettiseen arvopohdintaan ja taito perustella omia terveysvalintoja sekä taito arvioida yhteisössä tehtyjä terveyttä ja sairautta koskevia ratkaisuja. Terveystiedon arvioinnissa voidaan käyttää kurssikokeita, yksilö- ja ryhmätehtäviä, esitelmiä, pienimuotoisia kartoituksia ja tutkimuksia sekä toiminnallisia tehtäviä.

3. Terveys ja tutkimus (TE3)

Kurssilla perehdytään terveyteen vaikuttaviin historiallisiin tekijöihin ja näkökulmiin, terveyden ja sairauden tutkimiseen sekä kuolleisuuteen ja sairastavuuteen liittyviin kehityslinjoihin. Kurssilla käsitellään myös terveydenhuollossa ja itsehoitona toteutettaviin tavallisimpiin tutkimuksiin, niiden tulosten tulkintaan ja johtopäätöksiin. Lisäksi perehdytään pakollisen kurssin tavoitteita syventäen terveydenhuollon eri käytäntöihin, terveystieteen tarjontaan sekä yksilön asemaan terveyden- ja sairaudenhoidossa. Työskentelyssä korostuvat toiminnallisuus, tekemällä oppiminen, tutkiva oppiminen ja vierailukäynnit.

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa pohtia kansanterveystieteen ja ehkäisevän terveydenhuollon kehityksen päälinjoja kansallisesti ja maailmanlaajuisesti.
- osaa hankkia, arvioida ja tulkita terveyteen ja sairauksiin liittyvää tutkimus- ja arkitietoa.
- toteuttaa pienimuotoisia terveys-/terveyskäyttäytymiskartoituksia omassa opiskeluympäristössään.
- osaa käyttää terveydenhuollon palveluja sekä tuntee asiakkaan ja potilaan oikeudet.
- osaa pohtia ja arvioida teknologisen kehityksen merkitystä terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta.

KESKEISET SISÄLLÖT

- terveyden edistämiseen, sairauksien tunnistamiseen ja ehkäisyyn liittyviä eri aikakausien menetelmiä

- terveiskäyttäytymisen ja koetun terveyden tutkiminen: fyysisen ja psyykkisen työ- ja toimintakyvyn mittaaminen, ergonomiamittaukset, työhyvinvointi ja siihen vaikuttavat tekijät
- terveydenhuollon ja hyvinvointipalvelujen käytäntöjä, asiakkaan ja potilaan oikeudet
- tutkimustiedon ja median terveydestä välittämien mielikuvien kriittinen lukutaito, medikalisaatio
- terveystottumusten arvioiminen ja seuranta sekä tutkimusten tekeminen.

ARVIOINTI

- numeroarviointi
- Arvioinnissa korostetaan terveyttä ja sairautta koskevan tiedon ymmärtämistä ja soveltamista. Huomio kiinnitetään siihen, miten opiskelija osaa käyttää ja yhdistää erilaisiin lähteisiin perustuvaa tietoa. Arvioinnin kohteena on opiskelijan valmius terveyttä ja sairautta koskevaan eettiseen arvopohdintaan ja taito perustella omia terveystietoja sekä taito arvioida yhteisössä tehtyjä terveyttä ja sairautta koskevia ratkaisuja. Terveystiedon arvioinnissa voidaan käyttää kurssikohteita, yksilö- ja ryhmätehtäviä, esitelmiä, pienimuotoisia kartoituksia ja tutkimuksia sekä toiminnallisia tehtäviä.

AIHEKOKONAISUUDET

AKTIIVINEN KANSALAISSUUS JA YRITTÄJYYS

Aktiiviseen kansalaisuuteen kuuluu itsestä ja muista huolehtiminen. Terveystiedon kursseissa painotetaan opiskelijan omien valintojen merkitystä terveyden rakentumisen peruspilareina. Keskeisiin sisältöihin kuuluu myös terveydenhuollon alueella toimivien yhdistysten ja kansalaisjärjestöjen toimintaan perehtyminen. Hyvinvointipalvelujen toimivuutta ja eettisyyttä arvioitaessa mietitään opiskelijan omia oikeuksia ja velvollisuuksia terveydenhuollon kentässä. Aktiivinen kansalaisuus edellyttää yhteiskunnan jäseniltä kykyä ottaa kantaa itseä koskeviin asioihin sekä kykyä perustella ja puolustaa omia näkökantoja.

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

”Hyvinvointi ja turvallisuus” -aihekokonaisuus on itsessään lukion terveystiedon keskeinen sisältöalue.

KESTÄVÄ KEHITYS

Ihmisen ja ympäristön terveys edellyttää kestävä kehityksen huomioimista kaikessa arkikäyttäytymisessä. Terveystiedossa tutkitaan ihmisen käyttäytymisen vaikutuksia paitsi omaan itseen, myös lähiympäristöön ja koko maapallon tilaan. Opiskelija arvioi myös omia elintapojaan ja tottumuksiaan kestävä kehityksen periaatteiden näkökulmasta.

KULTTUURI-IDENTITEETTI JA KULTTUURIEN TUNTEMUS

Kulttuuri-identiteetti voi muodostua vain tuntemalla sekä omaa että muiden kulttuureja. Lukion terveystiedossa pohditaan suomalaisten terveydentilaan vaikuttavia suomalaisille ominaisia kulttuurisia tekijöitä sekä alakulttuurien merkitystä terveystottumusten syntyyn. Laajempaa perspektiiviä opiskelijat saavat tutustumalla kulttuurisiin tekijöihin, jotka vaikuttavat terveystottumusten syntyyn eri valtioiden ja maanosien välillä.

TEKNOLOGIA JA YHTEISKUNTA

Teknologian nopea kehitys on vaikuttanut yhteiskunnassamme monin eri tavoin. Lukion terveystiedossa pohditaan teknologian terveyteen kohdistuvia seurannaisvaikutuksia.

VIESTINTÄ- JA MEDIAOSAAMINEN

Terveyttä koskevissa asioissa nuori tarvitsee hyvää medialukutaitoa. Lukion terveystiedon kaikissa kursseissa keskeisenä sisältönä on terveystiedon kriittinen ja aktiivinen seuraaminen ja tulkinta.

20.28 OPINTO-OHJAUS

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tukea opiskelijaa opinnoissa lukioaikana ja huolehtia siitä, että opiskelijalla on riittävästi sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee siirtyessään jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko lukiokoulutuksen ajan kestävä jatkumo, jonka aikana opinto-ohjauksen kurssit tarjoavat opiskelijoille mahdollisuuden hankkia perustiedot ja taidot, joiden varassa heidän on mahdollista suunnitella jatko-opintoja ja pohtia ammatillista suuntautumista. Valinta- tai muissa ongelmatilanteissa sekä päätöksentekotaitojensa kehittämiseksi opiskelijoiden tulee saada henkilökohtaista tai pienryhmäohjausta. Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelijan tulee voida keskustella opintoihinsa, koulutusvalintoihinsa sekä ammatti- ja urasuunnitteluunsa, tulevaisuuteensa ja elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus käsitellä pienryhmissä asioita, jotka ovat muiden opiskelijoiden kanssa jaettavissa olevia ja joiden esille ottaminen ryhmässä on mielekästä.

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tukea ja auttaa erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita myös opintoihin liittyvissä käytännön kysymyksissä.

Opinto-ohjauksen tavoitteet

Opinto-ohjauksen tavoitteena on

- ohjata opiskelijaa itsenäisyyteen ja vastuullisuuteen siten, että hän pystyy suunnittelemaan oman henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa, tunnistamaan opiskeluunsa liittyviä ongelmia ja etsimään tietoa, miten hän saa apua näihin ongelmiin.
- että, opiskelija pystyy opiskelemaan täysipainoisesti koko lukion ajan, kykenee kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan sekä löytämään omat yksilölliset oppimisen tapansa ja vahvuutensa opiskelijana.
- ohjata opiskelijaa hankimaan tietoja ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologian tarjoamia mahdollisuuksia.
- että, opiskelija tuntee keskeiset jatkokoulutus- ja ammatinvalintaan liittyvät hakuoppaat ja muut tietolähteet sekä osaa käyttää tietoverkoissa olevaa informaatiota itsenäisesti jatko-opintoihin hakeutumisen tukena
- ohjata ja tukea opiskelijaa elämänsuunnittelun ja -hallinnan taidoissa.
- että, opiskelija saa ohjausta jatko-opintojen suunnittelussa ja päätöksenteossa siten, että hänellä on tietoa opiskeluvaihtoehtoista lukion jälkeen ja että hän tuntee toisen asteen ammatillisten oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen keskeisen koulutustarjonnan.
- tarjota opiskelijalle valmiudet hakeutua jatko-opintoihin välittömästi lukio-opintojen jälkeen.
- että, opiskelija pystyy ammatillisen suuntautumisen etsimisessä ja päätöksenteossa arvioimaan realistisesti omia edellytyksiään ja mahdollisuuksiaan opintojen eri vaiheissa.
- että, opiskelija suunnittelee lukio-opintojaan ja tekee valintojaan tarkoituksenmukaisella tavalla ottaen koko ajan huomioon jatko-opintosuunnitelmansa.

Opinto-ohjauksen tehtävänä on välittää tietoa työ- ja elinkeinoelämästä sekä yrittäjyydestä. Opiskelijalla on mahdollisuus tutustua eri ammatteihin ja työelämään sekä opiskeluun muissa oppilaitoksissa. Opiskelijaa ohjataan siten, että hän osaa etsiä tietoa muiden maiden tarjoamista opiskelumahdollisuuksista ja työskentelystä ulkomailla.

PAKOLLINEN KURSSI

1. Koulutus, työ ja tulevaisuus (OP1)

SUORITUS

- pakollinen
- kurssi jaettu kolmen vuoden ajalle: 1. vsk. 0.4 kurssia, 2. vsk. 0.2 kurssia, 3. vsk. 0.4 kurssia

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija saa lukio-opintojen aloittamiseen ja suorittamiseen sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvät keskeiset tiedot ja taidot. Kurssiin liittyen järjestetään tutustumista työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin. Opinto-ohjauksen kurssilla käsitellään kaikille opiskelijoille yhteisiä, lukio-opintoihin, ylioppilastutkintoon, jatko-opintoihin, ammatti- ja urasuunnitteluun liittyviä kysymyksiä sekä kulloinkin lukio-opintojen kannalta ajankohtaisia asioita.

KESKEISET SISÄLLÖT

- opintojen rakentuminen ja omien opiskelutaitojen kehittäminen
- itsetuntemus
- omien toimintamallien ja vahvuuksien tunnistaminen
- työelämätietous
- ylioppilastutkinto
- ammatillinen suuntautuminen ja jatko-opintojen pohtiminen
- jatko-opintoihin hakeutuminen
- työelämään siirtyminen

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

VALTAKUNNALLINEN SYVENTÄVÄ KURSSI

2. Opiskelu, työelämä ja ammatinvalinta (OP2)

SUORITUS

- valtakunnallinen syventävä
- osittain itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on lisätä opiskelijan opiskeluvalmiuksia, parantaa hänen itsetuntemustaan ja ohjata häntä perehtymään jatkokoulutuksen ja työelämän kannalta sellaisiin keskeisiin kysymyksiin, joihin muussa ohjauksessa ei ole mahdollista syventyä. Kurssin puitteissa voidaan tutustua mahdolliseen jatko-opiskelupaikkaan.

KESKEISET SISÄLLÖT

- henkilökohtaista ja ryhmässä tapahtuvaa ohjausta
- itsetuntemus
- kartoitusta eri jatko-opiskelumahdollisuuksista

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

SOVELTAVA KURSSI

3. Lue-kurssi (OP3)

SUORITUS

- soveltava
- kurssin pitää erityisopettaja
- ei itsenäistä suoritusta
- kurssin suorittanut opiskelija saa tarvittaessa lukiopistuksen ylioppilaskirjoituksia varten

TAVOITTEET

- kurssin tavoitteena on tukea erilaisissa oppimisen asioissa. Lähtökohtana on oppimisvaikeuksien tunnistaminen ja omaan itseen tutustuminen oppijana.

KESKEISET SISÄLLÖT

- luetun ymmärtämisen kehittäminen
- oppimistyylit
- muistin merkitys oppimisessa
- vieraiden kielten oppimisstrategiat

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

AIHEKOKONAISUUDET

AKTIIVINEN KANSALAISSUUS JA YRITTÄMINEN

Ohjauksen tärkeä lähtökohta on tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yrittävää asennetta opiskelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa.

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Opinto-ohjauksessa pyritään turvaamaan jokaisen opiskelijan hyvinvointia ja turvallisuutta kouluyhteisössä ja eri elämäntilanteissa.

VIESTINTÄ- JA MEDIAOSAAMINEN

Ohjauksessa perehdytään tieto- ja viestintätekniikan mahdollisuuksiin koulutus- ja ammattitiedon hankkimisen ja urasuunnittelun sekä koulutukseen hakeutumisen välineenä.

20.29 KOTITALOUS

SOVELTAVAT KURSSIT

1. KOTITALOUS 1 (K01)

SUORITUS

- soveltava
- käytännön työskentely opetuskeittiössä
- osittain itsenäinen suoritus mahdollinen
- osittain koulun ulkopuolella tapahtuva suoritus mahdollinen
- tutustumiskäyntejä

TAVOITTEET

Lukion kotitalouden tavoitteena on tiedon etsimisen, arvioimisen ja soveltamisen avulla luoda edellytyksiä toimia erilaisissa olosuhteissa.

Ruokaan ja sen valmistamiseen liittyvät elämykset kehittävät elintarvikkeiden, ruokalajien, Suomen ja eri maiden ruokakulttuurien tuntemusta ja kasvattavat osaltaan nuorta kansainvälisyyteen.

Ateriasuunnittelun kautta nuori oppii ajankäyttöä ja taloudellisuutta.

KESKEISET SISÄLLÖT

- ravitsemus ja ruoanvalmistus
- leivonta
- Lopen ruokakulttuuri
- Suomen ja eri maiden ruokakulttuuri
- ateriasuunnittelu
- hintalaskelmat
- kodinhoito

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)
- käytännön työskentelyn arviointia, joka muodostuu seuraavasti: osallistuminen, asenne, ryhmätyöskentely, itsenäiset suoritukset

2. KOTITALOUS 2 (K02)

Suoritus, tavoitteet, keskeiset sisällöt ja arviointi kuten kurssilla Kotitalous 1.

AIHEKOKONAISUUDET

AKTIIVINEN KANSALAISSUUS

- tekemällä järkeviä valintoja, toimimalla ryhmässä ja suhtautumalla kriittisesti oppilas oppii toimimaan kansalaisena.

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

- ravitsemukseen ja ruoka-aineiden laatuun perehtymällä oppilas ymmärtää kiinnittää huomion omaan hyvinvointiin ja turvallisuuteen.

KESTÄVÄ KEHITYS

- tekemällä erilaisia valintoja, perehtymällä kulutuksen ympäristövaikutuksiin ja kotitalouden jätehuoltoon oppilas ymmärtää kestävä kehityksen tärkeäksi.

KULTTUURI-IDENTITEETTI JA KULTTUURIEN TUNTEMUS

- perehtymällä Lopen, Suomen ja eri maiden ruokakulttuureihin oppilas tutustuu eri kulttuureihin.

TEKNOLOGIA JA YHTEISKUNTA

- tutustumalla kotitalouden koneisiin ja eri tutustumiskäynneillä oppilaalle tulee tutuksi teknologia.

VIESTINTÄ JA MEDIAOSAAMINEN

- etsimällä tietoa hintalaskelmiin ja ateriasuunnitteluun oppilas tutustuu mediaan.

20.30 TIETOTEKNIikka

Tietotekniikan opetuksen ydintehtävänä on auttaa oppilasta ymmärtämään tietotekniikan merkitys osana jokapäiväistä elämää nykyaikaisessa kehittyvässä yhteiskunnassa. Lukion tietotekniikan kursseilla kiinnitetään huomiota tieto- ja viestintätieteiden monipuolisiin käyttötaitoihin. Tavoitteena on, että jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus saavuttaa vähintään tietotekniikan A-ajokortin (TIEKE ry) tasoiset tiedot ja taidot. Tietotekniikan opiskelu antaa valmiuksia paitsi muita lukion kursseja varten myös lukion jälkeisiä jatko-opintoja varten.

SOVELTAVAT KURSSIT

1. Tietotekniikkaa hyödyksi (AT1)

SUORITUS

- koulukohtainen soveltava kurssi
- itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että oppilas oppii

- käyttämään tietokonetta monipuolisesti opiskelussa
- käsittelemään tilasto-aineistoa ja laatimaan siitä graafisia esityksiä
- käyttämään oheislaitteita

KESKEISET SISÄLLÖT

- suoritetaan itse suunnitellun lomakkeen mukainen kyselytutkimus
- laaditaan raportti tutkimustuloksista

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

2. Tietotekniikan perusteet (AT2)

SUORITUS

- koulukohtainen soveltava kurssi
- itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että oppilas

- ymmärtää tietotekniikan merkityksen nyky-yhteiskunnassa
- oppii tuntemaan tietokoneen eri osat ja niiden toimintaperiaatteen
- kehittyä tietokoneelaitteiston käyttäjänä
- ymmärtää tietoverkon toimintaperiaatteen ja tiedonhallinnan lähiverkossa
- kehittää tekstinkäsittelytaitojaan
- oppii etsimään ja valikoimaan tietoa internetistä
- oppii käyttämään sähköpostia monipuolisesti

KESKEISET SISÄLLÖT

- pohditaan tietotekniikan merkitystä yhteiskunnassa
- tutustutaan tietokonelaitteistoon ja tiedonhallintaan
- syvennetään tekstinkäsittelyohjelmiston hallintaa
- kehitetään tiedonhakutaitoja sekä sähköpostin käyttötaitoja

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)
- kurssi jakautuu pienempiin osioihin (moduleihin), joista pidetään kokeita.

3. Tiedon käsittely ja esittäminen (AT3)

SUORITUS

- koulukohtainen soveltava kurssi
- itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että oppilas oppii käyttämään

- taulukkolaskentaohjelmistoa
- funktiot
- kaavat
- kaaviot
- tietokantaohjelmistoa
- tietokannan käsitteleminen
- uuden tietokannan luominen
- julkaisuohjelmistoa

KESKEISET SISÄLLÖT

- taulukkolaskenta
- tietokanta
- julkaisuohjelmisto

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)
- kurssi jakautuu pienempiin osioihin (moduleihin), joista pidetään kokeita.

4. Ohjelmoinnin perusteet (AT4)

TAVOITTEET

Oppilas oppii ohjelmoinnin perusteita

KESKEISET SISÄLLÖT

- algoritminen ongelmanratkaisu
- ohjelmointi
- ohjelmoinnin perusrakenteet

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)
- kurssi jakautuu pienempiin osioihin (moduleihin), joista pidetään kokeita.

AIHEKOKONAIUUDET

AKTIIVINEN KANSALAIUUUS JA YRITTÄJYYS

Tietotekniikan opetuksessa tärkeänä tavoitteena on kehittää opiskelijoiden kykyä käyttää ja soveltaa tietotekniikkaa ja eri sovellusohjelmia erilaisissa käytännön tehtävissä. Suuri osa tietotekniikan harjoituksista liittyy käytännön ongelmatilanteisiin, joihin löytyviä erilaisia ratkaisukeinoja vertaillaan ja pohditaan. Tietotekniikan opiskelu vaatii kärsivällisyyttä ja pitkäjänteistä työntekoa, mikä kasvattaa yritteliäisyyteen. Aihekokonaisuuteen liittyviä tehtäviä sisältyy kaikkiin kursseihin.

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUUS

Tietotekniikan opetuksen tavoitteena on, että opiskelijat oppivat tukemaan ja edistämään myös muiden opiskelijoiden ja ryhmän oppimista. Opetuksessa ei unohdeta tietotekniikan mahdollisesti aiheuttamaa eristäytymistä ja sosiaalisen vuorovaikutuksen tarpeellisuutta. Opiskelija perehtyy oman talouden hallintaan mm. taulukkolaskennan tehtävien avulla. Aihekokonaisuus liittyy erityisesti kursseihin AT2, AT3 ja AT4.

KESTÄVÄ KEHITYS

Tavoitteena on, että tietotekniikka auttaa opiskelijaa tekemään valintoja, jotka edistävät kestävästä kehitystä. Tämä aihekokonaisuutta käsitellään eniten kurssissa AT2.

KULTTUURI-IDENTITEETTI JA KULTTUURIEN TUNTEMUS

Suomi tunnetaan korkean teknologian maana. Tavoitteena on, että oppilas ymmärtää korkean tietoteknisen osaamisen osana suomalaisuutta. Tietotekniset sovellukset ja ongelmat ovat kansainvälisiä. Maailmalla käytetään samoja laitteistoja ja sovelluksia kulttuuritaustasta riippumatta. Tämä aihekokonaisuus korostuu kursseilla AT2 ja AT4.

TEKNOLOGIA JA YHTEISKUNTA

Opiskelija totutetaan hahmottamaan yhteiskuntaa teknisten apuvälineiden kuten tietokoneen, oheislaitteiden, tietokoneohjelmien ja tietoverkkojen avulla sekä suhtautumaan näiden antaman tiedon oikeellisuuteen ja tarpeellisuuteen kriittisesti. Opiskelija ymmärtää tietotekniikan merkityksen nyky-yhteiskunnassa ja sen kehittämisessä. Teknisiä apuvälineitä käytetään tietysti kaikilla tietotekniikan kursseilla.

VIESTINTÄ- JA MEDIAOSAAMINEN

Opiskelija harjaantuu hankkimaan, vertailemaan ja valikoimaan tietoa, sekä esittämään sitä taulukoiden ja diagrammien muodossa. Erityisesti viestintätaidot ja mediaosaaminen tulevat esille kursseissa AT1, AT2 ja AT3.

EHEYTTÄMINEN

Tietotekniikan ja muiden oppiaineiden eheyttämistä voidaan toteuttaa mm. sisällöllisesti toisiinsa liittyvillä harjoituksilla. Tietotekniikan myötä oppilaat saavat taitoja eri aineissa laadittavien tutkielmien ja laskujen suorittamiseen. Eheyttäminen sisältyy kaikkiin tietotekniikan kursseihin.

20.31 TEKSTIILITYÖ

SOVELTAVAT KURSSIT

1. Juhlapukukurssi (TS1)

SUORITUS

- soveltava
- osittainen itsenäinen suorittaminen mahdollinen

TAVOITTEET

Suunnitellaan ja valmistetaan persoonallinen ja tarkoituksenmukainen juhla-asukokonaisuus.

KESKEISET SISÄLLÖT

Ommellaan juhla-asukokonaisuus tai osia siihen. Valmistetaan ja sovitetaan kaavat. Opitaan herkkien ja/tai arkojen materiaalien työstämistä, vuoritettujen ja tuettujen vaatteiden valmistamista, erilaisten irtosomisteiden tekemistä sekä asun vaatimien alusvaatteiden valmistamista. Tutustutaan pukuhistoriaan ja pukeutumisen tyyliuuntiin.

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S =suoritettu, H = hylätty)

20.32 YRITTÄJYYS

SOVELTAVAT KURSSIT

1. Yrittäjyys 1 (YRIT1)

SUORITUS

- soveltava
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITE

Oppilas tietää yrittäjyyden perustekijät ja osaa soveltaa niitä.

KESKEISET SISÄLLÖT

Yrittäjyyden perustekijöihin perehtyminen ja niiden soveltaminen omassa ”pienoisyrityksessä”

TYÖTAVAT

Tietoiskut, tutkielmat, oman pienoyrityksen luominen ja ylläpito, yritysvieraat ja -vierailut, yrityspelien opettelu ja testaus. Kummiyritystoiminnan käynnistäminen.

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S= suoritettu, H = hylätty)

2. Yrittäjyys 2 (YRIT2)

SUORITUS

- soveltava
- osittainen itsenäinen suoritus mahdollinen

TAVOITE

Oppilas perehtyy johonkin yrittäjyyden osa-alueeseen syvemmin ja osaa soveltaa tietämystään ”omaan pienoyritykseensä”

KESKEISET SISÄLLÖT

Perehdytään yrittäjyyden osa-alueisiin syvemmin tutkielmien ja tietoiskujen muodossa. Syvempää tietoutta hyödynnetään oman pienoyrityksen pyörittämiseen ja koulun kummiyritystoiminnan tehostamiseen.

TYÖTAVAT

Tietoiskut, tutkielmat, oman pienoyrityksen toiminnan arviointi ja tehostaminen. Yrityspelien soveltaminen omaan pienoyritykseen.

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S= suoritettu, H = hylätty)

20.33 KANSAINVÄLISYYSKASVATUS

SOVELTAVA KURSSI

Kansainvälisyyskasvatus (KAN)

Kansainvälisyyskasvatusta opetetaan läpäisyperiaatteella kaikissa aineissa, mutta erityispainotus näkyy vieraisissa kielissä, maantiedossa, historiassa ja uskonnossa. Koulussamme opetetaan myös kansainvälisyyttä teemojen avulla. Lopen lukiolla on ollut oppilasvaihtoa Jürin ja Vetlandan kanssa. Leirikoulut, kirjeenvaihto ja sähköposti edistävät kansainvälistä vuorovaikutusta.

20.34 ILMAILU

SOVELTAVAT KURSSIT

1. Ilmailun historia ja lentämisen perusteet, tutustuminen riippu- ja varjourheiluun (ILM1)

SUORITUS

- soveltava
- suoritusjärjestys vapaa

KESKEISET SISÄLLÖT

Ihminen oppii lentämään, muinaisuus (ennen v. 1900) , ilmailun alkuvuodet, I maailmansota, ilmailun kehitys sotien välillä, II maailmansota, suihkuaika, avaruuden valloitus, ilmailun kehitys Suomessa, tutustuminen riippu- ja varjourheiluun.

TYÖTAPA

Asioihin perehdytään ilmailun historiasta perillä olevan opettajan kanssa. Riippu- ja varjourheiluun tutustutaan ilmailukerhossa. Opintoretket / vierailut sopiviin kohteisiin.

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S= suoritettu, H = hylätty)

2. Maailman lentoliikennejärjestelmät ja radiopuhelimen hoitajana toimiminen (ILM2)

SUORITUS

- soveltava
- suoritusjärjestys vapaa

KESKEISET SISÄLLÖT

Ilmailuviranomainen, ilmatilanjako, lennonjohto, suunnistus- ja tutkajärjestelmät, matkustaja- ja tavaraliikenne, lentoaseman toiminta, kansainväliset järjestöt. Radiopuhelimen hoitajakurssi.

TYÖTAPA

Asioihin perehdytään yhteistyössä Finnairin ja Ilmailulaitoksen kanssa. Opintoretket / vierailut sopiviin kohteisiin.

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S= suoritettu, H = hylätty)

3. Sääoppi ja tutustuminen kuumailmapallolentämiseen (ILM3)

SUORITUS

- soveltava
- suoritusjärjestys vapaa

KESKEISET SISÄLLÖT

Maailman sääjärjestelmät, sääkartat, pilvien muodostuminen, tutustuminen kuumailmapallolentämiseen

TYÖTAPA

Sääasioihin perehdytään yhdessä meteorologin kanssa. Kuumailmapalloiluun tutustutaan ilmailukerhossa. Opintoretket / vierailut sopiviin kohteisiin.

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S= suoritettu, H = hylätty)

4. Ilmailun ammatit ja harrasteilmailu (ILM4)

SUORITUS

- soveltava
- suoritusjärjestys vapaa

KESKEISET SISÄLLÖT

Ilmailun merkitys yhteiskunnassa, liikenneilmailu; lentäjät, matkustamohenkilökunta, huoltohenkilöstö, lennonvarmistus, sotilasilmailu; lentäjät, huoltohenkilöstö. Harrasteilmailun mahdollisuudet Suomessa ja maailmalla.

TYÖTAPA

Asioihin perehtyminen yhteistyössä Ilmailulaitoksen, Finnairin, Ilmavoimien ja Suomen Ilmailuliiton kanssa. Opintoretket / vierailut sopiviin kohteisiin.

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S= suoritettu, H = hylätty)

20.35 PROJEKTIN HALLINTA

SOVELTAVA KURSSI

Projektin hallinta (PROJ)

SUORITUS

- soveltava
- suoritusjärjestys vapaa
- suoritetaan tavallisesti itsenäisesti.

TAVOITE

Kurssi mahdollistaa aktiivisesti yhdistys- tai järjestötoiminnassa mukana olevan, koulumme opiskelijan, harrastuksensa hyödyntämisen lukiomme kurssina. Kurssin sisältö sovitaan rehtorin ja koulun määräämän projektia valvovan opettajan kesken. Projektin työmäärän on vastattava 38 tuntia.

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S= suoritettu, H = hylätty)

20.36 TIEDEKURSSI

SOVELTAVA KURSSI

Tiedekurssi (TIED)

SUORITUS

- soveltava
- kurssi suoritetaan äidinkielen ja jonkin muun oppiaineen opettajien ohjauksessa

TAVOITTEET

Opiskelija perehtyy tieteellisen tutkimuksen tekoon ja laatii oman tutkimuksen

KESKEISET SISÄLLÖT

Puolet kurssista koostuu tutkimuksen teon eri vaiheisiin perehtymisestä. Opettajina toimivat eri aineiden opettajat pareittain (esim. FY-AI, HY-AI, KE-AI, BI-AI jne.) sen mukaan, miltä alalta oppilas tutkimuksen tekee. Toinen puoli kurssista on itsenäinen tutkimuksen teko.

ARVIOINTI

- suoritusmerkintä (S= suoritettu, H = hylätty)